
DET NORSKE ARBEIDERPARTI

BERETNING

1985-1986

Arbeiderpartiet

1887-1987

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

Det norske Arbeiderparti

BERETNING
1985—1986

utarbeidet av partikontoret

Trykk: Senter Grafisk A.S, Larvik
Oslo 1987

Innhold

INNLEDNING	5	<i>Kommunalkontoret</i>	43
LANDSMØTET 1985	7	STATSSTØTTEN TIL DE POLITISKE PARTIENE	44
SENTRALSTYRET	9	<i>Støtten til lokalt politisk arbeid</i>	45
<i>Sentralstyrets faste utvalg</i>	9	FAGLIG/POLITISK UTVALG	47
<i>Sentralstyrets administrasjons- utvalg</i>	12	<i>Utvalgets virksomhet</i>	47
<i>Fellesutvalg med LO</i>	13	<i>Stortingsvalget 1985</i>	47
LANDSSTYRET	14	<i>Konferanser</i>	48
<i>Revisjonsnemnda</i>	15	STORTINGSVALGET 1985	50
LANDSSTYRETS MØTER	16	1. MAI 1985 og 1986	52
<i>Uttalelser</i>	16	NORDISK SAMARBEID	53
SAMARBEIDSKOMITEEN MELLOM LO OG DNA	18	EUROPEISK SAMARBEID	56
PARTIETS REPRESENTASJON I STYRER OG KOMITEER	20	DEN SOSIALISTISKE INTERNATIONALE	57
PARTIKONTORET	22	ARBEIDERBEVEG. INTERNA- SJONALE STØTTEKOMITE	58
PARTIETS FYLKES- SEKRETÆRER	24	A-LOTTERIET — LOTTERISERVICE A/S	60
ÅRSMØTER I FYLKES- PARTIENE	25	ARBEIDERPARTIETS STORTINGSGRUPPE	61
ORGANISASJONSSAKER	26	<i>Tillitsvalgte og ansatte</i>	61
STUDIEARBEIDET	28	<i>Stortingsgruppas Faglig/ politiske utvalg</i>	62
INFORMASJONSVIRK- SOMHETEN 1985-86	29	LANGTIDSPROGRAMMET 1986 - 1989	63
MEDLEMSBEVEGELSEN 1985-86	32	<i>Arb. partiets alternative budsjetter</i>	63
KOMMUNALT ARBEID	34	<i>Endrede økonomiske forutsetninger for Langtidsprogrammet 1986-89</i>	66
<i>Landskommunalutvalget</i>	34	REGJERINGEN	75
<i>Norske Kommuners Sentral- forbund</i>	36	AKTUELT PERSPEKTIV	90
<i>Hovedkomiteen for Reformen i lokalforvaltningen</i>	40	KVINNEBEVEGELSEN	93
<i>Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund</i>	41	<i>Landskvinnekonferansen</i>	93
<i>Kommunalt samarbeid i Norden</i>	41	<i>Kvinnesekretariatet</i>	94
<i>Fylkenes kommunalutvalg</i>	41	<i>Landsstyret</i>	96
		<i>Korttidssekr. i fylkeskv. utvalgene</i>	97
		<i>Organisasjons- og studiearbeidet</i>	98
		<i>Thina Thorleifsens studiefond</i>	99

<i>Valgkampen 1985</i>	99	A-PRESSEN 1985 og 1986	111
<i>8. mars - Kvinnedagen</i>	100	ARBEIDERBLADET A/S	116
<i>Programarbeidet</i>	102	ARBEIDERBEVEGELSENS	
<i>Internasjonal virksomhet</i>	103	ARKIV OG BIBLIOTEK	118
<i>Nordisk samarbeid</i>	104	FONDS OG STIPEND	121
<i>Rachel Grepp Heimen</i>	105		
ARBEIDERNES			
UNGDOMSFYLKING	107		

Innledning

Perioden 1985-86 har vært en god arbeidsperiode for Arbeiderpartiet. Stortingsvalget i -85 ble en seier for partiet, selv om det ikke ga regjeringsmakt. Det er satt i gang en omfattende ideologisk og organisasjonsmessig offensiv i partiet. Regjeringsskiftet i mai 1986 har igjen gjort Arbeiderpartiet til en ledende kraft i norsk samfunnsliv.

Landsmøtet i 1985 ble holdt i Oslo i dagene 21-24. mars. Viktigste sak på landsmøtet var behandlingen av nytt arbeidsprogram - «Ny vekst for Norge». Det var en meget bred og omfattende behandling av programmet i partiorganisasjonen, noe som avspeilte seg i mengden av innkomne forslag til landsmøtet. Bare på programforslaget kom det inn nær 1300 forslag, noe som var nesten en tredobling i forhold til landsmøtet i 1981.

1985 ble ellers preget av stortingsvalgkampen. Helt fra begynnelsen tok partiet initiativet i valgkampen ved å sette søkelyset på forholdene i helsesektoren, særlig ute i distriktene. Fra å være dømt til taper på forhånd i pressen, økte interessen for Arbeiderpartiets valgkamp dag for dag. Valget ga partiet 40,8% av stemmene mot 37,2% i 1981. De 1.061.712 stemmene ga 71 representanter mot 66 i 1981.

Valget ga imidlertid ikke sosialistisk flertall på Stortinget. De borgerlige partiene berget regjeringsmakten ved å få støtte fra Fremskrittspartiets to representanter. Men dette skapte en uklar parlamentarisk situasjon. En usosial fordelingspolitikk økte presset på regjeringen. Det viste seg også at de tre regjeringspartiene hadde store vanskeligheter med å bli enige om hvordan nødvendige innstramminger i økonomien — etter dramatiske prisfall på olje skulle foretas. Da arbeidsgiverforeningen også valgte konfrontasjon med lønnstakerne under tariffoppgjøret 1986, skapte det en politisk situasjon som førte fram til regjeringsskifte i mai.

Utviklingen etter regjeringsskiftet bekreftet den indre uenigheten som Arbeiderpartiet hevdet var tilstede i den borgerlige koalisjonen. Arbeiderparti-regjeringen klarte å inngå et kompromiss med de to mellompartiene ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett. Det samme gjentok seg ved behandlingen av statsbudsjettet for 1987.

Arbeidet i partiorganisasjonen er blitt drevet etter de retningslinjer landsmøtet i 1983 trakk opp ved behandlingen av organisasjonskomiteens innstilling. Partiet har nå 175 000 medlemmer. Av disse er 50 000 kollektivt tilsluttet.

På landsstyremøtet i oktober 1985 tok partiets leder initiativ til en bred ideologisk debatt i forbindelse med partiets 100-årsjubileum. Frihetsdebatten som hun valgte å kalle den, skulle brukes til å trekke fram igjen de grunnleggende målene for partiets politikk og sette under debatt hvordan velferdssamfunnet skal videreutvikles inn i et nytt sosialdemokratisk hundreår. Det ble valgt ut 6 temaer for debatten: velferdsstatens framtid, arbeidstidspolitikken, utdanningspolitikken, boligpolitikken, det økonomiske demokrati og miljøpolitikken. De to første temaene er allerede presentert. Debattserien er særlig lagt til rette for medlemsmøter i partilaga for å styrke partimøtets og partilagets rolle i partiorganisasjonen. Men det er også laget studiemateriell beregnet på de som ønsker å gå dypere inn i problemstillingene.

AOF har hele tiden vært aktivt med i planleggingen og i arbeidet med debatten. Oppslutningen om debatten har variert fra distrikt til distrikt. Jevnt over var oppslutningen om første tema, som ble presentert våren 1986, svært god. Men utover høsten har interessen gått ned, noe som skyldes nominasjoner og lokalt programarbeid.

Nominasjonen til kommunestyre og fylkesting ble i startfasen preget av stort frafall på listene. Det har vist seg vanskelig mange steder å få til en bred yrkesmessig sammensetning av listene. Noen avdelinger har også hatt problemer med å oppfylle bestemmelsene i vedtektene om at begge kjønn skal være representert med minst 40%. Nominasjonsprosessen bidro til at det i partiorganisasjonen ble startet en debatt om de folkevalgte arbeidsvilkår og det lokale folkestyrets vilkår. Sentralstyret fremmet forslag til tiltak for å bedre lokalpolitikernes arbeidsvilkår. Dette er senere fulgt opp i Norske Kommuners Sentralforbund og av partiets stortingsgruppe.

Partiet har også i denne perioden hatt et utstrakt internasjonalt samarbeid. Det nære samarbeidet med de nordiske partiene og fagbevegelsene er ført videre. Samarbeidet med de sosialistiske partiene i NATO-landene er styrket, og partiet har som i tidligere perioder spilt en viktig rolle i Den sosialistiske internasjonale.

Partiets sekretær Ivar Leveraas ba i brev av 26.08.1986 om å få fratrukket sitt tillitsverv, da han var tilsatt i stillingen som direktør for Statens Husbank. Sentralstyret konstituerte Thorbjørn Jagland som sekretær fram til landsmøtet i mars 1987.

Landsmøtet 1985

Det norske Arbeiderpartis 50. ordinære landsmøte ble holdt i Folkets Hus, Oslo, i dagene 21., 22., 23. og 24. mars 1985.

Landsmøtet skal ifølge lovene bestå av landsstyrets medlemmer og 300 representanter. 200 av disse fordeles på fylkespartiene i forhold til det gjennomsnittlige antall medlemmer det er betalt kontingent for de to år forut for landsmøtet. De resterende 100 representanter fordeles på fylkespartiene i forhold til det stemmetall partiet oppnådde i det enkelte fylke ved siste stortingsvalg forut for landsmøtet.

Det var sendt inn fullmakter for 300 representanter. Ved åpningen var 298 representanter møtt fram, derav 17 vararepresentanter.

Det var innbudt en rekke gjester fra våre broderpartier i Europa og de nordiske land. Fra Labour Party, England, møtte Charles Turnock, fra SPD, Tyskland, møtte Horst Jungmann, fra Parti Socialiste, Frankrike, møtte Luc Veron, fra El Salvador Guillermo Ungo, og fra African National Congress møtte Sindiso Mfenyana.

Fra Nordisk Samarbeidskomite møtte Bjørn Wall, Fra Socialdemokraterna, Sverige, møtte Ingvar Carlsen, Bo Thoreson, Svante Lundkvist, Sven Dahlin og Jan O. Karlsson. Fra det finske partiet møtte Pertti Hietale og Lauri Sivonen, og fra Socialdemokratiet, Danmark møtte Anker Jørgensen og Steen Christensen.

Videre møtte en rekke innbudte fra innenlandske organisasjoner som er knyttet til arbeiderbevegelsen, samt en del personlig innbudte.

Landsmøtets forhandlinger ble ført for åpne dører, dvs. med adgang for presse og kringkasting. Partimedlemmer hadde adgang til galleriet mot framvisning av medlemskort.

Åpningsprogrammet var gitt form av en revy, «Norge i rødt . . . og blått», med tekster skrevet av Arild Nyquist. Musikkarrangement: Sossen Krogh, Viggo Lebsenft, Turid Pedersen og Guri Schanke. Ansvarlig for programmet var A.O.F. Programmet ble avsluttet med allsang «Ta hverandre i handa og hold» under ledelse av Trygve Aakervik.

Sakliste:

1. Åpning.
2. Konstituering.
3. Innstilling om beretningen.
4. Innberetning fra Revisjonsnemnda
5. Innsendte forslag.
6. Lovendringer.
7. Den politiske situasjon.
Innleder: Gro Harlem Brundtland.
8. Arbeidsprogrammet 1986-89.
Innledere: Einar Førde og Gunnar Berge.
9. Stortingsvalget 1985.
Innleder: Ivar Leveraas.

10. Valg.

11. Avslutning

Hovedsaken på dette landsmøtet var forslaget til arbeidsprogram for perioden 1986-89. Det var kommet inn 1167 forslag til arbeidsprogrammet, samt en rekke forslag etter fristens utløp. Videre behandlet landsmøtet 148 ordinære forslag som var sendt inn av partiavdelinger, kommunepartier og andre organisasjonsledd. Av disse var 139 politiske forslag, og 9 forslag vedrørende organisasjonssaker.

Det ble oppnevnt 2 redaksjonskomiteer: a) for arbeidsprogrammet, b) for politiske saker og organisasjonssaker. Redaksjonskomiteene behandlet de innkomne saker og ca. 80 forslag som ble reist under landsmøtet.

Landsmøtet vedtok følgende uttalelser:

- 1) Utenrikspolitisk uttalelse
- 2) Uttalelse om fred og nedrustning
- 3) Protest mot arrestasjonen av Alexander Bertelsen
- 4) Uttalelse om tørkekatastrofen i Afrika
- 5) Uttalelse om organisasjonsarbeidet
- 6) Om situasjonen for de ensidige industristeder
- 7) Generell politisk uttalelse.

Etter vanlig praksis valgte landsmøtet medlemmer til sentralstyret, landsstyret og revisjonsnemnda.

Det er utarbeidet en fullstendig referatprotokoll som inneholder innledningen, debatten, uttalelsene og vedtakene.

Sentralstyret

Sentralstyret

Fram til landsmøtet i mars 1985 har sentralstyret bestått av:

Gro Harlem Brundtland, leder, Einar Førde, nestleder, Ivar Leveraas, sekretær, Tor Halvorsen, Reiulf Steen, Lars M. Skytøen, Gunnar Berge, Liv Andersen, Arne Grøttum, Esther Kostøl, Ingeborg Botnen, Bjørn Tore Godal, Anne Lise Haugen, Egil Knudsen, Harriet Andreassen.

Vararepr.: Kjell Borgen, Henrik Aasarød, Kirsten Myklevoll, Sissel Rønbeck, Aud Gaundal, Ole Knapp, Liv Aasen, Egil Ranheim.

På landsmøtet 21-24. mars 1985 ble følgende valgt:

Gro Harlem Brundtland, leder, Einar Førde, nestleder, Ivar Leveraas, sekretær, Tor Halvorsen, Reiulf Steen, Lars M. Skytøen, Gunnar Berge, Liv Andersen, Liv Nilsson, Esther Kostøl, Ingeborg Botnen, Bjørn Tore Godal, Anne Lise Haugen, Jens Stoltenberg, Sissel Rønbeck.

Vararepr.: Kjell Borgen, Evy-Ann Midttun, Henrik Aasarød, Aud Gaundal, Ole Knapp, Liv Aasen, Egil Ranheim, Tine Øverlier.

Sentralstyret har holdt 19 møter i 1985 og 18 møter i 1986.

Sentralstyrets faste utvalg

Programkomite:

Programkomiteen som la fram forslaget til arbeidsprogram til landsmøtet i 1985 var oppnevnt allerede høsten 1983 og hadde denne sammensetning:

Gro Harlem Brundtland, leder, Thorbjørn Jagland, sekretær, Harriet Andreassen, Knut Frydenlund, Einar Førde, Kari Gjesteby, Bjørn Tore Godal, Tor Halvorsen, Gudmund Hernes, Åse Klundelien, Egil Knudsen, Ivar Leveraas, Jon Ivar Nål-sund, Gunn Vigdis Olsen-Hagen, Oddrun Pettersen, Ulf Sand.

I sekretariatet: Thorbjørn Jagland, Frode Forfang, Siri Bjerke.

Høsten 1985 oppnevnte sentralstyret følgende utvalg:

Økonomisk-politisk utvalg:

Ulf Sand, leder, Tove Strand Gerhardsen, sekretær, Juul Bjerke, Tore Lindholt, Anne-Lise Hilmen, Jon Ivar Nål-sund, Bjørn Skogstad Aamo, Kari Gjesteby, Svein Longva, Harald Henriksen, Synnøve Nymo, Grete Knudsen, Liv Nilsson, Karen Helle, Anne-Lise Bakken, Nils Totland, Tor Halvorsen, Arne Øien, Ted Hanisch, Marit Nybakk, Øistein Gulbrandsen, Lene Løken, Hans Raastad, Walborg Kross-haug, Torstein Moland, Norvald Moe, Steinar Strøm, Rune Bjerke, Stein Reegård.

Ulf Sand trakk seg fra vervet som leder fra 30/9 -86, da Tore Lindholt overtok.

Utvalg for internasjonal-, sikkerhets- og forsvarspolitik:

Thorvald Stoltenberg, leder, Leonard Larsen, sekretær, Åshild Hauan, Kaare Sandegren, Helen Bøsterud, Grete Berget, Bjørn Tore Godal, Johan Jørgen Holst, Ingrid Eide, Trond Johansen, Arne Karstad, Øystein Mæland, Harriet Andreassen, Laila Nicolaisen, Bjørg Leite, Knut Arne Sanden, Liv Undhjem, Vesla Vetlesen, Oddmund Søylen, Helge Sivertsen, Brit Jørgensen, Einar Risa, Halle Jørn Hansen, Kari Gjestby, Knut Frydenlund, Bernt Bull.

Landbruksutvalg:

Arbeidsutvalg: Nordahl Roaldsøy, leder, Steinar Saghaug, sekretær, Marit Berntsen, Svein Morgenli, Ingrid Nylund, Asbjørn Sjøthun.

Øvrige medlemmer: Lars Lauvsletten, Ingeborg Holmen, Andor Normann, Ole K. Sara, Bernhard Brennemoe, Knut Aarvelta, Thorstein Treholt, Ola Skjølaas, Else Ingebrigtsen, Bjørg Flatabø, Gunhild Øyangen, Anne Lise Haugen, Beret Bråten, Ole Knapp, Odd Grøstad.

Nordahl Roaldsøy trakk seg fra utvalget i juni 1986, og Asbjørn Sjøthun overtok som leder.

Fiskeriutvalg:

Arbeidsutvalg: Bjarne Mørk Eidem, leder, Frank Andersen, sekretær, Eivind Bolle, Knut Hoem, Bjørgvin Jensen, Edvin Ramsvik, Marit Rotnes, Einar Hepsø, Einar Hysvær, Viggo Jan Olsen, Evy-Ann Midttun.

Øvrige medlemmer: Olav Bjørklund, Martin Dahle, Birger Larsen, Birger Blomquist, Per Alf Andersen, Ivan Kristoffersen, Jan Henry Olsen, Jan Skrede, Ole Hemseth, Henny Nøstvoll, Irene Pettersen, Målfrid Longva, Roald Vaage, Hans Nordahl Jensen, Wiviann Bremnes, Aase Falch, Arne Per Nygård, Hilmar Blikø.

I forbindelse med regjeringsskiftet i mai 1986 gikk Bjarne Mørk Eidem av som leder for utvalget, og Rolf Nilssen overtok vervet.

Landskommunalutvalg:

Arbeidsutvalg: Bengt M. Olsen, leder, John Sørfjordmo, sekretær, Knut Korsæth, Grethe Karusbakken, Gunn Vigdis Olsen-Hagen, Turid Innstrand Olaussen, Thorvald Stoltenberg, Per Svardal, Arne Grøttum, Arvid Berglind, Åse Klundelien, Kjell Borgen, Lise Kristoffersen.

Hertil kommer lederne i fylkenes kommunalutvalg: Bjørge Johansen, Østfold, Tove Heggen Larsen, Oslo, Øivind Ottesen, Akershus, Sverre Kr. Fjeld, Hedmark, Tollef Beitrusten, Oppland, Roy Bjørnslett, Buskerud, Birger Edvardsen, Vestfold, Aslak Versto, Telemark, Liv Andersen, Aust-Agder, Kåre Fylling, Vest-Agder, Tore Nordtun, Rogaland, Aud Helgesen, Hordaland, Bengt M. Olsen, Bergen, Abraham Øvrebotten, Sogn og Fjordane, Arve Berg, Møre og Romsdal, Arnold Storvold, Sør-Trøndelag, Oddvar Kvamme, Nord-Trøndelag, Elnar Bårdsen, Nordland, Olav Åsheim, Troms, Alf Birger Olsen, Finnmark.

Utvalg for industri- og næringspolitikk:

Finn Kristensen, leder, Eirik Haugen, sekretær, Trygve Johnsen, Liv Helle Danielsen, Jan Balstad, Ivar Langeng, Unni Ravn Frogner, Valgerd Tobiassen, Randi Øverland, Margit Glom, Aud Watnebryn, Gunnar Myrvang, Lars A. Myhre, Karl Erik Schjøtt Pedersen, Ralph Høibakk, Tove Heggen Larsen.

Utdanningsutvalg:

Edvard Befring, leder, Rolf Lasse Lund, sekretær, Anne-Marie Tannæs, Sturle Kojen, Anne Lieungh, Tine Øverlier, Annebjørg Thon, Per Østerud, Gina Lund, Berit Tolg, Inger-Anne Ravlum, Kay Olav Winther.

Ad hoc-utvalg

Flyplassutvalg:

I mars 1986 oppnevnte sentralstyret et utvalg til å vurdere plasseringen av ny hovedflyplass for Østlandet:

Oddrun Pettersen, leder, Ole Korslund, Akershus, Åse Halvorsen, Akershus, Jakob Wahl, Buskerud, Asbjørn Andersen, Stortinget, Bjørn Tore Godal, Stortinget, Anne Lise Haugen, sentralstyret, Aud Gaundal, sentralstyret, Hermod Skånland, Richard Trælnes, Vestfold.

Utvalg for gjennomgang av valgordningen ved Stortingsvalg:

Arvid Johanson, leder, Frode Forfang, sekretær, Synnøve Nymo, Hallvard Bakke, Ingrid Nylund, Reiulf Steen, Einfrid Halvorsen, Svein Larsen.

Sentralstyrets administrasjonsutvalg

Fram til landsmøtet 1985 hadde administrasjonsutvalget denne sammensetning: Ivar Leveraas, leder, Harriet Andreassen, Alf Frotjold, Egil Knudsen og Svein Larsen.

Etter landsmøtet 1985 ble utvalgets sammensetning følgende: Ivar Leveraas, leder (fram til 1/10 -86, da Thorbjørn Jagland overtok hans funksjon), Sissel Rønbeck, Alf Frotjold, Ståle Dokken og Svein Larsen.

I tillegg møter de ansatte sekretærer ved Partikontoret, Kvinnesekretariatet og 1 representant fra personalet.

Administrasjonsutvalget har hatt 11 møter i 1985, og 10 møter i 1986.

Fellesutvalg med LO

Faglig-politisk utvalg:

Fra LO: Ole Knapp, Svein Erik Oxholm, Kåre Hansen.

Fra DNA: Ivar Leveraas (fra 1/10 -86 Thorbjørn Jagland), Britt Schultz, Ståle Dokken (AUF), Sigve Brekke (AUF), Alf Frotjold (AOF), Aage Søgård (AOF), Arve Berg (Stortingsgruppa), Asbjørn Kristoffersen, faglig sekretær. Asbjørn Kristoffersen fratradte stillingen høsten 1986, og Per Karlsen overtok fra 1/9 -86.

Landsstyret

Fram til landsmøtet i mars 1985 har landsstyret foruten sentralstyrets medlemmer bestått av (vararepr. i parentes):

Østfold	Åsa Solberg Iversen (Gunnar Skaug)
Akershus	Grethe Karusbakken (Ole Korslund)
Hedmark	Solveig Persheim (Sverre Kr. Fjeld)
Oppland	Liv Marie Andersen (Johan Nygaard)
Buskerud	Bjørn Skau (Aase Moløkken)
Vestfold	Karin Lian (Anders Johansen)
Telemark	Finn Kristensen (Einfrid Halvorsen)
Aust-Agder	Asbjørn Andersen (Marit Johnsen)
Vest-Agder	Agnes Bua (Bjørn Johansen)
Rogaland	Björg Hermansen (Kristian Wennberg)
	Gunnar Mosbron (Aud Haukland)
Hordaland	Marit Wikholm (Terje Ledahl)
	Hallvard Bakke (Tordis Mosaker)
Sogn og Fjordane	Kjell Opseth (Margot Henden)
Møre og Romsdal	Laila Kaland (John M. Skarvøy)
Sør-Trøndelag	Anna Hanssen (Ingvar Langeng)
	Gunnar Aagesen (Anne Kathrine Parow)
Nord-Trøndelag	Rolf Bjørn Hagen (Anne Lise Grande Vollan)
Nordland	Edgar Sneve (Sara Johannesen)
	Anne-Lise Steinbach (Ole Hemseth)
Troms	Oddmund Soleng (Kari Skogstad)
Finnmark	Alfon Jerijervi (Evy-Ann Midttun)
Oslo	Tove Heggen Larsen (Svein Larsen)

På Landsmøtet i mars 1985 ble følgende valgt:

Østfold	Åsa Solberg Iversen (Gunnar Skaug)
Akershus	Ole Korslund (Kjersti Børsum)
Hedmark	Solveig Persheim (Sverre Kr. Fjeld)
Oppland	Arild Bakken (Sylvi Sandvik Heldal)
Buskerud	Jakob Wahl (Aase Moløkken)
Vestfold	Alf Bjørnø (Norunn Evjen)
Telemark	Finn Kristensen (Einfrid Halvorsen)
Aust-Agder	Asbjørn Andersen (Marit Johnsen)
Vest-Agder	Agnes Bua (Jan Helland Olsen)
Rogaland	Ingleif Iversen (Reidun Korsvoll)
	Björg Hermansen (Kjell Sund)
Hordaland	Marit Wikholm (Petter Ersvær)
	Aksel Kloster (Aud Helgesen)

Sogn og Fjordane	Kjartan Longva (Else Skjolden)
Møre og Romsdal	Laila Kaland (Asmund Kristoffersen)
Sør-Trøndelag	Gunnar Aagesen (Turid Innstrand Olaussen)
	Gunhild Øyangen (Jan Gunnar Uthus)
Nord-Trøndelag	Rolf Bjørn Hagen (Anne Lise Grande Vollan)
Nordland	Eivind Bolle (Anne Lise Wold)
	Sissel Eidissen (Svein Wika)
Troms	Oddmund Soleng (Aud Overå Fyhn)
Finnmark	Sylvi Enevold (Erling Fløtten)
Oslo	Tove Heggen Larsen (Svein Larsen)

Revisjonsnemnda:

Landsmøtet 1985 valgte følgende medlemmer til revisjonsnemnda:

Harriet Andreassen - leder

Kåre W. Larsen

Aase Bjerkholt.

Varamedlemmer:

Harry Jørgensen

Barbara Gulbrandsen.

Landsstyrets møter

Landsstyret hadde 3 møter i 1985 og 2 møter i 1986.

4.-5. januar 1985 i Folkets Hus, Oslo. Møtet drøftet den politiske situasjon etter innledning av Gro Harlem Brundtland. Videre følgende landsmøtesaker: 1) Forslag til arbeidsordning, 2) Fordeling av landsmøtorepresentanter på fylkene, 3) Innkomne forslag, 4) Forslag til arbeidsprogram. I forbindelse med arbeidsprogrammet vedtok landsstyret uttalelsen «Ny vekst for Norge».

20. mars 1985 i Folkets Hus, Oslo. Møtet behandlet partiets regnskaper for 1983 og 1984, Revisjonsnemndas innberetning til landsstyret og til landsmøtet. Videre landsmøtesaker, så som innstilling på ordstyrere, sekretærer og komiteer til landsmøtet, innstilling til behandlingen av innsendte forslag, godkjenning av fordelingen av landsmøtorepresentanter, samt tilleggsinnstilling til arbeidsprogrammet.

4.-5. oktober 1985 i Folkets Hus, Oslo. Gro Harlem Brundtland innledet om Den politiske situasjon, og Ivar Leveraas om Partiorganisasjonens muligheter og utfordringer. Møtet vedtok at partiet starter en kampanje der FRIHET settes i sentrum. Viderebehandlet landsstyret indeksregulering av medlemskontingenten, som medførte en økning på 15 prosent.

9. mai 1986 i Stortinget. Gro Harlem Brundtland la fram forslag til den nye regjeringens sammensetning etter drøftelser med partiledelsen, sentralstyret og representanter fra LO og AUF. Videre ble det lagt fram liste over statssekretærer. Landsstyret sluttet seg til Gro Harlem Brundtlands forslag til den nye regjering.

8.-9. september 1986 i Folkets Hus, Oslo. På saklista sto følgende innledninger: Gro Harlem Brundtland: Den politiske situasjon. Gunnar Berge: Det økonomiske opplegget for 1987. Gunnar Berge: Skatt og skattereformer. Thorbjørn Jagland: Frihetsdebatten. I forbindelse med at Ivar Leveraas hadde bedt om å bli løst fra sitt verv som partisekretær for å gå over i stillingen som direktør i Husbanken fra 1. oktober, ble Thorbjørn Jagland konstituert som partisekretær fram til landsmøtet i mars 1986. Videre oppnevnte landsstyret et utvalg til å vurdere det økonomiske forhold mellom landspartiet og fylkespartiene.

Uttalelser:

4.-5. januar 1985 vedtok landsstyret denne uttalelsen:

Ny vekst for Norge

Landsstyret i Arbeiderpartiet har diskutert Norges økonomiske situasjon og understreker behovet for å skape fornyelse og vekst i næringslivet. Grunnproblemet er at det ikke er tilstrekkelig vekst i norsk økonomi. Oppgangen i industriproduksjonen det siste året kan i sin helhet tilskrives utviklingen i den råvarebaserte eksportindustrien. Det er også her det meste av veksten i industriinvesteringene skjer. Denne delen av industrien har høstet fordelene av en internasjonal oppgang.

Store deler av den øvrige industrien - som står for 85% av industrisyssetningen - står svakt. Det er her og på helt nye områder veksten i første rekke må komme.

Her utvikler investeringene seg svakt. Denne utviklingen kan ikke fortsette uten at det får sterkt negative konsekvenser for Norge som industrinasjon og for vår velferd. Landsstyret ser svært alvorlig på at Regjeringen ikke tar inn over seg denne utfordringen. Norge kan ikke overleve som en moderne industrinasjon dersom det ikke satses på nye bedrifter, nye produkter og investeringer i eksisterende bedrifter.

En ny offensiv for vekst i næringslivet er nødvendig for å mestre sysselsettingen utover mot århundreskiftet. Fram til 1990 må det skapes 150.000 nye jobber. Hittil i 1980-årene er det bare skapt 10-15.000 nye jobber årlig. Dette innebærer at vi nå står overfor en formidabel oppgave i siste halvdel av tiåret. Fram mot århundreskiftet skal dessuten nye sosiale og kulturelle behov dekkes, særlig på grunn av et voksende antall eldre. Dette krever også et nytt vekstgrunnlag.

Arbeiderpartiet går derfor inn for at det utarbeides en nasjonal strategi for vekst og nyskaping i industri og tjenesteyting som anviser hvor ressursene skal settes inn og hvilke virkemidler som skal brukes. Den nødvendige fornyelsen i industrien kan bare oppnås dersom det satses flere milliarder kroner i årene framover. Norge må foreta en slik satsing. Staten må bidra direkte til at denne vekstprosessen kommer i gang.

En nasjonal industristrategi må bl.a. innebære

- sterk satsing på utdanning på alle nivåer. Yrkesutdanningen må bygges ut. Lærlingordningen må videreutvikles for å styrke rekrutteringen til både eksisterende og ny industri. Voksne arbeidstakere må få større muligheter for betalt permisjon til etterutdanning og omskolering,
- en handlingsplan for forskning, utvikling, nyskaping og markedsføring,
- bruk av statens oljeinntekter gjennom et statlig oljefond til etablering av ny framtidsrettet produksjon i Norge. Fondet må også brukes til internasjonalisering av norsk industri. Målet med en slik internasjonalisering må være å styrke produksjon og sysselsetting i Norge.

Samarbeidskomiteen mellom LO og DNA

Samarbeidskomiteen har i denne 2-årsperioden hatt følgende sammensetning:

Fra DNA:

Fram til 1. oktober 1986: Gro Harlem Brundtland, leder, Einar Førde, Ivar Leve-
raas og Gunnar Berge.

Fra 1. oktober 1986: Gro Harlem Brundtland, leder, Einar Førde, Thorbjørn Jag-
land og Gunnar Berge.

Fra LO:

Fram til 10. mai 1986: Tor Halvorsen, Leif Haraldseth, Svein-Erik Oxholm, Lars
M. Skytøen og Ole Knapp.

Fra 10. mai 1986: Tor Halvorsen, Svein-Erik Oxholm, Lars M. Skytøen og Ole
Knapp.

Samarbeidskomiteen hadde 25 møter i 1985 og 22 møter i 1986.

Blant saker som ble behandlet i perioden kan nevnes:

- Brubakken-komiteens innstilling.
- Skattekomisjonens innstilling.
- Situasjonen for jødene i Sovjet.
- Forslagene til DNAs arbeidsprogram og LOs handlingsprogram.
- Lukkeloven.
- Kontraktørvirksomheten.
- Hydro-konflikten.
- Avsnittene i DNAs arbeidsprogram om pensjonsalderen og skattepolitikken.
- Rett til sykepenger under streik eller lock-out, forskriftsendringer.
- Samling av norsk aluminiumsindustri - ÅSV/Hydro.
- Arbeiderbladets byggeplaner.
- Einar Gerhardsens stipend 1985 og 1986.
- Oppkjøp av aksjer Kosmos-Borregaard.
- Regjeringen Willochs økonomiske politikk - situasjonen på arbeidsmarkedet.
- Felles uttalelse foran valget 1985 fra lederne i Arbeiderpartiet og LO.
- Gjenoptakelse av trygdeoppgjøret for 1985.
- Regjeringens forslag til statsbudsjett for 1986, og partiets alternative budsjett.
- Styrking av barne- og ungdomsarbeidet.
- Retningslinjer og parole for 1. mai-feiringen.
- Kapitalsituasjonen i A-pressen.
- Forslag fra LO-kongressen 1985.
- Privatisering i samferdselssektoren.
- Etablering av kommunal bedriftshelsetjeneste.
- Fagbevegelsens engasjement i Frihetskampanjen.

- Bedriften Titania A/S' miljøskadelige utslipp.
- Stortingets energimelding.
- Annonsekampanje for fagbevegelsen.
- Eventuelt salg av Nygaardsvolds Minneheim.
- Trykereguleringen 1986.
- Den politiske situasjon i forbindelse med Arbeiderpartiets regjeringsdannelse.
- Situasjonen ved Salsbruket Tresliperi etter brannkatastrofen.
- Tariffrevisjonen og den økonomiske situasjonen.
- Den nye regjeringens tilstrømmingstiltak.
- Teko-industrien - timeverkstøtten og bransjeprogrammet.
- Sjøfolks tariffvilkår på norskeide skip.
- Ratifisering av ILO-konvensjon nr. 161 om bedriftshelsetjeneste.

Partiets representasjon i styrer og komiteer

Stortingsgruppas styre:

Ivar Leveraas. Fra 1/10 1986 Thorbjørn Jagland.

AUF's sentralstyre:

1985: John Sørfjordmo. Vararepr. Asbjørn Kristoffersen. 1986: Arne Olsen. Vararepr. Martin Kolberg.

Arbeiderbladet A/S:

1985: Styremedlemmer: Gro Harlem Brundtland, formann. Svein Larsen, Arne Øien. Varamedlem: Ivar Leveraas.

1986: Styremedlemmer: Ivar Leveraas, formann, Martin Mæland. Varamedlem: Kari Wilhelmsen.

Norsk Arbeiderpresse A/S:

1985 og 1986: Gro Harlem Brundtland, Ivar Leveraas. Vararepr.: Einar Førde, Herlof Gjerde.

Arbeiderpressens Samvirke A/L:

1985 og 1986: Johs. Skeide Larsen, vararepr. Vidar Grønli.

Styret for Lotteriservice A/S og utvalget for A-lotteriet:

Herlof Gjerde, leder, Gerd Hagen Schei og Ståle Dokken. Vararepr.: John Sørfjordmo og Karin Torp.

Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek:

Herlof Gjerde, Ingeborg Botnen. Vararepr.: Arne Kr. Sollid, Britt Schultz.

Tiden Norsk Forlag A/S:

1985: Ivar Leveraas, Frank Andersen. Vararepr.: Herlof Gjerde, Britt Schultz.

1986: Ivar Leveraas, Herlof Gjerde. Vararepr.: Britt Schultz.

Styret for Oscar Torp Heimen:

1985: Frank Andersen.

1986: Herlof Gjerde.

Folketeaterbygningen A/S:

Herlof Gjerde.

Samarbeidskomiteen mellom LO og DNA:

Gro Harlem Brundtland, Einar Førde, Ivar Leveraas, Gunnar Berge. Fra 1/10 1986 overtok Thorbjørn Jagland etter Ivar Leveraas.

LOs Ungdomsutvalg:

1985: Asbjørn Kristoffersen.

1986: Martin Kolberg.

Faglig/politisk utvalg:

Ivar Leveraas (fram til 1.10.86) Thorbjørn Jagland (fra 1.10.86) Britt Schultz, Arve Berg, Ståle Dokken, Sigve Brekke, Alf Frotjold, Aage Søgård. Asbjørn Kristoffersen var utvalgets sekretær fram til 1/9 1986. Fra 1/9 1986 Per Karlsen.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite:

Styremedlemmer: Einar Førde, Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg.

Vararepr.: Ivar Leveraas, Martin Kolberg, Frode Forfang.

Partikontoret

Pr. 31. desember 1986 var følgende tillitsmenn knyttet til Partikontoret:

Leder Gro Harlem Brundtland
Partisekretær Thorbjørn Jagland (Ivar Leveraas fratrådte 1/10 1986)
Økonomileder/kontorleder Herlof Gjerde
Kvinnesekretær Britt Schultz
Kommunalsekretær John Sørfjordmo
Organisasjonssekretær Martin Kolberg
Informasjonssekretær Arne Olsen
Informasjonssekretær Jostein Ravnøy (fra 1/9 1986)
Faglig/politisk sekretær Per Karlsen (fra 1/9 1986) (Asbjørn Kristoffersen fratrådte 1/9 1986)
Utredningssekretær Siri Bjerke
Sekretær Gerd Hagen Schei
Sekretær Margit Pedersen

Ved Stortingsgruppas kontor var følgende sekretærer ansatt ved årsskiftet:

Steinar Saghaug, sekretariatsleder
Liv Eva Di Micco, gruppesekretær
Svein Dybing, gruppesekretær
Lars Fure, gruppesekretær
Odd Erik Løseth, gruppesekretær
Norvald Moe, gruppesekretær
Ingrid Norstein, gruppesekretær
Kari Wilhelmsen, informasjonsleder

Ved Revisjonskontoret var følgende ansatt pr. 31/12.1986:

Hovedrevisor Rolf Jørgensen
Revisor Ragnar Løken
Revisor Stein Morten Olsen
Revisjonsassistent Lise Sørum (deltid)

Det øvrige personale ved Partikontoret var pr. 31/12.1986:

Solveig Svendsen,
Björg Tenmann,
Solfrid Grønn,
Bodil Bjørnenak,

Therese Djuvan,
Olga Rudsengen,
Tone Merete Hemli,
Erna Johansen,
Gro Mette Andersen (pt. permisjon),
Liv Merete Svensrud,
Line Andersson,
Erna Pettersen,
Reidun Finnbogason, Kasse/bokholderi,
Åge Birkelund, Ekspedisjonen,
Werni Larsen, Ekspedisjonen,
Kjell Wangen, Hustrykkeriet,
Gretha Westerberg.

Partiets fylkessekretærer

Østfold	Jan M. Johansen	
Oslo	Svein Larsen	
	Ivar Christiansen	
	Idar Eliassen	
	Solveig Larsen	
Akershus	Hans Kjelsrud	
	Tom Ludvigsen	
Hedmark	Martin Hoff	
Oppland	Bjørn Næss	
Buskerud	Morten Hammerstad	(døde august 1985)
	Svein Bugge Persson	(tiltrådte 1/12 1985)
Vestfold	Willy Gundersen	
Telemark	Karl Erik Høegh	
Aust-Agder	Fritz Y. Jenssen	
Vest-Agder	Ove K. Larsen	
Rogaland	Svein Bjørn Aasnes	(sluttet 31/12 1985)
	Arvid Libak	(tiltrådte 1/1 1986)
Hordaland	Haldis Havrøy	(sluttet 31/9 1985)
	Nils Asbjørn Engstad	(tiltrådte 1/10 1985)
	Per Mundal	
Sogn og Fjordane	Per Bjarne Molnes	
Møre og Romsdal	Edvin Hugo Pedersen	
Sør-Trøndelag	Rolf Antonsen	
	Odd Kvam	
Nord-Trøndelag	Fredrik Hveding	
Nordland	Hans H. Hansen	
	Anne Lind	
Troms	Solveig Bredal-Thorsen	
Finnmark	Svein Bugge Persson	(sluttet 31/11 1985)
	Torbjørn Wilhelmsen	(tiltrådte 1/1 1986)

Årsmøter i fylkespartiene

Følgende representerte sentralstyret på fylkespartienes årsmøter:

<i>Fylke:</i>	<i>1985:</i>	<i>1986:</i>
Oslo	Gro Harlem Brundtland	Gro Harlem Brundtland
Østfold	Esther Kostøl	Einar Førde
Akershus	Ivar Leveraas	Kjell Borgen
Hedmark	Ivar Leveraas	Gro Harlem Brundtland
Oppland	Gro Harlem Brundtland	Gunnar Berge
Buskerud	Einar Førde	Gro Harlem Brundtland
Vestfold	Sissel Rønbeck	Einar Førde
Telemark	Gro Harlem Brundtland	Kjell Borgen
Aust-Agder	Ingeborg Botnen	Ivar Leveraas
Vest-Agder	Thorvald Stoltenberg	Ole Knapp
Rogaland	Reiulf Steen	Tor Halvorsen
Hordaland	Harriet Andreassen	Ivar Leveraas
Sogn og Fjordane	Gunnar Berge	Einar Førde
Møre og Romsdal	Kjell Borgen	Sissel Rønbeck
Sør-Trøndelag	Einar Førde	Gro Harlem Brundtland
Nord-Trøndelag	Ole Knapp	Ivar Leveraas
Nordland	Ivar Leveraas	Gunnar Berge
Troms	Einar Førde	Kjell Borgen
Finmark	Gunnar Berge	Reiulf Steen

Organisasjonssaker

Arbeiderpartiet har 454 kommunepartier og 19 fylkespartier. Antallet lokale avdelinger er ca. 2500. Virksomheten i våre avdelinger varierer sterkt. Mange avdelinger arbeider godt, men det finnes også avdelinger som har svært få møter og liten aktivitet på andre felter. I kommunepartiene og laga dominerer kommunepolitikken virksomheten sterkt. Dette er naturlig fordi styringen av våre kommuner er blitt en krevende oppgave. Noen steder lider andre virksomhetsformer under dette. Medlemmer som er interesserte i andre deler av politikken får for få tilbud. Det er derfor en oppgave å arbeide for større bredde i vårt organisasjonsarbeid.

En vitalisering av vår grunnorganisasjon er den viktigste oppgaven vi står foran. Flere avdelinger og bedre aktivitet i eksisterende lag er en viktig forutsetning for en styrket aktivitet. En større del av vår medlemsstokk må gis tilbud og aktiviseres i partiet.

Detsystematiserte vervearbeidet har fortsatt i perioden. Medlemstallet har steget litt og er nå det høyeste siden 1953.

Det kollektive medlemskapet er stabilt på ca. 50.000. Variasjonene fra fylke til fylke er stort. Oslo har flest med ca. 21.000 kollektive medlemmer. Finnmark har ingen.

Høsten 1986 ble det gitt ut et eget hefte som tok opp alle sidene ved vervearbeidet. Heftet ble sendt alle avdelinger.

Praksisen med planleggingsheftene ble fulgt opp i perioden. Erfaringene viser at avdelingen i stadig sterkere grad bruker heftet og at dette bidrar til bedre planlegging av arbeidet.

Ungdomsarbeidet utføres i samarbeide med AUF. Det vises til eget avsnitt. AUF er en organsiasjon i sterk framgang. Organisasjonen gjør et godt arbeid som partiets ungdomsorganisasjon.

Det utvalget som ble nedsatt i forrige periode for å utvide et samlet undomsarbeid, har nå avgitt sin innstilling. LO's sekretariat og AUF's landsstyre har gitt innstillingen sin prinsipielle tilslutning. Arbeidet med oppfølging av innstillingen pågår.

Sekretærkonferansene

I denne perioden har det vært arrangert tre konferanser for partiets distriktssekretærer.

Felleskonferanse DNA - LO - AOF, 10. - 13. juni 1985, Lillehammer.

Program:

1. Arbeiderbevegelsens utfordringer.

Gjennomgang av rapport fra FAFO v/Gudmund Hernes.

2. Valget.
Innledninger v/Gro Harlem Brundtland og Tor Halvorsen.
3. Langtidsprogrammet v/Bjørn Skogstad Aamo.
4. Rapport om Norge v/Egil Knudsen.
5. Separat konferanse. Gjennomgang av valgkampopplegget v/Martin Kolberg.
6. Startskuddet går v/Ole Knapp og Ivar Leveraas.

Sekretærkonferanse 1. - 4. april 1986 på Leangkollen.

Program:

1. Frihetsdebattens formål og innhold v/Thorbjørn Jagland.
2. Frihetsdebatten. Gjennomgang av første tema; Velferd sammen v/Rolf Lasse Lund.
3. Prøveordning med frikommuner v/John Sørfjordmo.
4. Hvordan kan vår grunnorganisasjon styrkes v/Martin Kolberg.
5. Den faglig/politiske situasjon v/Ole Knapp.
6. Vår politiske strategi framover v/Ivar Leveraas.

Sekretærkonferanse 10. - 12. desember 1986, Sundvollen hotell.

Program:

1. Den politiske situasjon v/Thorbjørn Jagland.
2. Opplegget for valgkampen v/Martin Kolberg.
3. Frihetsdebatten v/Siri Bjerke.
5. Utviklingen av EDB i fylkespartiene v/Bjørn Næss og Herlof Gjerde.
6. Norsk Monitor v/representanter fra MMI.

Det er holdt flere telefonkonferanser i perioden.

Studiearbeidet

Studiearbeidet har foregått i nært samarbeid med AOF. Kontakten og samarbeidet har vært godt.

Partiets studiearbeid er knyttet til A-skolen. Studieringen er den viktigste studieformen. Nedgangen i bruken av A-skolen og antall studieringer knyttet til den har fortsatt. Årsaken til dette er dels at materiellet ikke lenger tilfredsstiller dagens krav, men også at organisasjonen i perioden har blitt tilbudt studiemateriell knyttet til tidsavgrensede aksjoner.

Et godt studiearbeid er en viktig forutsetning for et styrket partidemokrati og en levende grunnorganisasjon. I den langsiktige strategien for en bedret lagsaktivitet inngår studiearbeid som en viktig del. A-skolen er nå under revisjon. Dette arbeidet gjøres i et samarbeid mellom partiet og AOF.

Politisk utvalg i AOF har i perioden bestått av:

Martin Kolberg,	DNA - leder
Rolf Kr. Larsen,	AOF - sekretær
John Sørfjordmo,	DNA
Ole Knapp,	LO
Britt Schultz,	DNA's Kvinnesekretariat
Bjarne Kristiansen,	AUF

Frihetsdebatten

Frihetsdebatten ble startet høsten 1985. Medlemmene inviteres til å debattere følgende temaer:

- Velferd sammen.
- Tid for hverandre.
- Kunnskap om framtida (vinter 1987)
- Frihet og bolig.
- Ansvar for miljøet.

Det utarbeides grunnhefte, diskusjonsgrunnlag og studieveiledning til hvert tema. AOF administrerer ordningen.

Til nå er det sendt ut tilsammen ca. 7.000 eksemplarer av grunnheftet og 30.000 eksp. av diskusjonsgrunnlaget, beregnet for bruk på møtene.

I forbindelse med utarbeidelsen av de lokalpolitiske programmene ble det sendt ut et hjelpehefte: Frihet og Velferd, som knyttet intensjonene i Frihetsdebatten til det lokale programarbeidet.

Frihetsdebatten skal danne grunnlaget for utviklingen av det politiske programmet som skal legges fram for landsmøtet i 1989.

Informasjonsvirksomheten

1985-1986

Partiets informasjonsavdeling har også i denne perioden konsentrert virksomheten om fire hovedområder:

1. Ekstern informasjon.
2. Intern informasjon.
3. Skolering.
4. Artikkelservice til LOs fagblader.

Aktiviteten har på alle disse områdene vært større enn i siste periode, først og fremst fordi informasjonsvirksomheten sto så sentralt i den store styrkeprøven om regjeringsmakt ved stortingsvalget høsten 1985.

Den samlede informasjonsvirksomheten er også samordnet bedre enn tidligere. Før regjeringsskiftet fungerte et eget informasjonsutvalg bestående av Steinar Gullvåg og Kari Willhelmsen (stortingsgruppas informasjonskontor), Svein Roald Hansen (rådgiver for partilederen), Johs. Skeide Larsen (Aktuelt Perspektiv) og Arne Olsen, sekretær (Partiets informasjonsavdeling). I valgkampinnspurten 1985 deltok stortingsgruppas informasjonskontor i arbeidet i Partiets informasjons-sentral og partiets informasjonssekretær har bistått ved topper i stortingsgruppa.

Etter regjeringsskiftet er rollene noe omfordelt. Det meste av den løpende informasjonen går ut fra statsministerens kontor. Virksomheten på partikontoret er dreid mer i retning av partiinformasjon og langsiktig planlegging. Kontakten med statsministerens kontor og stortingsgruppa har vært god.

Ekstern informasjon

Informasjonsmedarbeiderne har lagt stor vekt på å være samtale partnere for journalister i aviser, radio og TV. Rettesnoren er å være døråpner til politikerne som selv besvarer politiske spørsmål. Det er sendt ut et stort antall pressemeldinger, utdrag av foredrag og uttalelser fra sentralstyret og landsstyret. Det har vært en svært aktiv periode for pressekonferanser og annonseringen - i første rekke knyttet til stortingsvalgkampen - er den mest kostnadskrevene noen sinne. Det var et omfattende informasjonsopplegg rundt landsmøtet i 1985.

Intern informasjon

«Fakta og argumenter» har i perioden gått til 2 000 adresser. Dette er et utvalg medlemmer som står sentralt i det lokalpolitiske arbeidet eller i det sentrale miljøet. Det ligger i selve navnet at utsendingene har bestått av notater som inneholder faktiske opplysninger og argumenter i viktige saker. Interninformasjonen forøvrig har gått ut i Aktuelt Perspektiv som i 1986 kom ut som ukeavis. Interninformasjonen er planlagt og gjennomført i samarbeid med redaksjonen i Aktuelt Perspektiv.

Skolering

Mediatrening er et omfattende område, og informasjonsavdelingen har leid inn hjelp utenfra til skolering av våre fremste tillitsvalgte. Informasjonsavdelingen har deltatt på skoleringskurs i TV/radio-trening, lokalt informasjonsarbeid og kurs i å lage egen avis, pressemelding og referater i halvparten av fylkespartiene i løpet av perioden. Det er kjøpt inn eget videoutstyr.

Valgkampen 1985

Informasjonsavdelingen var sterkt engasjert i planleggingen av valgkampen. Arbeidet startet allerede høsten 1984 da forslaget til partiprogram ble presentert for tilsammen 52 forskjellige interesseorganisasjoner. Landsmøtet ble en mediabegivenhet og etter landsmøtet ble det kjørt ut en annonsekampanje i A-Pressen og i de store borgerlige avisene. Partiprogrammet ble konkretisert i en «Handlingsplan for næringsutvikling» og i en tilsvarende handlingsplan for helse- og eldrepolitikk. Sammen med arbeidsprogrammet ble disse handlingsplanene oppsummert i en kortfattet «Velgergaranti» som var klar før sommerferien. Et eget brev til alle landets pensjonister fra partilederen ble også sendt før sommeren.

Hovedtrykksaken i valgkampen var en husstandsbrosjyre - «Ny vekst for Norge». Det ble også laget en ungdomstrykksak «Hvem går det egentlig bedre for?». For første gang ble det laget en egen valgkampvideo og en nærradioproduksjon ble tilbudt alle landets nærradioer. Det ble laget færre sentrale løpesedler til spredning enn tidligere, men en egen «Bruk og lim»-mappe med logoer, rammer og utstyr til produksjon av lokale løpesedler ble distribuert til samtlige kommunepartier sammen med ferdig oppsatt tekst til 10 løpesedler. I samarbeid med reklamebyrået Know How ble det laget annonser til A-Pressen og de største borgerlige avisene. Annonseserien «Jeg har en drøm» fikk reklamebransjens pris for beste annonser i sin klasse.

Valgarbeiderne hadde hjelp av trykksakene «Våre argumenter» - en kortfattet argumentasjon om hovedtemaene i valgkampen - og «Rapport om Norge» - en oversikt over utviklingen på ulike områder siden 1981, utarbeidet av stortingsgruppas sekretariat.

En egen informasjonsentral overvåket valgkampen fra morgen til kveld de tre siste ukene før valget. Dette arbeidet ble ledet av informasjonsavdelingen. Hver dag ble det sendt ut en kommentar til fylkespartienes kontorer, og det ble sendt ut kommentarer til TV-utspørringene av partiene til løpeseddeldistribusjon morgenen etter.

Informasjonsavdelingen

Informasjonsavdelingen har i perioden bestått av Arne Olsen, Helge Røed (til 1. november 1985) og Jostein Ravnøy (engasjement i samarbeid med Aktuelt Perspektiv fra 1. oktober 1986).

Bemanningen gjenspeiler den økte satsingen på interninformasjon som nå kanaliseres gjennom Aktuelt Perspektiv.

Informasjonsavdelingen har også ansvaret for arbeidet med meningsmålinger og valgforskning på partikontoret.

Representasjon

Arne Olsen er sentralstyrets representant med fulle rettigheter i AUFs sentralstyre og møter i stortingsgruppas styre som observatør. Han har deltatt på Atlanterhavs-komiteéns Leangkollen-seminar og på Nordisk Arbeiderkongress i Gøteborg høsten 1986. Arne Olsen er medlem av redaksjonskomiteén i AUFs avis «Praksis» og deltar i en utredningsgruppe i LO som ser på informasjonstiltak overfor ungdom.

Medlemsbevegelsen 1985 – 1986

Landsmøtet 1987 er fastsatt til et tidspunkt som gjør det vanskelig å få kontingentrappporter for alle medlemmene. Det skyldes en treghet i innbetaling gjennom et tungvint system, der medlemmet betaler til sin avdeling, avdelingen betaler videre til sitt kommuneparti, kommunepartiet betaler til fylkespartiet, og så skal fylkespartiet betale til landspartiet. På denne lange veien er det mye som hefter.

Det vil derfor alltid være et antall medlemmer ute i organisasjonen som ikke er registrert i landspartiet. Dertil kommer at mange avdelinger har en ordning der medlemmer som verves sent på høsten først blir avkrevd kontingent året etter.

Det er således rimelig å regne med at det i tillegg til det innbetalte og registrerte medlemstall er et uregistrert antall medlemmer på ca. 10 000. Disse ble det selvsagt heller ikke tatt hensyn til når representantene til landsmøtet ble fordelt.

Medlemsoppgave 1985 - 86 på basis av medlemsrapporter pr. 15/1 1987.

FYLKER	Antall medl. 1983	Derav ant. kollektive	Antall medl. 1984	Derav ant. kollektive	Antall medl. 1985	Derav ant. kollektive	Antall medl. 1986	Derav ant. kollektive
Østfold	11.088	5.585	12.367	6.041	11.782	5.735	12.353	6.226
Akershus	10.935	1.949	10.117	1.907	10.494	1.937	8.895	1.281
Hedmark	14.507	1.472	14.254	1.445	14.540	1.458	14.318	1.350
Oppland	13.635	1.765	13.044	1.641	13.352	1.626	12.481	1.688
Buskerud	8.802	2.177	9.078	2.237	9.905	2.371	6.697	2.207
Vestfold	7.778	2.859	7.964	2.875	7.716	2.828	7.668	2.622
Telemark	7.308	1.725	7.757	1.447	7.786	1.533	7.698	1.548
Aust - Agder	3.355	999	3.299	500	3.340	482	3.247	475
Vest - Agder	3.368	599	3.230	604	3.447	582	3.139	519
Rogaland	7.013	2.534	6.628	2.538	6.331	2.326	6.303	2.324
Hordaland	9.255	2.658	9.255	2.684	8.965	2.205	7.628	1.524
Sogn og Fjordane	5.262	1.168	5.211	1.151	5.324	1.246	5.452	1.296
Møre og Romsdal	6.067	1.044	6.225	1.116	6.350	1.167	6.400	1.144
Sør-Trøndelag	10.014	1.690	10.144	1.741	10.559	1.666	9.583	1.591
Nord-Trøndelag	5.591	172	5.683	104	5.704	90	5.830	70
Nordland	10.192	895	9.845	658	10.161	785	10.043	762
Troms	5.547	0	4.799	12	5.219	18	4.897	—
Finnmark	3.898	0	3.757	0	4.075	—	3.781	—
Oslo	28.181	19.840	29.451	20.580	29.093	21.119	27.809	20.183
Sum	171.796	49.131	172.108	49.281	174.143	49.174	164.222	46.810

Kommunalt arbeid

Landskommunal-utvalget

Arbeidsutvalgets sammensetning fra 19.09. 1983 til 11.11. 1985:

Kirsten Myklevoll, leder
John Sørfjordmo, sekretær
Oddrunn Pettersen,
Knut Korsæth,
Arvid Berglind,
Rolf Hansen,
Sverre Kr. Fjeld,
Arne Grøttum,
Gunn Vigdis Olsen-Hagen,
Oddvar Olsen,
Grethe Karusbakken,
Thorvald Stoltenberg,
Synnøve Nymo.

Den 11.11.85 oppnevnte sentralstyret nytt arbeidsutvalg med slik sammensetning:

Bengt Martin Olsen, leder,
John Sørfjordmo, sekretær,
Knut Korsæth,
Grethe Karusbakken,
Gunn Vigdis Olsen-Hagen,
Turid Innstrand Olausen,
Thorvald Stoltenberg,
Per Svardal,
Arne Grøttum,
Arvid Berglind,
Åse Klundelien,
Kjell Borgen,
Lise Kristoffersen.

Fylkespartienes årsmøter velger en representant hver. Arbeidsutvalget oppnevnes av sentralstyret, og de valgte representantene fra fylkene utgjør tilsammen landskommunalutvalget.

Fylkenes representanter i landskommunalutvalget:

Per Johnny Martinsen, Østfold
Tove Heggen Larsen, Oslo
Øivind Ottesen, Akershus
Sverre Kr. Fjeld, Hedmark
Arne Kåre Os, Oppland
Egil Ranheim, Buskerud
Birger Edvardsen, Vestfold
Aslak Versto, Telemark
Liv Andersen, Aust-Agder
Kåre Fylling, Vest-Agder
Kjell Sund, Rogaland
Ole Lysø, Hordaland
Bengt Martin Olsen, Bergen
Abraham Øvrebotten, Sogn og Fjordane
Richar Olsvik, Møre og Romsdal
Arnold Storvold, Sør-Trøndelag
Oddvar Kvamme, Nord-Trøndelag
Elnar Bårdsen, Nordland
Olav Åsheim, Troms
Nils Edvard Olsen, Finnmark.

Sentralstyret har vedtatt at til møtene innkalles:

Gro Harlem Brundtland, Einar Førde, Thorbjørn Jagland.

Til landskommunalkonferansene innkalles, foruten de faste medlemmene:

A-fraksjonene i Stortingets kommunal- og miljøvernkomité.

1 representant for fylkesordførerne.

1 representant fra hovedkomiteén,

representanter fra NKF og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Det er holdt landskommunalkonferanser 25. - 27. januar 1985 og 6. - 8. juni 1986.

Hovedsaker i beretningsperioden:

- Regelreform i forvaltningen «Frikommuner».
- Arbeidsutvalget engasjerte seg sterkt i arbeidet med utformingen av lov om frikommuner.
- I denne forbindelse hadde utvalget et nært samarbeid med partiets fraksjon i kommunalkomiteen, hovedkomiteen, NKS styret, Norsk Kommuneforbund

og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Arbeidsutvalget vil i tiden framover holde kontakt med de kommunene som har fått frikommunestatus.

Revisjon av kommuneloven og fylkeskommuneloven

- Arbeidsutvalget har gjennom Hovedkomiteen, NKS og i slutten av beretningsperioden også ved direkte kontakt med Kommunaldepartementet, presset på for å få fortgang i revisjonsar beidet. Siktemålet for arbeidsutvalget har vært at formannskap/ fylkesutvalg og komm.styrer/fylkesting ikke bare formelt, men også reelt får styringen av den samlede virksomhet, og får større anledning til å prioritere oppgavene ut fra registrerte behov i lokalsamfunnet.

Overføring av sykehjemmene fra fylkeskommunen til kommunene fra 1.1. 1988

- Nytt inntektssystem. Utvalget vil fortsatt arbeide for at inntektsoverføringene kan bli mest mulig rettferdige - og vil kritisk vurdere kriteriene for overføringene.

De folkevalgtes arbeidsforhold

- Arbeidsutvalget har som mål å øke de folkevalgtes innflytelse, men utvalget tror at i hovedsak må politisk deltakelse baseres på bruk av fritida. Imidlertid er en klar over at det for enkelte politiskeverver nødvendig å bruke en del av den vanlige arbeidstida, dersom de valgte skal få utført de oppgaver som tilligger vervet. De folkevalgte må få mulighet til et noenlunde normalt familieliv, om vi ikke finner løsninger som gjør dette mulig, vil mange si nei til aktiv politisk deltakelse. Dette føler arbeidsutvalget er bekymringsfullt i et levende demokrati.
- For å få fortgang i arbeidet har vi tatt saken opp gjennom NKS, og i samarbeid med nedsatt utvalg i NKS håper arbeidsutvalget å få gjennomført positive endringer som vil bedre de folkevalgtes arbeidsforhold.
- Videre har utvalget i samarbeid med Kommunaldepartementet og NKS tatt opp straks-tiltak i forhold til kommuneloven.

Samordning av Statens virksomhet i fylkene

- Arbeidsutvalget har drøftet samordning av all offentlig virksomhet i fylkene. Det er etter utvalgets oppfatning nødvendig at det oppnås gode samarbeidsforhold mellom fylkeskommunen og den lokale statsforvaltning.

Norske Kommuners Sentralforbund

Styret består av 15 representanter, derav har Arbeiderpartiet 7, for valgperioden 1984 - 87 er partiet representert med:

Arvid Berglind, Buskerud. Aud Haukland, Rogaland. Arnulf Olsen, Finnmark. Reidun Romfo, Møre og Romsdal. Einfrid Halvorsen, Telemark. Thorvald Støttenberg, Oslo. Grethe Karusbakken, Akershus.

Vararepresentanter:

Ola Dahl, Oppland. Sissel Eidissen, Nordland. Bengt Martin Olsen, Hordaland. Gunnar Solum, Nord-Trøndelag. Solveig Haugland, Vestfold. Knut Nordbø, Aust-Agder. John Karlsen, Østfold.

Einfrid Halvorsen ble utnevnt til statssekretær, mai 1986 - og har i den anledning bedt seg fritatt for styrevervet så lenge hun er statssekretær.

Ola Dahl har fra samme tid fast plass i styret.

Omorganisering av sekretariatet

Landstinget 1984 - ga styret fullmakt til å omorganisere og effektivisere NKS-sekretariatet. Fra 1. februar 1986 ble den nye organisasjonsplanen satt ut i livet og sekretariatet er nå organisert etter følgende mønster:

Sekretariatet

— Sekretariatet ledes av administrerende direktør.

Utredningsavdeling

— Hovedoppgaven for avdelingen er å arbeide for rammebetingelsene for kommunenes virksomhet. Utredninger, analyser, påvirkning av statlige beslutningsprosesser i spørsmål av økonomisk, administrativ og organisatorisk art vil stå sentralt.

Forhandlingsavdelingen

— Avdelingen har som hovedoppgave å ivareta arbeidet med sentrale tarifforhandlinger.

Opplæringsavdeling

— Avdelingen har ansvaret for opplæringsvirksomhet overfor folkevalgte.

Medlemsavdeling

— Arbeidsoppgavene er i første rekke å gi kommunene og fylkeskommunene bedre service og informasjon. Videre har avdelingen ansvaret for fylkeskretsaktiviteten.

Forholdet Stat, Fylkeskommuner og Kommuner

— Funksjonsfordelingen mellom stat, fylkeskommuner og kommuner har i hele beretningsperioden vært gjenstand for debatt.

Arbeidsutvalget har engasjert seg i disse spørsmål. Fylkeskommunens rolle i offentlig forvaltning og «gråsoner» områdene i oppgavefordelingen mellom kommuner og fylkeskommuner har vært sentrale spørsmål.

De økonomiske rammer for kommuner og fylkeskommuner

- Både i forbindelse med det nye inntektssystemet, og i andre sammenhenger har arbeidsutvalget i nært samarbeid med partiets representanter i NKS-styret drøftet kommunesektorens økonomi.

I perioden har det blitt arbeidet for bedre informasjon om kommunesektorens økonomi, og å påvirke Stortinget på en slik måte at kommuneforvaltningen kan få en sunnere økonomi.

I samarbeid med kommunedata er det satt i gang et rapporteringssystem som gjør det mulig å hente inn ajourførte data om kommunesektorens budsjetter og regnskaper på langt tidligere tidspunkt enn før.

Dette gir et bedre og mer aktuelt grunnlag for drøftinger om kommuneøkonomien.

Nærings- og sysselsettingspolitikken

- Arbeidsutvalget har konstatert at kommunene og fylkeskommunene i perioden har engasjert seg langt sterkere enn før i næringspolitikken.

Arbeiderpartiets gruppe i landstinget 1984 -signalisertekamp mot arbeidsledighet. Arbeidet på dette felt er fulgt opp, og forbundet har bedt staten på et prinsipielt grunnlag utrede hvilket ansvar kommunene har for sysselsettingen.

Forskning

- I alle deler av samfunnet er forskning og utviklingsarbeid et viktig element for å tilrettelegge for forandringer/forbedringer, og å evaluere forandringsprosesser. På kommunesektoren har forskningsinnsatsen vært lav.

Arbeiderpartiets gruppe i NKS har i perioder lagt stor vekt på å oppprioritere dette arbeidet. Det er oppnevnt et eget forskningsutvalg, som har utarbeidet forslag om rapportering. Førstkommende landsting 1988 - vil ta endelig stilling til kommunesektorens engasjement på dette området.

Fagutvalgene i NKS

- Fagutvalgene er rådgivende utvalg for Styret, og skal drøfte og uttale seg om generelle retningslinjer for forbundets virksomhet på vedkommende område. I beretningsperioden har vi hatt følgende utvalg:

Helse- og sosialutvalg	9 medlemmer
herav har Arbeiderpartiet	3.
Kursutvalget	7 medlemmer
herav har Arbeiderpartiet	3.
Lønns- og personalutvalget	7 medlemmer
herav har Arbeiderpartiet	3.
Ressurs- og kommunalteknisk utvalg	9 medlemmer
herav har Arbeiderpartiet	4.
Havne- og Samferdselsutvalget	9 medlemmer
herav har Arbeiderpartiet	4.
Skole- og Kulturutvalget	9 medlemmer
herav har Arbeiderpartiet	4.

Utvalgene er valgt etter forholdstallsprinsippet. Det holdes gruppemøter med alle fagutvalgene foran ordinært møte. Styret har gruppemøte dagen foran ordinært møte og til alle gruppemøter innkalles - foruten de faste representantene - en representant fra A-gruppen i Hovedkomiteen, representant fra Stortingets Kommunalkomite, samt representanter for fagkomiteer hvor sakene skal sluttbehandles.

Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund deltar i gruppemøtene. Kommunalkontoret har ansvaret for innkalling til gruppemøtene og saksdokumenter for de som ikke er faste medlemmer av utvalgene.

Fylkeskretsrådet

Fylkeskretsrådet som ble opprettet av landstinget 1984, består av lederne av fylkeskretsen og et medlem av hver fylkeskrets.

Fylkeskretsrådet er i følge vedtektene et rådgivende organ overfor NKS, og skal uttale seg om forbundets virksomhet og gi råd i prinsipielle spørsmål.

Rådet famlet litt istarten for å finne sin arbeidsform, men har nå organisert arbeidet på en god måte. Fylkeskretsrådet som består av våre fremste kommunalpolitikere er i løpet av perioden blitt et godt politisk redskap for hele kommunesektoren.

Det arbeides med å styrke rådet, og landstinget 1988 vil få seg forelagt forslag som innebærer at en øker antallet fra 2 til 3 representanter fra hvert fylke og at fylkeskommunene skal ha en av representantene.

Fylkeskretsrådet har hatt 2 møter i 1986. Styret møter sammen med rådet.

Fylkeskretsene

Kommunalkontoret har i perioden lagt vekt på å holde kontakt med Arbeiderpartiets grupper i fylkeskretsene i den utstrekning det arbeidsmessig har vært mulig.

Fylkeskretsene har økt sin aktivitet og er langt på vei blitt et forum for kommunalpolitiske drøftinger. Oppslutningen fra partiets kommunalpolitikere har bedret seg, og uten tvil kan fylkeskretsene bli et forum for samarbeid mellom kommunene og fylkeskommunene. I forhold mellom lokalsamfunnet og sentrale myndigheter har fylkeskretsen helt klare oppgaver.

Ordførerkonferanser

Norske Kommuners Sentralforbund har holdt 8 ordfører/varaordførerkonferanser i 1986. Arbeidsutvalget fattet vedtak om at det skulle holdes gruppesamlinger ved alle konferansene og at representanter for arbeidsutvalget skulle delta.

Det har resultert i at vi har møtt 312 av våre ordførere/varaordførere. Gruppesamlingene er viktige både for å gi informasjon og aller viktigst for å få signaler fra våre fremste politikere i lokalsamfunnene.

Fylkeskommunale hovedutvalg

Det er også holdt gruppemøter når NKS har hatt kurs for fylkenes hovedutvalg, men desverre har vi ikke hatt kapasitet til å være tilstede ved alle kurs/konferanser for hovedutvalgene.

NKS landstinget 1986

Norske Kommuners Sentralforbund holdt landsting i Stavanger i tiden 30. juni - 2. juli.

Av 255 stemmeberettigede, møtte 249.

Partifordeling:

Arbeiderpartiet	122
Høyre	51
Kristelig Folkeparti	31
Senterpartiet	31
Venstre	12
Sosialistisk Venstreparti	1
Fremskrittspartiet	2

Kommunalkontoret har ansvar for at Arbeiderpartiets gruppe innkalles til gruppemøter. Og under tinget, sørger for at nedsatte utvalg og grupper har rimelige arbeidsforhold.

Fra partiets ledelse møtte:

Ivar Leveraas

Fra Kommunalutvalget:

Bengt Martin Olsen

John Sørfjordmo

Fra Kommunalkomiteen:

Thorbjørn Berntsen

Fra Informasjonsavdelingen:

Arne Olsen

Kontorarbeider:

Solfrid Grønn

Norsk Kommuneforbund:

Liv Nilsson

Arne Grøttum

Kirsten Rogstad

Norsk Elektriker og kraftstasjonsforbund:

Bjørn Sørensen

De viktigste sakene som ble behandlet:

— Kommunal forskning

— Kommuneøkonomi

— Det lokale sjølvstyret

— Arbeidsgiversaken

— Eldrepolitikk.

Hovedkomiteen for reformer i lokalforvaltningen

Komiteen som ble oppnevnt av regjeringen Willoch 1. juli 1985, har 14 medlemmer. Arbeiderpartiet har følgende medlemmer i komiteen:

Per Svardal, Telemark

Kirsten Myklevoll, Troms

Walborg Krosshaug, Oslo

Liv Nilsson, Norsk Kommuneforbund er oppnevnt som forbundets representant.

«Hovedkomiteen for lokalforvaltningen er et rådgivende organ for Kommunal-

og arbeidsdepartementet og skal bistå departementet i dets arbeid med å utvikle en rasjonell lokalforvaltning .

Komiteen skal:

1. Uttale seg før det fremmes forslag om vesentlige endringer i bestående forhold som vedrører lokalforvaltningen, og ellers i de saker den blir forelagt av departementet.
2. Ta initiativ for å få utredet og drøftet spørsmål på lokalforvaltningens område etter departementets nærmere bestemmelser.
3. Se hele lokalforvaltningen i sammenheng, og herunder medvirke til at forslag til tiltak eller initiativ overfor eller av betydning for kommuner, fylkeskommuner og den lokale statsforvaltning blir samordnet på forsvarlig måte, og at de administrative og økonomiske konsekvenser blir utredet og vurdert.»

Komiteen har ca. 10 møter i året. I forbindelse med komiteens møter holdes det gruppemøter, det holdes kontakt med Stortingets kommunalkomite samt med A-fraksjonen i NKS. Kommunalkontoret har ansvaret for innkalling til gruppemøter og saksdokumenter til alle som ikke er faste medlemmer av komiteen.

Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund

Det har i perioder vært god kontakt mellom de nevnte forbund og partiet.

Forbundene får delta i partifraksjonenes gruppemøter i Norske Kommuners Sentralforbund, Hovedkomiteen og alle fagutvalgene, samt Landskommunalkonferanser og arbeidsutvalgsmøter. Når det er ønskelig arrangeres møter med fraksjoner i Stortingets ulike komiteer.

«Felleserklæringen» har bidratt til å styrke det faglig/politiske samarbeidet både sentralt og i kommuner og fylkeskommuner. Samarbeidet har uten tvil vært til gagn for både forbundene og Arbeiderpartiet.

Distriktenes Utbyggingsfond

Det er opprettet kontakt mellom A-fraksjonen i DUF's styre, rådet og A-fraksjonen i Stortingets kommunalkomite.

Foran alle møter i styret og rådet holdes det gruppemøter hvor Kommunalkomiteen blir invitert.

Høsten 1986 - ble det holdt seminar om distriktpolitikk for styret og rådet.

Fylkenes kommunalutvalg

Kontakten med utvalgene er tilfredsstillende. Alle henvendelser til kommunalutvalgene sendes lederen med kopi til fylkespartiet.

Kommunalt samarbeid i Norden

Den 18. - 20. juni 1985 arrangerte Danmarks Sosialdemokratiske parti Nordisk kommunalkonferanse.

Hovedtemaer på konferansen:

- Kommunene i omstilling — frikommunene
- Familiens vilkår, de unges muligheter.

Fra Norge deltok:

Grethe Karusbakken
Bjørn Martin Aasen
Anne Lise Haugen
John Sørfjordmo.

I 1986 - arrangerte Finlands sosialdemokratiske parti Nordisk kommunalkonferanse i tiden 16. - 18. juni.

Hovedtema for konferansen:

- Kommunalpolitisk situasjon i de nordiske land.
- Privatisering av kommunale servicesystemer.
- Kommunalt demokrati.

Kurs Bommersvik 16. - 18. april 1986.

Socialdemokraterna i Sverige inviterte til kurs om erfaringer med forsøksvirksomheten i kommunene (frikommunene)

Fra Norge deltok:

Per Svardal
Arne Grøttum
Knut Korsæth
John Sørfjordmo.

Kommunesektoren i forandring

I beretningsperioden har de sentrale politiske myndigheter både i Storting og regjering vist vilje til å gi kommuner og fylkeskommuner større frihet. Det viser det nye inntektssystemet og nå sist forsøksordningen med frikommuner. Økonomien i kommunalsektoren har vært stram, slik at mulighetene for å utnytte den nye friheten har blitt sterkt begrenset.

I årene framover vil vi trolig komme til å leve med disse utviklingstrekkene. Større formell frihet for kommunesektoren, men også en stram økonomi. Detaljstyring fra staten må i større grad avløses av målsettinger fastlagt av Storting og regjering, med frihet for kommunesektoren ut fra lokale behov og forutsetninger til å skape gode lokalsamfunn.

Utfordringen for kommunesektoren i årene framover må bli å bruke sin frihet til å forvalte knappe ressurser på en mere fantasifull måte. Samfunnsservicen må økes både i kvalitet og omfang. Klarer vi ikke å gi innbyggerne bedre offentlig service

vil kravene om å løse samfunnsmessige oppgaver utenfor kommunesektorens rammer bli reist.

Kommunesektoren har større utfordringer foran seg, det er i våre kommuner at velgerne bor og det er i kommunene at velgerne skal motta offentlige tjenester.

Kommunesektoren må aktivt markedsføre seg som produsent av samfunnservice av høy kvalitet og til kostnad som er akseptabel.

Kommunalkontoret

Kommunalkontoret.

Kontoret har i den utstrekning det arbeidsmessig har vært mulig forsøkt å være et servicekontor for våre folkevalgte. Kontakten med våre ordførere og gruppeledere er både viktig og nødvendig. Kontoret har etablert et nært og godt samarbeid med Norsk Kommuneforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. For kommunesektoren vil det alltid være vesentlig at denne kontakten opprettholdes og styrkes. Mye av kontorets tid går med til råd og veiledning i forhold til den kommunale lovgivning, samt samarbeidsformer mellom folkevalgte og partiorganisasjoner.

Statsstøtten til de politiske partiene

Bevilgningen til de politiske partienes sentrale organisasjoner ble for 1985 satt til 39 042 000 og for 1986 satt til 43 043 700 kroner.

Stortinget har fastholdt sitt vedtak fra 1977 om en sperre på 2.5 %. Det vil si at partiene måtte oppnå minst 2.5 % velgeroppslutning for å få andel av de bevilgede offentlige midler.

Ved Stortingsvalget i 1981 ble partiets andel av de avgitte stemmer 37,1 %, og ved Stortingsvalget i 1985 40.8 %. Partiet fikk derfor for 1985 og 1986 henholdsvis 37,1 % og 40,8 % av de bevilgede midler. I tillegg ble den prosentandel som de partiene hadde som ikke nådde 2.5 % av velgerne, fordelt på de partier som lå over 2.5 % grensen.

Fordelingsnøkkelen var den samme som for hovedbeløpet:

Partiets andel ble for 1985: Kr. 14 775 445

Partiets andel ble for 1986: Kr. 17 886 907.

Av disse beløpene ble det overført til AUF

i 1985: Kr. 814 570

i 1986: Kr. 937 700.

Støtte til lokalt politisk arbeid

Fylkespartiene

Støtten baserer seg på resultatet av fylkestingsvalget 1983 når det gjelder tildelingen for 1985 og 1986.

Følgende satser ble anvendt:

	1985	1986
Grunnstøtte	Kr. 9 288,—	Kr. 10 217,—
Støtte pr. representant	Kr. 1 876,—	Kr. 2 064,—
Pr. stemme inkludert AUF	Kr. 8,75	Kr. 9,80
Pr. stemme ekskl. AUF	Kr. 6,35	Kr. 6,95

Resultat fylkespartiene

	1985	1986
Grunnstøtte		
Kr. 9 288 x 19	Kr. 176 472,—	
Kr. 10 217 x 19		Kr. 194 123,—

Støtte pr. representant

442 x 1 876	Kr. 829 192,—	
442 x 2 064		Kr. 912 288,—

Støtte pr. stemme

843 600 x 8,75	Kr. 7 381 500,—	
843 600 x 9,80		Kr. 8 267 280,—
Sum	Kr. 8 386 164,—	Kr. 9 373 691,—

I samlet støtte for 1985 og 1986 ble fylkespartiene tilført kr. 17 759 855,—

Kommunepartiene

Støtten baserer seg på resultatet av kommunevalget i 1983 når det gjelder tildelingen for 1985 og 1986.

Følgende satser ble anvendt:

	1985	1986
Grunnstøtte	Kr. 1 137,—	Kr. 1 251,—
Støtte pr. representant	Kr. 382,—	Kr. 420,—
Støtte pr. stemme	Kr. 5,15	Kr. 5,50

Resultat kommunepartiene

	1985	1986
453 kommuner x 1 137	Kr. 515 061,—	
453 kommuner x 1 251		Kr. 566 703,—

Representantstøtte

5723 rep. x 382,—	Kr. 2 186 186,—	
5723 rep. x 420,—		Kr. 2 403 660,—

Støtte pr. stemme

866 053 x 5,15	Kr. 4 460 172,—	
866 053 x 5,50		Kr. 4 763 291,—
Sum	Kr. 7 161 419,—	Kr. 7 733 654,—

I samlet støtte for 1985 og 1986 ble kommunepartiene tilført kr. 14 895 073,—.

En sammenstilling av de offentlige tilskudd som er vedtatt av Stortinget har gitt partiet totalt følgende:

DNA sentralt	
1985	Kr. 14 775 445,—
1986	Kr. 17 886 907,—
Fylkespartiene	
1985	Kr. 8 386 164,—
1986	Kr. 9 373 691,—
Kommunepartiene	
1985	Kr. 7 161 419,—
1986	Kr. 7 733 654,—
Sum	Kr. 65 317 288,—

Faglig-politisk utvalg

Utvalget har i perioden bestått av følgende:

Ole Knapp, LO, leder
Svein-Erik Oxholm, LO
Kåre Hansen, LO
Ivar Leveraas, DNA (inntil 1.9. 1986)
Britt Schultz, DNA
Asbjørn Kristoffersen, DNA, sekretær (inntil 1.8. 1986)
Alf Frotjold, AOF
Signe Brekke, AUF
Arve Berg, Stortingsgruppa FPU.

Fra 1.9. 1986 ble Thorbjørn Jagland oppnevnt som representant. Fra samme dato ble Per Karlsen ansatt som sekretær etter Asbjørn Kristoffersen.

Utvalgets virksomhet

Faglig - politisk utvalg har i perioden holdt 5 møter og behandlet 41 saker. Det har i perioden vært avholdt en lang rekke kontaktmøter mellom Landsorganisasjonen, forbundene og partiets ulike organer, bl.a. i forbindelse med utarbeidelse og presentasjon av DNA's alternative statsbudsjett for 1986 og statsbudsjettet 1987.

Bevilgninger til fylkenes ordinære faglig - politiske virksomhet er gitt både i 1985 og 1986. I tillegg er det bevilget omlag kr. 61.000,00 til støtte for faglig - politiske konferanser og andre spesielle tiltak ute i distriktene i perioden.

Stortingsvalget 1985

Resultatet av stortingsvalget 1985 må betegnes som godt for partiet. Årsakene til dette var selsagt flere, bl.a. både Landsorganisasjonen og flere av forbundene var aktive medspillere i valgkampen.

I likhet med valgkampen i 1983 ble det i «Valgkampinnspurten» 1985 gjennomført en faglig valgkampturne. I tidsrommet 9. august til 5. september besøkte LO's tillitsvalgte 8 byer i fylkene Sør-Trøndelag, Hordaland, Østfold, Oslo og Telemark. Det ble holdt arbeidsplassmøter, bedriftsbesøk og faglig - politiske valg møter.

I samarbeid med forbundene ble det lagt til rette for arbeidsplassbesøk over hele landet. Totalt ble det gjennomført ca. 200 besøk fordelt på ca. 50 tillitsvalgte fra LO-forbundene innenfor privat og offentlig sektor.

Fra faglig - politisk utvalg sentralt ble det i tillegg til Aktuelt Perspektiv også sendt endel valgmaterieil til våre omlag 10.000 arbeidsplasskontakter. Materieillet ble fordelt på sendinger som gikk ut rett før og rett etter sommerferien.

Konferanser

I perioden har utvalget holdt følgende konferanser:

1985

Faglig - politisk landskonferanse på Sørmarka 18. - 20. januar 1985.

1. Den politiske og faglige situasjonen foran DNA's landsmøte og LO-kongressen, v/ Gro Harlem Brundtland og Tor Halvorsen.
2. Spørsmål - synspunkter.
3. DNA's strategi for valgseier v/ Ivar Leveraas.
4. Den faglige valgkampen v/ Ole Knapp.
5. Spørsmål.
6. Gruppediskusjon.
7. Plenumsdebatt med framleggelse av gruppebesvarelsene.

Faglig - politisk konferanse for forbundene 21. og 22. januar 1985 på Hotell City, Fredrikstad

1. Den politiske og faglige situasjonen foran landsmøtet og kongressen v/ Gro Harlem Brundtland og Leif Haraldseth.
2. DNA's strategi for valgseier v/ Ivar Leveraas.
3. Den faglige valgkampen v/ Ole Knapp.
5. Plenumsamling med påfølgende gruppediskusjoner om den faglige valgkampen.
6. Plenumsdebatt.

Skolering og «trimming» av valgkampmedarbeidere Park Hotell, Drammen 21. - 23. mai 1985.

1. Arbeiderbevegelsen etter DNA-landsmøte og LO-kongressen. Strategien for å få en ny A-regjering - innledning v/ Gro Harlem Brundtland, DNA.
2. Kryssild og kommentarer om samme emne.
3. Oppsummering og kommentarer fra innlederen.
4. Offentlig opptreden (presentasjonsteknikk, språkbruk, kroppsspråk osv.) innledning v/ Arne Olsen.
5. Spørsmål og kommentarer.
6. Gruppearbeid (valgkampargumentasjon)
7. Plenumsdiskusjon på gruppearbeidet.
8. Fagbevegelsens valgkampinnsats. Hovedsakene i valgkampen. Innledning: 1) Ole Knapp 2) Jens Stoltenberg 3) Gunnar Berge
9. Diskusjoner/ oppsummering.

1986

Faglig - politisk forbundskonferanse 13. og 14. februar 1986 på Victoria Hotell, Hamar.

1. Åpning av konferanse.
2. Aktuelle politiske og faglige problemstillinger, innleder: Gro H. Brundtland og Leif Haraldseth.
3. Spørsmål og debatt.
4. Erfaringer fra valgkampen 1985 og arbeidet fram mot neste stortingsvalg i 1989, innledere Ole Knapp og Ivar Leveraas.
5. Spørsmål og debatt.

Frokostmøte Folkets Hus, Oslo
Statsbudjettet 1987 v/ Gunnar Berge.

Stortingsvalget 1985

Arbeiderpartiet fikk sitt høyeste stemmetall noen sinne ved stortingsvalget i 1985: 1.061.712 stemmer. Dette ga en oppslutning på 40,8 prosent. Stortingsgruppa vokste med fem representanter og teller nå 71 medlemmer. Over 42 prosent er kvinner, og dette plasserer Arbeiderpartiet på verdens parlamentariske likestillingstopp.

Arbeiderpartiet ble av massemedia utropt som valgets «seierherre». Årsaken var en solid valgkampinnspurt etter et lavt utgangspunkt våren 1985. Framgangen fra 1981 var på 3,6 prosent, og stortingsvalgresultatet lå 1,9 prosent over fylkestingsvalget i 1983. Stortingsvalget ga likevel en uklar parlamentarisk situasjon der det ikke har vært flertall for noe regjeringsalternativ.

Framgangen ved stortingsvalget kom først og fremst på Vestlandet og i Nord-Norge, og Arbeiderpartiet gjorde et bedre valg i utkantene enn i tettere strøk. Det var noen flere kvinner enn menn som stemte på Arbeiderpartiet, og valgforskning viser at aldersgruppene opp til 40 år ligger under den gjennomsnittelige oppslutningen for partiet. De uoffisielle skolevalgene på landets videregående skoler viste at Arbeiderpartiet igjen er det største ungdomspartiet, men det er i aldersgruppen over 40 år at partiet har sin største oppslutning.

Valgkampen.

Sentralstyret oppnevnte en politisk valgkampledelse som besto av Gro Harlem Brundtland, Einar Førde, Ivar Leveraas og Tor Halvorsen, med Thorbjørn Jagland som sekretær.

Den daglige driften av valgkampen ble ledet av partiets informasjonsentral.

Trykksaker

Ved siden av Fakta og Argumenter, ble det internt sendt ut til valgmedarbeiderne:

- ★ Rapport om Norge
- ★ Våre argumenter.

Utadvendte trykksaker:

- ★ Brev til alle pensjonister
- ★ «Ny vekst for Norge» (husstandsbrosjyre)
- ★ «Hvem går det egentlig bedre for?» (førstegangselverne)
- ★ Velgergaranti
- ★ Løpesedler
- ★ Løpeseddelkommentarer etter TV-utspørringene
- ★ Klipp og Bruk mappe til lokal løpeseddelproduksjon
- ★ Valgvideo
- ★ Nærradiokassett

Talerformidling.

Fra landspartiet ble det formidlet et stort antall talere. Spesielle turneer ble lagt opp for:

Gro Harlem Brundtland

Einar Førde

Ivar Leveraas

Gunnar Berge

Reiulf Støen

Thorvald Stoltenberg

Finn Kristensen

Sissel Rønbeck

Kjell Borgen

Gunn Vigdis Olsen-Hagen

Thorbjørn Berntsen

Hallvard Bakke

Knut Frydenlund

Lars Skytøen

Helen Bøsterud

Kirsti Kolle Grøndahl

Eivind Bolle

Ulf Sand

Asbjørn Sjøthun

Oddrunn Pettersen

Harriet Andreassen

Anne Lise Bakken

1. mai 1985

Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen ga følgende retningslinjer for feiringen av årets 1. mai til fagforeninger og samorganisasjoner og til DNAs fylkespartier, kommunepartier og parti avdelinger:

1. Samorganisasjonene og Arbeiderpartiets avdelinger bør tidligst mulig inngå et samarbeid om arrangementene. Arrangementene må ta utgangspunkt i de lokale tradisjoner og sikte mot en bredest mulig deltakelse.
2. Siktemålet er å demonstrere samholdet og styrken i arbeiderbevegelsen. Det bør derfor være en hovedtaler ved tilstelningene.
3. Det brukes et felles demonstrasjonsmerke, og hovedparolen skal være:

NY VEKST FOR NORGE - ARBEID FOR ALLE

Arbeidshefte for 1. mai-komiteene og forslag til paroler ble sendt sammen med retningslinjene.

Fra landspartiet ble det formidlet 231 sentrale talere til 296 arrangementer rundt om i landet. I tillegg ble en rekke lokale talere benyttet.

1. mai 1986

Til fagforeninger og samorganisasjoner, DNAs fylkespartier, kommunepartier og lokalavdelinger ble følgende sendt sammen med arbeidshefte og forslag til paroler for 1. mai:

Samarbeidskomitéen mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti oppfordrer den lokale fagbevegelse og de lokale avdelinger i Arbeiderpartiet til å legge opp feiringen av dagen etter følgende retningslinjer:

1. Samorganisasjonene og Arbeiderpartiets avdelinger bør tidligst mulig inngå et samarbeid om arrangementene. Arrangementene må ta utgangspunkt i de lokale tradisjoner og sikte mot en bredest mulig deltakelse
2. Siktemålet er å demonstrere samholdet og styrken i arbeiderbevegelsen. Det bør derfor være en hovedtaler ved tilstelningene
3. Det brukes et felles demonstrasjonsmerke, og hovedparolen skal være:

TID FOR REFORMER

Antallet sentralt formidlede talere var i 1986, 240, som til sammen holdt talen for dagen ved 326 arrangementer. I tillegg ble en rekke lokale talere benyttet.

Nordisk samarbeid

Det har i perioden vært et nært samarbeid med de øvrige sosialdemokratiske partiene i Norden. Samarbeidskomiteen mellom de nordiske partier og landsorganisasjonene har holdt 2 møter. I tillegg har partisekretærene i de nordiske partiene jevnlig møter om aktuelle spørsmål. Bjørn Wall fra det svenske parti er samarbeidskomiteens faste sekretær.

SAMAK-møtet i 1985 ble holdt i Oslo 16. - 17. januar. Møtet vedtok to uttalelser, en om økonomi og sysselsetting og en om sikkerhetspolitikk og nedrustning.

Om økonomi og sysselsetting uttalte SAMAK blant annet:

«De nordiske land har ved sitt innbyrdes samarbeid og aktive deltakelse i viktige økonomiske organisasjoner en vesentlig oppgave i å foreslå og virke for nye initiativ i det internasjonale samarbeidet.

Hovedemner i slike nordiske utspill i relevante organisasjoner som OECD, IMF, EF og EFTA må være en koordinert stimulering av den økonomiske etterspørsel gjennom flere private og offentlige samfunnsinvesteringer, en aktiv innsats for en samlet løsning av den tredje verdens gjeldsproblemer, en nyorientering av valutapolitikken i retning av større stabilitet og en større økonomisk og politisk uavhengighet i Europa av USA gjennom en styrking av samarbeidet mellom EF og EFTA.

I de enkelte land er kampen mot arbeidsløsheten fortsatt hovedoppgaven. Etter SAMAK's oppfatning er det mulig å forene målsettingen om høy sysselsetting og lav inflasjon gjennom en kombinasjon av en aktiv ervervs- og sysselsettingspolitikk på den ene side og en forhandlet stabiliseringspolitikk i forståelse med arbeidsmarkedets parter på den annen side. En slik politikk vil stille store krav til lønsmottakerne, men samtidig må det kreves at stabiliseringspolitikken blir fulgt opp av positive reformer og at en skjev inntekts- og formuefordeling motvirkes.

SAMAK vil ta initiativ til et nærmere samarbeid med sosialdemokratiske partier og faglige organisasjoner i Europa for å tilrettelegge en felles strategi for den europeiske arbeiderbevegelse.

I uttalelsen om sikkerhetspolitikk og nedrustning heter det bl.a.:

«SAMAK er tilfreds med at Sovjetunionen og USA er blitt enige om å gjenoppta nedrustningsforhandlingene.» De to supermaktene må nå

- føre oppriktige forhandlinger om alle typer våpen. Målet i første omgang må være avtaler som på en balansert måte
- hindrer et våpenkappløp i verdensrommet
- fører til store reduksjoner i de strategiske våpnene
- sikrer en gradvis nedbygging av mellomdistansevåpen og kortdistansevåpen i Europa.

SAMAK mener at en fastfrysing av de kjernefysiske våpnene vil være det beste grunnlaget for de forestående forhandlingene. Dette vil hindre at utprøving, produksjon og utplassering av nye våpen vanskeliggjør forhandlingene og undergraver eventuelle avtaler.

Sovjetunionen og USA bør straks bli enige om å stoppe all forskning, utprøving og utplassering av romvåpen og antirakettvåpen. I forbindelse med at nedrustningsforhandlingene tas opp igjen, bør NATO og Warzawapakten så raskt som mulig bli enige om en gjensidig stans i utplassering av kjernefysiske våpen i Europa.

SAMAK-møtet 1986 var lagt til København i dagene 15. - 16. januar. Det ble vedtatt uttalelser om Sør-Afrika, Tyrkia, Atomvåpenfri sone i Norden og om økonomi.

I uttalelsen om Sør-Afrika ble det bl.a. pekt på at

«Den sør-afrikanske regjering avvisning av reformer og neglisjering av verdensopinionen har forverret situasjonen betydelig. Sanksjonene må intensiveres. Det internasjonale samfunn må øke presset for å forhindre videre undertrykkelse, borgerkrig og internasjonal krig - og for frihet og demokrati. De nordiske regjeringer har et særskilt ansvar for å fremme dette press. De nordiske regjeringer må søke samarbeid med likesinnede land med dette formål. De nordiske regjeringer bør på ny fremme forslag til FN's sikkerhetsråd om bindende sanksjoner. De land som har stilt seg negative til internasjonale bindende sanksjoner, må endre sine holdninger. Vi krever at de nordiske regjeringer gjennomfører det nordiske handlingsprogram mot apartheid, særlig de som vedrører de nordiske lands egne økonomiske tiltak. De nordiske land bør så langt som mulig skjerpe sine boikott-tiltak.»

Når det gjaldt forholdene i Tyrkia sier SAMAK bl.a.:

«Selv om en viss demokratisk prosess er påbegynt, er Tyrkia fremdeles et udemokratisk land. De grunnleggende demokratiske rettigheter er helt eller delvis berøvet det tyrkiske folk.

Arbeiderbevegelsens organisasjoner i de nordiske land fordømmer den tyrkiske regjeringens politikk og krever

- at demokratiske, menneskelige og faglige rettigheter i overensstemmelse med Europarådets menneskerettighetskonvensjon gjennomføres,
- at de tyrkiske myndigheter umiddelbart stanser rettssakene mot DISK, dets medlemsforbund og de anklagede faglige ledere, samt lar DISK fortsette sitt faglige arbeid og at beslaglagte midler blir tilbakelevert,
- at de tyrkiske myndigheter stopper rettssakene mot med lemmene av fredsbevegelsen,
- at de europeiske regjeringer, de europeiske institusjoner (Europarådet, EF og EFTA) med kraft bruker sin innflytelse slik at disse krav omgående gjennomføres av den tyrkiske regjering.»

Fra uttalelsen om atomvåpenfri sone i Norden:

«Vi betrakter parlamentarikerkonferansen om «Norden som en atomvåpenfri sone» den 29. - 30. november 1985 i København som et framskritt og understreker betydningen av at konferansen blir fulgt opp med konkrete tiltak for å virkeliggjøre en slik sone.

Vi støtter den sosialdemokratiske gruppen's forslag ved parlamentarikerkonferansen om innbydelse til de politiske partiene i Norden for å diskutere nedsettelsen av en nordisk parlamentarikergruppe som skal arbeide videre med problemer og muligheter omkring etableringen av Norden som atomvåpenfri sone.

Vi oppfordrer derfor regjeringene til å sette ned en felles nordisk embetsmannsgruppe som får i oppdrag å arbeide videre med spørsmålet om en atomvåpenfri sone».

I uttalelsen om økonomi heter det bl.a.:

«Varige og stabile løsninger på felles internasjonale problemer kan kun oppnås gjennom en ny, troverdig, solidarisk strategi og nært samarbeid som har som mål full sysselsetting, stabil økonomisk vekst og en rettferdig fordelingspolitikk.»

Derfor tok SAMAK initiativ til den europeiske konferansen for Vesteuropas sosialdemokratier og fagbevegelser i dagene 15. - 17. november 1985 på Bommersvik i Sverige.

Konferansen bekreftet entydig at det - på tvers av grensene - er en felles forståelse for nødvendigheten av et troverdig alternativ. Det er felles vilje til å forsterke samarbeidet for å oppnå gjennomslagskraft for den solidariske strategi.

SAMAK er fast besluttet på å følge opp den europeiske konferansen med sikte på å få etablert et sterkere og mer permanent faglig - politisk samarbeid i Europa.

SAMAK oppfordrer de nordiske lands regjeringer til å arbeide intenst for et nærmere samarbeid og en smidig samhandel i Vest-Europa. Proteksjonisme må unngås, men samtidig må hensynet til det ytre miljø og arbeidsmiljøet fastholdes og utbygges.

En sammenhengende, helhetlig politikk for arbeider bevegelsen vil omfatte:

- En økonomisk politikk og framtidsorientert arbeidsmarkedspolitikk, som sikrer full sysselsetting.
- En «forhandlet» inntektspolitikk med bred tilslutning fra lønnstakerne som forutsetning og som omfatter alle inntekter og kombineres med en aktiv prispolitikk og positive reformer, som bl.a. kan bidra til en rettferdig inntekts- og formuesutvikling.
- En aktiv investeringspolitikk for å styrke produksjon og sysselsetting.
- En innsats for teknologisk fornyelse, som også omfatter deltakelse i felles nordiske og internasjonale teknologiprojekter.

En senking av arbeidstiden vil øke lønnstakernes velferd og derved utbyttet av den teknologiske utvikling. I land med en omfattende arbeidsledighet vil en senking av arbeidstiden også kunne yte et positivt bidrag til en bedre fordeling av arbeidet og mindre ledighet.»

Den 17. nordiske arbeiderkongress ble holdt i Gøteborg i dagene 27. - 29. august 1986. Kongressen diskuterte «Fred og nedrustning» og «Nordisk økonomisk samarbeid for europeisk utvikling.»

Europeisk samarbeid

Samarbeidet mellom partiene i de små NATO-landene (Scandilux) fortsetter på 6. året. I møtene deltar også representanter for partiene i England, Frankrike og Forbundsrepublikken Tyskland. Dette arbeidet har vist seg å være meget nyttig både når det gjelder utveksling av informasjon, erfaringer og samordning av synspunkter.

Utgangspunktet for denne kontakten er sikkerhetspolitiske spørsmål, nedrustning og øst-vest forholdet generelt. Tilsvarende samarbeid har utviklet seg mellom partiene i de sør-europeiske NATO-landene (Euro-Sud).

I 1985 ble det tatt initiativ til et felles møte mellom Scandilux og Euro-Sud i Lisboa. Temaet for dette møtet var forsvar og nedrustning. Dette er fulgt opp på møter i Bonn i november 1985 og i Oslo i september 1986.

På Oslo-møtet kom partiene fram til et felles utgangspunkt for videre drøfting av forsvar og sikkerhet i Europa og europeisk bidrag til samarbeidet i den Atlantiske Allianse.

Arbeiderpartiet har også i denne perioden hatt kontakt med sammenslutningen av sosialistpartiene innen EF ved bl.a. å delta regelmessig på byråmøtene i organisasjonen.

Dessuten har Arbeiderpartiet hatt kontakt med representanter for flere øst-europeiske organisasjoner i året som gikk.

Den sosialistiske internasjonale

På Den Sosialistiske Internasjonals kongress i Lima, Peru, i juni 1986 ble Gro Harlem Brundtland valgt til visepresident. Hovedvekten av kongressens arbeid var viet nord-sør forholdet og mulighetene for igjen å få i gang dialog/ forhandlinger mellom utviklings- og industriland.

Kongressen i Peru var den første Sosialistinternasjonals kongress i den 3. verden. Sosialistinternasjonals medlemspartier står sterkt i Latin-Amerika. Det satte naturlig nok sitt preg på Lima-kongressen.

Reiulf Steen ble gjenvalgt som leder for SI's Chile-komite. Thorvald Stoltenberg er SI's representant overfor Nicaragua.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite (AIS)

Formål

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite (AIS) er arbeiderbevegelsens styrings- og koordineringsorgan når det gjelder internasjonal støttevirksomhet, u-hjelpsengasjement, katastrofehjelp og humanitært hjelpearbeid. AIS samordner arbeiderbevegelsens støtte til nasjonale og sosiale frigjøringsbevegelser, organisasjoner og enkeltpersoner som arbeider for organisasjonsfrihet og andre demokratiske rettigheter i land der slike rettigheter blir krenket. AIS yter hjelp til personer og familier i vansker på grunn av förfølgelse i hjemlandet. AIS forbereder og innstiller overfor LO på eventuell støtte fra LO (og AIS) til faglige u-hjelpsprosjekter i forbindelse med Rammeavtalen mellom LO og NORAD. Dessuten samordner AIS humanitær hjelp og katastrofehjelp, som er Norsk Folkehjelps hovedvirksomhet på det internasjonale felt. Det er nært samarbeid mellom Norsk Folkehjelp, LO og AIS og med AOF.

Organisasjon

I henhold til AIS' vedtekter skal følgende medlemsorganisasjoner oppnevne representanter med vararepresentanter til AIS styre for to år om gangen. LO-forbundene: 3, DNA: 2, AUF: 1, Norsk Folkehjelp 1 og AOF 1 representant. Vararepresentantene innkalles til og møter i styremøtene.

I 1985 - 1986 har følgende sittet i styret: Leif Haraldseth, formann, Kaare Sandegren, nestformann, Leonard Larsen, sekretær, Walter Kolstad (Torgeir Oxholm), Arthur Svensson (Dagfinn Habberstad), Lars Skytøen (Evy Buværd Pedersen), Einar Førde (Ivar Leveraas), Thorbjørn Jagland (Martin Kolberg) Jens Stoltenberg (Bjarne Christiansen) Odd Wivegh (Laila Nikolaisen), Arne Semmerud (Aslak Lesland).

I perioden har det skjedd følgende endringer:
Tor Halvorsen overtok som formann fra mai 1986.
Leonard Larsen sluttet som sekretær i september 1986.
Erling Rimestad sekretær fra september og ut året.
Margot Kvalvik Sæter har overtatt etter Torgeir Oxholm.
Bente Gyp Wilhelmsen har overtatt etter Aslak Leesland.
Thorbjørn Jagland har overtatt etter Ivar Leveraas.

AIS' råd består av ett medlem med personlig varamedlem fra hver av AIS' medlemsorganisasjoner.

Medlemsorganisasjoner: LO, LOs tilsluttede forbund, LOs Husmorforbund, DNA, DNAs Kvinnesekretariat, AUF, Framfylkingen, AOF, Norges Kristne Arbeideres Forbund, Arbeidernes Edruskapsforbund og Norsk Folkehjelp.

LOs internasjonale avdeling er *sekretariat* og driver det daglige arbeid.

Det integrerte samarbeid mellom AIS og Norsk Folkehjelp foregår i praksis ved at Norsk Folkehjelps internasjonale enhet arbeider i nært samarbeid med LOs internasjonale kontor. Internasjonal sekretær i LO er formann i Norsk Folkehjelps

internasjonale Utvalg, AIS' sekretær medlem. Norsk Folkehjelp har hittil hatt ansvaret til dels for utformingen og innsendingen av søknader på egne eller AIS' vegne til statlige organer om offentlige midler, til dels for gjennomføringen av humanitære og katastrofeprosjekter og innsamlingsaksjoner. Et samarbeid med AOF utvikles, hvorved AOF utarbeider og gjennomfører opplæring av fagforeningsledere og tillitsvalgte fra utviklingslandene på vegne av og i nært samarbeid med AIS/LO.

Finansiering

Til AIS' Fond bevilger LO årlig 400 000 kroner. Alle medlemsorganisasjonene betaler kr. 1,- pr. medlem pr. år.

AIS og Norsk Folkehjelps støttevirksomhet skjer i samarbeid og forståelse med fag- og arbeiderbevegelsen i «vedkommende land og/ eller med FFI og yrkesinternasjonale».

Prosjekter

Arbeidsdelingen mellom AIS, LO, Norsk Folkehjelp og AOF er ordnet slik at AIS konsentrerer seg om politisk menneskerettighetsstøtte, faglige u-hjelpsprosjekter. Norsk Folkehjelp tar seg av humanitær og sosial bistand og katastrofebistand. AOF forestår gjennomføring av faglig tillitsmannsopplæring.

A-lotteriet — Lotteriservice A/S

A-lotteriet har i årene 1985 og 1986 hatt en noe svakere omsetning enn de to foregående år. Årsaken finner vi bl.a. i nye utspill fra Pengelotteriet og innføringen av Lotto har medført at det er vanskeligere å selge lodder i tradisjonelle lotterier.

A-lotteriet 1985 og 1986 var lagt opp med mulighet for et salg på kr 3.200.000,- fordelt på 320.000 lodd a kr 10,-. Vi klarte ikke å selge alle loddene, men fikk likevel et overskudd på kr 1.387.087,- for 1985 og kr 1.669.776,- for 1986. Overskuddet er som vanlig fordelt mellom DNA., AUF., Framfylkingen og fylkespartiene i henhold til avtale.

Lotterileder Tormod Jensen gikk av med pensjon 01.08.86 og Asbjørn Kristoffersen ble ansatt som ny leder fra samme dato.

FYLKER	1985 à kr 100,-	1986 à kr 100,-
Finnmark	711 loddbøker	738 loddbøker
Troms	1 142 loddbøker	1 094 loddbøker
Nordland	1 023 loddbøker	1 000 loddbøker
Nord-Trøndelag	869 loddbøker	860 loddbøker
Sør-Trøndelag	1 701 loddbøker	1 858 loddbøker
Møre og Romsdal ...	1 350 loddbøker	1 238 loddbøker
Sogn og Fjordane ...	953 loddbøker	925 loddbøker
Hordaland	1 908 loddbøker	1 724 loddbøker
Rogaland	913 loddbøker	916 loddbøker
Vest-Agder	570 loddbøker	521 loddbøker
Aust-Agder	791 loddbøker	789 loddbøker
Telemark	1 412 loddbøker	1 403 loddbøker
Vestfold	1 066 loddbøker	952 loddbøker
Buskerud	1 300 loddbøker	1 211 loddbøker
Oppland	1 558 loddbøker	1 660 loddbøker
Hedmark	1 366 loddbøker	1 333 loddbøker
Akershus	1 580 loddbøker	1 576 loddbøker
Østfold	1 334 loddbøker	1 066 loddbøker
	21 547 loddbøker	20 864 loddbøker
Fra A-lotteriet	7 731 loddbøker	6 681 loddbøker
Til sammen	29 278 loddbøker	27 545 loddbøker

Lotteriservice A/S

Selskapet er i første rekke et innkjøpsorgan for gevinster til A-lotteriet, men tar også på seg oppdrag fra andre organisasjoner. I tillegg har selskapet en god omsetning av roseflagg, norske flagg og bordfaner til fagbevegelsens og partiets lokale organisasjoner.

Aksjekapitalen består av 500 aksjer à kr 100,- som eies i sin helhet av Det norske Arbeiderparti. Asbjørn Kristoffersen avløste Tormod Jensen som selskapets disponent 01.08.86.

Arbeiderpartiets stortingsgruppe

1. TILLITSVALGTE OG ANSATTE

a) Grupper og styret

Stortingsgruppa har i perioden oktober 1985 - 9. mai 1986 (regjeringsskiftet) hatt følgende styre:

Gro Harlem Brundtland, leder, Gunnar Berge, nestleder, Kjell Magne Fredheim, sekretær, Einar Førde, Oddrunn Pettersen, Bjarne Mørk Eidem og Sissel Rønbeck, styremedlemmer, og Kjell Borgen, Helen Bøsterud, Kirsti Kolle Grøndahl og Hallvard Bakke som varamedlemmer. Reiulf Steen har møtt som president, og Arve Berg som innpisker.

Fra 9. mai 1986 har styret i stortingsgruppa hatt følgende sammensetning:

Einar Førde, leder, Oddrunn Pettersen, nestleder, Kjell Magne Fredheim, sekretær, Liv Aasen, Arve Berg, Åshild Hauan og Thorbjørn Berntsen, styremedlemmer, og Sigbjørn Johnsen, Gunn Vigdis Olsen-Hagen, Kjell Opseth og Brit Jørgensen som varamedlemmer. Reiulf Steen har møtt som president, og Terje Granerud som innpisker.

b) Tillitsmenn i Stortinget og avdelingene:

Følgende av gruppas medlemmer har fungert som tillitsmenn i Stortinget og avdelingene:

Stortinget:	President: Reiulf Steen Sekretær: Rikard Olsvik
Odelstinget:	President: Åshild Hauan Varapresident: Hallvard Bakke Sekretær: Inger Lise Gjerv Varasekretær: Kåre Øvregard
Lagtinget:	President: Sigurd Verdahl Varapresident: Liv Aasen Sekretær: Ernst Wroldsen.

Etter regjeringsskiftet 9. mai 1986 har følgende av gruppas medlemmer fungert som tillitsmenn i Stortinget og avdelingene:

Stortinget:	President: Reiulf Steen Varapresident: Inger Lise Gjerv Sekretær: Rikard Olsvik
Odelstinget:	President: Åshild Hauan Varapresident: Tom Thoresen Sekretær: Berit Brørby Larsen.
Lagtinget:	President: Sigurd Verdahl Varapresident: Liv Aasen Sekretær: Ernst Wroldsen Varasekretær: Olaf Øen.

c) Sekretariatet

Ved årsskiftet 1986/87 hadde sekretariatet følgende sammensetning:

Steinar Saghaug, sekretariatsleder, Kari Wilhelmsen, informasjonsleder, Liv Eva Di Micco, Svein Dybing, Lars Fure, Norvald Mo, Ingrid Norstein, gruppesekretærer. Gruppas kontorpersonele: Elsa Guldvog, Anne-Brit Haldorsen, Bente Karlssen, Jorunn Aaserud Olsen, Turi Stensrud, Torill Wivegh og Lisbeth Sannerud Aass.

2. STORTINGSGRUPPAS FAGLIG/ POLITISKE UTVALG

Beretningen omfatter tidsrommet høsten 1984 - høsten 1986. Faglig/ politisk utvalg har ved årsskiftet 1986/87 følgende sammensetning:

Arve Berg, leder,

Rolf Nilssen, nestleder,

Brit Jørgensen,

Jan-Olav Ingvaldsen,

Ranveig Frøiland, medlemmer og

Anne Haldorsen, sekretær.

I tillegg har hvert fylke og hver fraksjon valgt en kontakt til utvalget. Disse kontaktene har vært innkalt til møte en gang i året sammen med en representant for LØ for å diskutere situasjonen når det gjelder det faglig/ politiske samarbeidet og forholdet og arbeidsformen mellom fagbevegelsen og Stortingsgruppas faglig/ politiske utvalg. Dette samarbeidet blir stadig bedre.

Faglig/ politisk utvalg har hatt en rekke møter i perioden, der man har behandlet henvendelser fra forbund og foreninger og tatt opp saker av faglig/ politisk interesse. I en rekke tilfeller har man også innkalt representanter for fagbevegelsen, både sentralt og lokalt, og det har også vært avholdt en rekke møter etter initiativ fra forbund og lokale foreninger.

Faglig/ politisk utvalg har også knyttet kontakter mellom forbund og fagforeninger og de som arbeider med de enkelte saker på politiske plan. Utvalget har også sørget for kontakt mellom de lokale fagforeninger og deres stortingsrepresentanter når det gjelder saker av interesse for de forskjellige distrikter.

Av saker utvalget har hatt til behandling, kan nevnes:

- Lov om åpningstider
- Kontraktørvirksomheten innen bygningsbransjen
- Situasjonen ved A/S Syd-Varanger.
- Beredskapen ved norske lufthavner
- Arbeidstidsforkortelsen som gjøres gjeldende fra 1987.

Utvalgets medlemmer har forelest ved kursvirksomhet både i partilag og de forskjellige forbund. Det har også vært behjelpelig med å formidle foredragsholdere til partilag, klubber og foreninger.

Langtidsprogrammet 1986 - 1989

Arbeiderpartiets alternativ

Våren 1985 la Arbeiderpartiet fram sitt alternativ til Regjeringens langtidsprogram for 1986 - 89. Vi gjengir her hovedpunktene fra programmet:

1. Gjenreising av den fulle sysselsetting ved å bringe ledigheten ned på 1981-års nivå. Sørge for tilbud om arbeid til 150.000 flere personer, med økte muligheter for kvinner og ungdom.
2. Styrking av næringslivets vekst og utvikling ved å bruke 10 milliarder i perioden til forskning og utvikling innenlands, og 10 milliarder til internasjonalisering. Midlene prioriteres for viktige og fremtidsrettede formål gjennom et statlig utviklingsfond.
3. Effektivisering av næringspolitikken ved bedre samordning av statlige virkemidler og økte muligheter for tiltak på fylkes- og kommuneplan.
4. Bedring av forholdene for barn og familier ved sterk øking av barnehageutbyggingen, slik at det tilbys 10.000 flere plasser i året og utvide svangerskapspermisjonen fra 18 til 30 uker.
5. Styrking av eldreomsorgen og tredoble utbyggingstakten i sykehjemsplasser til 1.500 i året.
6. Vesentlig styrking av kommuner og fylkers økonomi, og bedre nasjonal planlegging og samordning for å redusere sykehuskøene og bedre helsetilbudet.
7. Senke renten i Husbanken og øke avdragstiden. Øke utlånsrammene slik at boligbyggingen i perioden igjen kommer opp mot 35.000 nye boliger i året.
8. Vesentlig økt innsats i kultursektoren for å verne om nasjonale verdier og gi større opplevelser og livsstandard for den enkelte. Hele tippemiddeloverskuddet skal gå til finansiering av idrettstiltak.
9. Senke pensjonsalderen til 66 år og gi rett til deltidspensjon, og tidlig pensjon fra 64 år for yrkesaktive. Retten til å arbeide til fylte 70 år opprettholdes.
10. Støtte til kravet om lik normalarbeidstid på 37½ time for alle.

Det økonomiske opplegget i Arbeiderpartiets program baserte seg på en større økonomisk vekst og en annen fordeling enn det som lå til grunn i regjeringens langtidsprogram. Om dette stod det i vårt program:

«Den økte vekst dras i gang gjennom økt etterspørsel, ved at flere bringes i arbeid og ved at produktiviteten øker. Produktiviteten vil øke fordi kapasiteten blir bedre utnyttet og fordi høyere investeringer og sterkere utviklingsinnsats etter hvert gir et mer effektivt næringsliv.

Den årlige vekst i BNP utenom olje og sjøfart vil være på ¼ % ut over regjeringens opplegg i langtidsprogrammet. Den er sammensatt av ½ % sterkere vekst i sysselsettingen — som i perioden svarer til 35.000 årsverk eller 40.000 personer, og ¼ % større produktivitetsvekst. Beregningene er gjort med virkningstall fra samme type modeller som benyttes i arbeidet med regjeringens nasjonalbudsjett og langtidsprogram.

Regjeringen har lagt til grunn den samme lave vekst i BNP utenom olje og sjøfart som det vi nå regner med i andre land. Arbeiderpartiet mener vi har muligheter til større vekst i Norge enn i andre land. Stor ledighet og utenriksøkonomisk hand-

lefrihet gir større muligheter til vekst enn før. De forutsetninger om økt produktivitet som er lagt til grunn, er moderate i historisk sammenheng.

De vel 16 milliarder kroner vil i 1989 i hovedtrekk bli disponert slik:

- ★ Økte næringsinvesteringer med 3 milliarder kroner.
- ★ Økte boliginvesteringer med 1,9 milliarder kroner for å få byggingen av boliger opp mot 35.000 i slutten av perioden.
- ★ Økt aktivitet i fylker og kommuner med 4,1 milliarder kroner, hvorav 2,5 milliarder vil være knyttet til økt innsats i helse og omsorg og 0,7 milliarder til bygging og drift av flere barnehager og fritidshjem.
- ★ Økt statlig aktivitet med 1,3 milliarder kroner. Fordi Arbeiderpartiet vil ha noe mindre vekst i forsvarsbudsjettet enn regjeringen, kan den sivile aktivitet øke med 1,6 milliarder bl.a. for å muliggjøre større satsing på forskning og i samferdssektoren.
- ★ Det private forbruk vil øke med 6 milliarder kroner, bl.a. fordi Arbeiderpartiets opplegg vil gi arbeid eller pensjon til 50-70.000 flere mennesker enn regjeringen. Skattene skal ikke økes for det store flertall av inntektstakerne. Barnefamiliens situasjon skal bedres, mens pensjonsreformen i hovedsak skal finansieres med høyere folketrygdavgift.

Arbeiderpartiets opplegg for sterkere satsing på forskning og næringsutvikling vil på lengre sikt gi større eksport gjennom nye produkter og bedre konkurranseevne. I denne fireårsperioden vil imidlertid den økte eksport - nær 1 milliard kroner i 1989 - være mindre enn den økte import - 5 milliarder kroner. Den økte import skyldes i første rekke høyere investeringer og at forbruket øker når flere mennesker får arbeid eller pensjon. Overskuddet i utenriksøkonomien i 1989 kan derfor bli om lag 4 milliarder mindre enn i regjeringens opplegg. Med anslag for overskudd på 25 - 30 milliarder kroner, er det liten utenriksøkonomisk risiko knyttet til et slikt, noe mer ekspansivt opplegg. Det er disse 4 milliardene som er den økte bruk av oljeinntektene. Dette må sees i sammenheng med den målrettede satsing på forskning, utvikling og næringsinvesteringer som er en sentral del av opplegget. Uten slik satsing er det risiko for mindre vekst og større ledighet på lengre sikt.

Mange av de viktige oppgaver Arbeiderpartiet setter i forgrunnen for perioden, må løses av kommuner og fylker. Langtidsprogrammet legger opp til en skremmende lav vekst for kommuneforvaltningen. For 1986 går regjeringen inn for en samlet inntektsvekst på bare 1,5 pst.

Arbeiderpartiet vil legge opp til en aktivitetsvekst som er minst 1,5 pst. større enn Langtidsprogrammet har lagt opp til. Fordi det er oppsamlet betydelige underskudd, ikke minst i de større byer, må inntektsveksten være større enn den aktivitetsvekst det legges opp til. I hvilken grad inntektene skal skaffes gjennom økte statlige overføringer eller ved at kommuner og fylker beholder en større andel av skattegrunnlaget, er det ikke naturlig å ta standpunkt til i langtidsprogramsammenheng.

I oppstillingen nedenfor, har en derfor sett den offentlige sektor, stat, fylker og kommuner under ett.

Finansielle hovedposter

Økt innsats mrd. 85-kr. i 1989

- ★ Handlingsplan for næringsutvikling netto
budsjettbelastning (av dette antas 1,5 milliarder å virke

på private investeringer og 0,5 milliarder på forskning som del av statlig konsum. Større vekst i økonomien, bidrar til ytterligere vekst i næringsinvesteringene med 1,5 milliarder.)	2,0 milliarder
★ Handlingsplan for helse- og eldreomsorg	2,5 milliarder
★ Økt utbygging og drift av barnehager m.v.	0,7 milliarder
★ Andre oppgaver i fylker og kommuner (bl.a. utdanning, kultur, idrett og samferdsel)	0,9 milliarder
★ Økte statlige samferdselsinvesteringer (inkl. veg- og jernbaneinvesteringer)	0,5 milliarder
★ Andre sivile statlige oppgaver (utenom forskning og samferdsel, bl.a. utdanning, grunnforskning, kultur m.v)	0,6 milliarder
★ Militært forbruk (0,5 pst. mindre årlig økning)	÷ 0,3 milliarder
★ Gjennomføring av pensjonsreformen	2,5 milliarder
★ Økte folketrygdavgifter (maksimum 1 - 1,5 pst. av avgiftsgrunnlaget i løpet av perioden)	÷ 2,5 milliarder
★ Økte stønader til private bl.a. gjennom oppleggene for bedring av barnefamilienes situasjon og reduksjon av boligutfittene	2,0 milliarder
Sum	Ca. 9,0 milliarder

Økt innbetaling av nåværende skatter og avgifter når flere får inntekter og høyere forbruk, og det blir mindre behov for arbeidsledighetstrygd m. v. (forsiktige anslag) 5 milliarder

Nettobelastning offentlige budsjetter 4 milliarder

Den økte nettobelastningen på budsjettet, som altså motsvares av økt underskudd i utenriksøkonomien og bruk av oljeinntekter med 4 milliarder kroner, vil svare til 1 pst. av bruttonasjonalproduktet i 1989. Dersom en ser på underskuddet i statsbudsjettet utenom oljeinntektene, som andel av BNP (utenom olje og sjøfart), så har dette steget fra 6,4 pst. i 1981 til 7,3 pst. i 1985 under borgerlig regjering. En svekkelse av statsbudsjettet med 1 pst. er derfor ingen dramatisk endring i finanspolitikken over en fireårs-periode. Det er likevel tilstrekkelig til å gjenopprette full sysselsetting og gjennomføre sentrale samfunnsoppgaver.

Arbeiderpartiet legger stor vekt på at en mer offensiv økonomisk politikk skal gjennomføres uten økt inflasjon og svekket konkurransevne. Vi legger derfor vekt på et forpliktende inntektspolitisk samarbeid med partene i arbeidslivet for å sikre moderate tillegg i lønninger og priser. I det økonomiske opplegget er det gitt rom for å sikre opprettholdelse av kjøpekraften for alle hovedgrupper av inntektstakere. Dette er nødvendig for å sikre et realistisk grunnlag for en forpliktende inntektspolitikk.

Det må føres en aktiv arbeidsmarkeds- og distriktspolitikk for å underlette de nødvendige omstillinger i økonomien.»

Når det gjaldt anslagene for forventede statlige inntekter av petroleumsvirksomheten, bygde Arbeiderpartiets alternative program på regjeringens anslag. Om

dette skrev vi bl.a.: «Usikkerheten i olje- og gassutvinning, særlig knyttet til pris- og kostnadsforhold tilsier stor varsomhet. Men det er ingen tvil om at både underliggende formuesforhold, den løpende driftsbalanse og de betydelige valutareserver nå gir en utenriksøkonomisk handlefrihet som er enestående både i norsk og internasjonal sammenheng.»

Og vi skrev videre: «Arbeiderpartiet baserer seg i hovedsak på de samme vurderinger av de internasjonale utsikter som Langtidsprogrammet. Det er en del trekk som tyder på at en nå er over i en noe gunstigere utvikling også på mellomlang sikt, enn det som preget siste del av 70-årene og inngangen til 80-årene». Videre står det: «Det er heller ikke grunnlag for å fravike de forutsetninger Langtidsprogrammet har gjort når det gjelder produksjon av olje og gass, og investeringer i oljesektoren. De kan virke forsiktede, men er ikke urimelige med den reelle usikkerhet som gjør seg gjeldende».

Våren 1986 la Regjeringen Willoch fram en stortingsmelding om endrede økonomiske forutsetninger for Langtidsprogrammet for 1986 - 1989. Denne meldinga viste at det hadde skjedd vesentlige endringer i de økonomiske forutsetningene som ble lagt til grunn ved utarbeidelsen av Langtidsprogrammet. De to viktigste årsakene var den eksplosive veksten i det private forbruket og fallet i oljeprisene. Dette vil medføre forverringer i handelsbalansen og store underskudd på driftsbalansen med utlandet.

Om dette uttalte Arbeiderpartiets medlemmer i Finanskomiteen:

Endrede økonomiske forutsetninger for Langtidsprogrammet 1986 - 1989

«Siden Regjeringa Willoch sitt Langtidsprogram ble behandlet i Stortinget i fjor vår har en rekke forutsetninger for programmet endret seg. St. meld.nr. 39 (1985-86) gir en grundig redegjørelse for disse endrede forutsetningene. Det er ikke bare betydelig reduserte petroleumsinntekter som vil påvirke våre økonomiske utsikter i langtidsprogramperioden. Like så viktig er flere negative grunntrekk i vår nasjonale økonomi. Ved inngangen og starten på programperioden ble konkurransevnen ytterligere forverret, produktivitetsveksten altfor lav, det private forbruket og utlansveksten overskred vesentlig de planlagte rammene og forholdet mellom eksport og import av tradisjonelle varer har blitt ytterligere forverret.

Disse medlemmer vil fremheve at det i løpet av våren 1986 er framkommet opplysninger som vitner om klart sterkere presstendenser i norsk økonomi enn tidligere forutsatt:

- Nye nasjonalregnskapstall for 1985 viser at privat forbruk i 1985 økte med 8,2 pst., eller tre ganger det som ble lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet for 1985, og klart mer enn forutsatt i Nasjonalbudsjettet for 1986.
- Offshoreinvesteringene ser i 1986 ut til å bli større enn tidligere ventet.
- Sysselsetningsveksten er blitt klart større enn regnet med, særlig i sentrale strøk. Mens arbeidskraftundersøkelsene viste en vekst på 42 000 sysselsatte i 1985, var det på årsbasis en økning på 68 000 fram til første kvartal 1986. Det er blitt et så stramt arbeidsmarked i mange sentrale områder, at dette både har bidratt til ekstraordinær stor nettoinnflytting og til tendenser til økt lønnspress.
- Inntektsoppgjørene våren 1986 ble preget av høyere tillegg enn ventet. Arbeiderpartiet hadde i sine alternativ lagt til grunn en moderat lønnsvekst, men hadde

også uttrykt forståelse for at de store tillegg og gevinster for enkelte private grupper i 1984 og 1985 hadde skapt behov for å rette opp skjevheter.

- Importen av tradisjonelle varer økte i volum med hele 27 pst. fra 1983 til 1985, og den sterke veksten har fortsatt inn i 1986. For mars og april lå importverdien for tradisjonelle varer hele 25 pst. høyere enn for de tilsvarende måneder for 1985, og klart over det som var forutsatt i Nasjonalbudsjettet for 1986. Den sterke importveksten var et klart uttrykk for at etterspørselsveksten bl.a. på grunn av svak konkurransevne, stort sett lekket ut av landet. Det var et viktig uttrykk for at økonomien var ute av styring og at det var behov for omfattende tiltak for å bringe balanse i landets økonomi.
- Mens spareraten stort sett har ligget mellom 4 og 6 pst. siden 1975, sank den til 0,5 pst. i 1985.

Disse medlemmer vil peke på at sjøl om 1985 på mange måter var et spesielt år, og at det vanligvis skjer spesielle økonomiske utslag i slutten på en oppgangskonjunkturperiode, er det mange foruroligende trekk ved norsk økonomi som vil stille oss overfor store oppgaver i de nærmeste åra. Med betydelig reduserte petroleumsinntekter blir det helt påkrevet å satse enda sterkere på andre valutaskapende tiltak. Det er nødvendig å snu den negative utviklinga i konkurransevnen, slik at i det minste målet om ingen forverring av vår konkurransevne i forhold til våre handelspartnere sikres. Videre er det helt nødvendig å styrke forsknings- og produktivitetsarbeidet i næringslivet. *Disse medlemmer* viser i denne sammenheng til de allerede foreslåtte tiltak Regjeringa fremmer i samband med Revidert Nasjonalbudsjett.

Det viktigste for Arbeiderpartiet i langtidsprogramperioden vil være å sikre den fulle sysselsetting. I dag har vi til dels sterkt press på arbeidsmarkedet og totalt sett er det nesten balanse i tallet på personer som melder seg ledige og ledigmeldte jobber. Men samtidig er det regionale problemer på arbeidsmarkedet. I noen områder og bransjer er det mangel på arbeidskraft, mens det i enkelte distrikter er en for høy ledighet. Samtidig har en del av disse områdene også store fraflyttingsproblemer. I enkelte distrikter er det spesielt vanskelig for kvinner å skaffe seg arbeid. Men om presset på arbeidsmarkedet nå er sterkt, er det utsikter til økte vanskeligheter seinere i perioden. Derfor foreslår Regjeringa innstramningstiltak nå og utsettelse på aktiviteter, spesielt i pressområdene. På samme tid vil det være nødvendig med tiltak for å redusere ledigheten og begrense fraflyttinga i områder som i dag har spesielle problemer.

Disse medlemmer viser til at utgangspunktet for Arbeiderparti-regjeringa sin politikk er bl.a. Arbeiderpartiets merknader og fellesmerknader til Langtidsprogrammet for 1986-89. Om dette sier Regjeringa i Revidert Nasjonalbudsjett: «De økonomiske forutsetningene på *mellomlang sikt* er som allerede nevnt vesentlig endret på de 12 - 14 månedene som er gått siden Langtidsprogrammet 1986-89 ble lagt fram og drøftet.

Dette gjør at mange av de tallfestede mål som den forrige Regjering og Arbeiderpartiet satte opp ved behandlingen av Langtidsprogrammet, nå ikke vil la seg realisere innenfor fire-års perioden.» Med bakgrunn i dette og de økonomiske utsikter som er skissert i St.meld.nr. 39, vil det være nødvendig for Arbeiderpartiet å forskye noe ut i tid enkelte av de økonomiske tiltak som er skissert i vårt Alternative Langtidsprogram. Programmet står ved lag, men det vil ta noe lengre tid å gjennomføre det. I første rekke må næringspolitiske tiltak prioriteres. Samtidig må en satse på

tiltak som sikrer en gunstig sosial- og distriktsmessig utvikling. Det vil være nødvendig å dempe den økonomiske aktivitet noe i sentrale strøk av landet, og stimulere til større aktivitet i deler av landet som opplever stagnasjon.»

Alternativt Statsbudsjett — Revidert Nasjonalbudsjett 1986

Under budsjettbehandlingen høsten 1985 la Arbeiderpartiet fram et alternativt statsbudsjett for 1986. Dette alternativet var mindre ekspansivt i forhold til Regjeringens opplegg enn de siste års budsjetter. Det hadde nær sammenheng med den endringen i den økonomiske utvikling som så ut til å ha skjedd fra slutten av 1984. Vi gjengir her innledning og sammendrag for det alternative statsbudsjettet for 1986:

«Arbeiderpartiets økonomiske opplegg for 1986 bygger på partiets arbeidsprogram for perioden 1986-89 og partiets alternativ til Regjeringens langtidsprogram. Opplegget er tilpasset den aktuelle økonomiske situasjonen.

Hovedmålene for Arbeiderpartiets alternative budsjett for 1986 er:

- ytterligere reduksjon av arbeidsledigheten
- omprioritering til fordel for økt offentlig innsats
- sterkere innsats for helse- og omsorgsoppgaver gjennom styrket økonomi i kommuner og fylker
- utvikling av et sterkere, mer variert og framtidsrettet næringsliv.

Dette forutsetter svakere vekst i det private forbruket.

Arbeiderpartiets forslag vil øke de samlede utgifter på statsbudsjettet med om lag 3400 mill. kroner. Samtidig vil det også styrke inntektene. Budsjettbalansen vil derfor bare bli svekket med 380 mill. kroner eller 0,6 promille av nasjonalproduktet når det gjelder tiltak innenlands. I tillegg vil 340 mill. kroner utover Regjeringens forslag bli brukt utenlands.

Når Arbeiderpartiet denne gang foreslår en så minimal endring i budsjettbalansen, skyldes det siste års ukontrollerte vekst i lånefinansiert etterspørsel, som har vært mer enn dobbelt så høy som det Regjeringen i fjor fant forsvarlig. Dermed står vi nå i fare for å få en sterkere prisstigning.

Arbeiderpartiets økonomiske opplegg er beregnet å gi en ekstra vekst i sysselsettingen på 10 - 15 000 personer i 1986. Veksten i brutto nasjonalproduktet blir ca. 2 milliarder kroner større og overskottet på driftsbalansen overfor utlandet blir snaut 1 milliard lavere enn med Regjeringens opplegg.

Hovedpunktene i Arbeiderpartiets alternative budsjett er:

- Styrking av kommunenes og fylkeskommunenes inntekter med 1440 mill. kroner. Det gir grunnlag for 3 pst. aktivitetsvekst, nær 2 pst. sterkere enn ved Regjeringens opplegg. Dette gir grunnlag for økt innsats til helse og omsorgsoppgaver. Nær 1 mrd. av dette beløpet kan gå til å styrke disse formålene. I tillegg gir det grunnlag for en vesentlig styrking av grunnskolen og andre viktige oppgaver kommuner og fylker har ansvaret for.
- Industri- og næringspolitiske tiltak for i alt omlag 1300 mill. kroner mer enn ved Regjeringens opplegg. Virkningene av lavere rente og endringene i skatteopplegget er da holdt utenom. En vesentlig del av dette beløpet vil bli brukt til forskning/utvikling og omstilling i industri og andre næringer.
- Arbeiderpartiet går inn for en styrking av barnefamiliens økonomi i forhold til Regjeringens opplegg. For familier med lave og middels inntekter, uten barn,

blir det omlag uendret reelt skattenivå fra 1985 til 1986. Folk med særlige høye inntekter, formuer og de som har hatt muligheter for gevinster ved omplasseringer bør betale mer skatt. Svangerskapspermisjonen vil bli foreslått utvidet med 4 uker. Grunnbeløpet i folketrygden økes med 400 kroner.

- Arbeiderpartiet vil fremme forslag som gir ungdom under 20 år rett til arbeid eller utdanning. Kommunene vil i samarbeid med arbeidskontorene få ansvaret for gjennomføringen av loven. Staten skal fullt ut dekke utgiftene ved endringen.
- Renten vil bli satt ned med gjennomsnittlig 1 pst. i statsbankene og på det private kredittmarked. Topprenten i Husbanken og for boliglån i Landbruksbanken reduseres med 1,5 pst. Boligfinansieringen bedres ved økte lån pr. bolig, og ved at det bygges flere statsbankfinansierte boliger. Studiefinansieringen bedres bl.a. ved at aldersgrensen for behovsprøving mot foreldrenes inntekt skal senkes fra 20 til 18 år.

Under den videre budsjettbehandling i Stortinget kan det bli foretatt mindre endringer.

Samlede virkninger

Virkningene på statsbudsjettet for 1986 av Arbeiderpartiets endringsforslag framgår av tabell 2. Det er der regnet med at forslagene vil medføre en svekkelse av budsjettbalansen med 380 mill. kroner eller 0,6 promille av nasjonalproduktet når det gjelder tiltak innenlands. I tillegg kommer økt bruk av midler utenlands med 340 mill. kroner.

Tabell 2

Virkningene på statsbudsjettet for 1986 av Arbeiderpartiets forslag jamført med Regjeringens.

	Mill. kroner
Øking av utgifter	3 397
Økte skatteinntekter	2 173
Økte inntekter og lavere utgifter som følge av økt sysselsetting	500
<hr/>	
Virkning på budsjettbalansen	+ 724
Virkning på budsjettbalansen av tiltak innenlands	+ 384

Tabell 3 viser forslagene til øking av statsbudsjettets utgifter fordelt på de enkelte departementene.

Tabell 3

Forslag til økning av statsbudsjettets utgifter i 1986.

	Mill. kroner
Kirke- og undervisningsdepartementet	128,4
Kultur- og vitenskapsdepartementet	91,5
Justisdepartementet	52,3
Kommunaldepartementet	426,0
Sosialdepartementet (ekskl. barnetrygd)	179,5
Handelsdepartementet	240,0
Industridepartementet	490,0
Fiskeridepartementet	55,0
Landbruksdepartementet	29,0
Samferdselsdepartementet	146,5
Miljøverndepartementet	50,0
Forbruker- og administrasjonsdepartementet	60,0
Finansdepartementet	65,5
Forsvarsdepartementet	+ 75,0
Olje- og energidepartementet	48,0
Statens forretningsdrift	111,0
Folketrygden	550,5
Statsbankene ekskl. rentestøtte	49,0
Rentestøtte	600,0
Reserve til bruk under budsjettbehandlingen	100,0
SUM	3 397,0»

Etter at signalene om en sterk negativ utvikling i norsk økonomi kom i slutten av 1985 og begynnelsen av 1986, la Regjeringa Willoch fram en proposisjon om tilstrømming av den økonomiske politikken (påskepakka). Arbeiderpartiet var enig i at det var nødvendig med en tilstrømming i økonomien. Om dette skrev Arbeiderpartiets medlemmer i Finanskomiteen bl.a.:

«Arbeiderpartiet har gjort det klart at en er innstilt på å støtte alle elementer i Regjeringens innstrammingspakke, med unntak av nedskjæringene på forbrukersubsidiene, transportsubsidiene og støtten til skipsverftene, dersom regjeringspartiene på sin side er villig til å støtte innstrammings tiltak som bæres av dem med de høyeste inntektene og formuene. Arbeiderpartiet har i den sammenheng foreslått bl.a. en ekstra skatt på 2 pst. for den delen av bruttoinntekten som er over 150 000 kroner, økt formueskatt på formuer over ½ million kroner og skjerpede avskrivningsregler for forretningsbygg og firmabiler. Til sammen ville det gi en total tilstrømming med påløpt virkning for 1986 på ca. 2,1 milliarder kroner som foreslått av Regjeringen.

Det har ikke lyktes å samle flertall for disse forslagene. Arbeiderpartiet mener at innenfor den ramme Regjeringen har lagt for innstrammingsene er økt skatt på høyere inntekt og formue noe som bør komme foran en øking av bensinavgiften.

Arbeiderpartiet vil imidlertid være villig til å støtte dette forslaget fra Regjeringen dersom Arbeiderpartiets skatteforslag blir vedtatt».

Arbeiderpartiet fikk ikke tilslutning for økt skatt på høyere inntekt og formue,

og dermed kunne heller ikke Arbeiderpartiet stemme for en øking av bensinavgiften. Da Regjeringen ikke fikk flertall for sitt opplegg, valgte den å gå ved å stille kabinettsspørsmål. Dette medførte at Arbeiderpartiet måtte overta regjeringsansvaret med Gro Harlem Brundtland som statsminister.

Følgende sammendrag fra Revidert Nasjonalbudsjett for 1986 gir et dekkende bilde av Regjeringens tiltak:

«Den 11. mai vedtok Regjeringen å nedskrive verdien av den norske krone ved at sentralverdien for kursindeksen for den norske krone ble endret med 12 pst. fra 100 til 112. Den reelle økingen av kursindeksen på noe sikt blir noe lavere enn 12 pst., anslagsvis 10 - 10,5 pst.

Forutsatt at devalueringen ikke undergraves ved høyere inn tektsvekst, vil driftsbalansen bli styrket med 5 - 10 mrd. kroner ved at produksjon og inntekter i mer konkurranseutsatte bedrifter økes, samtidig som importen blir dyrere, og med 3 - 5 mrd. kroner ved at veksten i de innenlandske realinntekter og den innenlandske etterspørsel dempes. Det antas å ta 2 - 3 år før de gunstige virkningene på driftsbalansen har fått fullt gjennomslag.

Prisene på importvarer ble anslått å øke med henholdsvis 3 pst. i 1986 og ytterligere 5 pst. i 1987 som følge av devalueringen. Konsumprisene kan stige med henholdsvis 1 og 2 pst. ekstra i 1986 og 1987.

Det er Regjeringens klare forutsetning at det ikke gis kompensasjon for devalueringen i de pågående og kommende inntektsforhandlinger. Dette vil også bli lagt til grunn i arbeidet med budsjettet for 1987 og for de inntektene som blir bestemt gjennom offentlige overføringer.

Det foreslås en rekke endringer på budsjettets utgiftsside som til sammen vil styrke budsjettet netto med vel 500 mill. kroner.

På inntektssiden foreslås budsjettet styrket med i alt vel 1 750 mill. kroner. Den pålopte verdi av de foreslåtte endringer i skatte- og avgiftsreglene for 1986 utgjør knapt 2 900 mill. kroner».

Regjeringa fikk ikke tilslutning for sin skattemodell om en ekstra skatt regnet av 2,0 pst. av utlignet skatt for personlige skatteyttere. Derimot kunne Arbeiderpartiet subsidiert stemme for mellompartiernes modell om en øking av pensjonsdelen til Folketrygden på 0,7 pst. Det ville gi en brukbar fordelingsvirkning i forhold til Arbeiderpartiets subsidiære standpunkt. Netto ble budsjettet styrket nesten så mye som Regjeringa hadde lagt opp til.

Det økonomiske opplegget — Statsbudsjettet for 1987

Statsbudsjettet for 1987 ble lagt fram av Regjeringen Harlem Brundtland. Om den økonomiske politikken for 1987 stod det bl.a. i Nasjonalbudsjettet for 1987:

«Det er nødvendig å legge opp til en tilstramming av *finanspolitikken* fra 1986 til 1987. For å sikre fellesoppgavene og samtidig dempe veksten i privat forbruk, er det nødvendig med et *skattenivå* som minst er på dagens nivå. Det er ikke grunnlag for lettelser i forhold til det alminnelige skattenivå som gjelder for annet halvår 1986, dersom en skal kunne unngå ytterligere vekst i det høye private forbruk. Regjeringens forslag til skatteopplegg tar således sikte på at skatteytterne sett under ett skal betale om lag samme andel av inntekten i skatt i 1987 som i annet halvår 1986. Skattereformen vil imidlertid føre til at store grupper, særlig blant lønnstakere, vil

fåen lavere skatteprosent av inntekten i 1987. Det er dessuten lagt til grunn stramme budsjetterammer på de fleste områder. Det er lagt til grunn at det i den offentlige forvaltning ikke gis kompensasjon for den ekstra generelle prisstigning som er en følge av devalueringen. For de grupper som får sine inntekter fastlagt over statsbudsjettet legges det opp til en parallell inntektsutvikling med de gruppene i det private som ikke får redusert arbeidstid.

Innenfor stramme rammer på statsbudsjettet er det likevel sikret økt innsats på viktige felter:

- Forskningsinnsatsen fåen realvekst på mer enn 8 pst. Det gjennomføres en bred satsing på informasjonsteknologi.
- Det foreslås en distriktspakke med over 300 mill. kroner i økte rammer og nye virkemidler. De distriktpolitiske virkemidler effektiviseres. Regjeringen har lagt særlig vekt på tiltak for å bedre sysselsettingsmulighetene for kvinnene i distriktene. Det vises til nærmere omtale av distrikts- og næringspolitikk i avsnitt 1.8.
- Rammetilskuddet til helsetjenesten i fylkeskommunene foreslås økt med 15,5 pst. i forhold til sammenlignbare tall for 1986. Tilskuddet inkluderer kompensasjon for arbeidstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987. I rammetilskuddet til helse- og sosialtjenesten i kommunene foreslås det en vekst på 10,3 pst. sammenlignet med vedtatt budsjett 1986. Det kan utdannes 400 flere sykepleiere, samtidig som det gjennomføres andre tiltak for å bedre tilgangen av helsepersonell.
- Barnefamilienes kår lettes ved at det finner sted en markert økt satsing på bygging av barnehager og ved at svangerskapspermisjonen forlenges fra 18 til 20 uker.

I det penge- og kredittpolitiske opplegget for 1987 er det lagt opp til at veksten i den innenlandske kreditttilførselen begrenses til vel 9 pst., som er en vesentlig lavere vekst enn i 1985 og hittil i 1986. Skattereformen vil bidra til å styrke den kredittpolitiske styringen. Renteutviklingen på det ordinære kredittmarked vil bli vurdert løpende ut fra utviklingen i kreditttilførselen og den realøkonomiske utviklingen. På grunn av skattereformen og konjunkturutviklingen gjennom 1987 og inn i 1988 legger Regjeringen til grunn en rentereduksjon på i størrelse I prosentenheter i løpet av 1987. Renten på statsobligasjoner ble redusert med 0,3 prosentenheter i september.

Innenfor rammen av en samlet vekst i statsbankenes innvilgningsrammer på 7,7 pst. fra 1986 til 1987 er følgende områder prioritert:

- Rammene for Industrifondets FoU-lån og industrilån, Industribankens ordinære utlån og Småbedriftsfondet øker samlet med om lag 15 pst. fra 1986 til 1987.
- Utdanningsfinansieringen prioriteres ved at aldersgrensen for behovsprøving mot foreldreinntekt reduseres fra 20 til 19 år for alle og til 18 år for studenter i høyere utdanning. Rammen for lån til barnehager økes fra 60 mill. kroner i 1985 til 190 mill. kroner i 1987.
- Byggingen av ferjer stimuleres ved at samferdselsrammen i Postsparebanken økes fra 130 mill. kroner i 1986 til 200 mill. kroner i 1987. Det legges opp til økt bygging av fiskefartøyer.
- Innenfor boligfinansieringen reduseres renten i de to øverste trinnene i renterappen fra 10,5 til 10 pst. og fra 12 til 11 pst. for boliger som har fått tilsagn om lån i Husbanken og Landbruksbanken etter 1. januar 1980.

Regjeringens forslag til endringer i skattereglene for 1987 kan inndeles i følgende hovedgrupper:

- Omlegging til økt vekt på bruttobeskatning for å muliggjøre reduserte satser for skatt på nettoinntekt.
- Styrket sosial profil ved bl.a. en betydelig økning av de kommunale klassefradragene, minstefradraget og satsene for barnetrygden.
- Endringer i reglene for fastleggelse av skattepliktig nettoinntekt, herunder forenklinger og innstramming av fradagsregler.
- Opphevelse av distriktsskatteloven og styrking av andre og mer effektive virkemidler i distriktspolitikken.
- Av hensyn til kommuneøkonomien foreslås endringer som påvirker fordelingen av skattebetalingene mellom de offentlige sektorene. Disse forslagene påvirker ikke skatten for den enkelte skatteyder.
- Det foreslås at satsene for de fleste mengdeavgiftene økes med ca. 6,5 pst., mens verdiavgiftene i hovedsak holdes uendret.

Omleggingen til økt vekt på bruttobeskatning foreslås gjennomført som følger:

- Det innføres en *ny helsedel av medlemsavgiften til folketrygden*. Grunnlaget for den nye helsedelen av medlemsavgiften skal etter forslaget være all inntekt som etter sin art er pensjonsgivende. I tillegg skal pensjonsinntekten inngå i grunnlaget for helsedelen. Den nye helsedelen foreslås utskrevet etter en trinnvis skala.
- Den nåværende *sykedel av medlemsavgiften til folketrygden* som utskrives etter en sats på 4,4 pst. av nettoinntekten, fjernes. Et vesentlig element i omleggingen kan således sies å være at sykedelen som beregnes av nettoinntekten avløses av helsedelen.
- En ytterligere senking av skatten på nettoinntekt ved at satsen for *Fellesskatten til Skattefordelingsfondet for personer* reduseres med 1,0 prosentenh. Et vesentlig element i omleggingen kan således sies å være at sykedelen som beregnes av nettoinntekten avløses av helsedelen.
- Det foreslås en betydelig reduksjon av den progressive *inntektsskatten til staten*.»

Under behandlingen av finansinnstillingen i Stortinget fikk ikke Regjeringen flertall for sitt skatteopplegg for 1987. Med bakgrunn i dette, arbeidet Regjeringen videre med et nytt opplegg som ble lagt frem i salderingsproposisjonen. Dette bygde bl.a. på en ikke-gradert helseskatt og en ikke så stor reduksjon i skattefordelen av SMS m.v. I finanspolitikken la dessuten Regjeringen opp til en ytterligere innstramming i statsbudsjettet med 1 mrd. kroner.

Heller ikke regjeringens forslag i salderingsproposisjonen fikk flertall. Det ble flertall for en noe lavere bruttoskatt og skattefordelen ved SMS m.v. ble vedtatt satt til 35 pst.. Det økonomiske opplegget for 1987 ble likevel like stramt som Regjeringa la opp til, og fordelingspolitikken ble ikke vesentlig svekket. Om det økonomiske opplegget for 1987 skriver Arbeiderpartiets medlemmer i salderingsinnstillingen bl.a.:

«Disse medlemmer konstaterer at arbeidet med statsbudsjettet for 1987 har ført til at Regjeringas opplegg i stor grad har fått tilslutning fra et flertall i Stortinget. Dette flertallet har som hovedregel utgjort Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet.

Dette samarbeidet har ført til at styrkinga i budsjettbalansen som Regjeringa foreslo, er beholdt. Det at det ikke ble flertall for den økte helsedelen, økt formueskatt og ikke flertall for å redusere skattefradraget på SMS m.v. til 30 pst. er dekket inn

på andre måter. Skattefordelen for SMS settes til 35 pst., arbeidsgiveravgiften i sone 1 økes med 0,2 prosentpoeng, samtidig som det foretas utgiftskutt og andre inntektssøkninger samt at minstefradraget blir justert ned med kr. 100 fra kr. 5 400,- til kr. 5 300,-.

Det kan nå slås fast at de samlede endringer som blir vedtatt når det gjelder skatteopplegget, fører til at skattesystemet endres i den retning både Skattekommissjonen og Arbeiderpartiet har gått inn for. Det blir en betydelig overgang til økt bruttobeskatning og redusert skatt på netto inntekt. Inntektsfradragene blir begrenset og mulighetene for å bli nullskatteyter er sterkt redusert. Omlegginga vil føre til at det blir mindre lønnsomt å låne, spesielt for høyinntektsgruppene, og det blir mer lønnsomt å spare.

Disse medlemmer vil peke på at det nå er gjort vedtak om at:

- den årlige avkastningen av sparedelen på kapitalforsikring vil bli beskattet
- inntekt fra felles bedrift kan på bestemte vilkår deles mellom ektefellene

Videre er det skapt flertall for bl.a.:

- endringer i fordelsbeskatningen av firmabil
- reduksjoner i inntektsfradraget for egen pensjonspremie
- obligatorisk registrering av ulike verdipapirer i Verdipapirsentralen
- justering av pensjongivende næringsinntekt
- skjerpelser i «80-prosentregelen» for skatt på inntekt og formue
- vesentlige begrensninger i distriktsskatteloven
- skattefordeler for SMS/AMS/livsforsikring begrenses
- 11,4 pst. bruttoskatt

Samlet vil dette føre til et både langt mer rettferdig skattesystem og det vil stimulere til en mer rasjonell bruk av samfunnets samlede økonomiske ressurser. Dette vil følges videre opp i skattemeldinga som blir framlagt i begynnelsen av neste år.»

Regjeringen Harlem Brundtlands virksomhet

Da det etter regjeringen Willochs avgang viste seg ikke å være mulig å få dannet en regjering med et flertall bak seg i Stortinget, påtok Arbeiderpartiet seg som har den største gruppen i Stortinget regjeringsansvaret. Regjeringen ble utnevnt 9. mai 1986 og fikk følgende sammensetning:

Gro Harlem Brundtland, statsminister
Knut Frydenlund, utenriksminister
Hallvard Bakke, kulturminister
Sissel Rønbeck, miljøvernminister
Finn Kristensen, industriminister
Arne Øien, olje- og energiminister
Leif Haraldseth, kommunalminister
Vesla Vetlesen, bistandsminister
Kurt M. Møsbakk, handelsminister
Bjarne Mørk Eidem, fiskeriminister
Johan Jørgen Holst, forsvarsminister
Kjell Borgen, samferdselsminister
Helen Bøsterud, justisminister
Kirsti K. Grøndahl, kirke- og undervisningsminister
Gunnar Berge, finansminister
Tove Strand Gerhardsen, sosialminister
Gunhild Øyangen, landbruksminister
Anne-Lise Bakken, forbruker- og administrasjonsminister

Regjeringserklæringen

I Regjeringens tiltredelseserklæring 13. mai 1986 er det fremhevet at Norge nå er inne i den alvorligste økonomiske situasjon på mange år. Landet står overfor dyptgripende problemer med sterk svekkelse av utenriksøkonomien og et for høyt forbruksnivå. De utfordringer vi står overfor må møtes med tiltak som løser de mest presserende problemer og som peker mot ny økonomisk framgang for landet.

Utgangspunktet for Regjeringen er Arbeiderpartiets arbeidsprogram, Arbeiderpartiets merknader og fellesmerknadene til Langtidsprogrammet 1986 - 1989.

Viktige retningslinjer og større saker i regjeringserklæringen er bl.a.:

- Føre videre hovedlinjene i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk.
- Ta fatt på de store utfordringene en står overfor i norsk økonomi.
- Sikre full sysselsetting.
- Arbeide for en omfattende skattereform.
- En rettferdig fordelingspolitikk.
- Større vekt på fornyelse, forskning og utvikling i næringslivet.
- Bedre balanse i utviklingen av de ulike landsdeler.
- Økt likestilling mellom kvinner og menn.
- Bedre den offentlige helsetjenestens kapasitet og kvalitet.

- De eldre skal ha krav på omsorg og pleie.
- Høy prioritet til utdanning og forskning.
- En aktiv politikk for å sikre et uavhengig og variert kulturliv.
- Gi Kirken og trossamfunnene gode arbeidsmuligheter, og bevare Kirken som en folkekirke.

Trontalen 1987

I trontalen sier Regjeringen at den vil føre videre sin politikk i tråd med regjeringserklæringen, og søke et nært samarbeid med gruppene i Stortinget.

Regjeringen vil føre videre hovedlinjene i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Det legges vekt på å medvirke til økt sikkerhet, avspenning, gjensidig rustningskontroll og nedrustning. Bistanden til utviklingslandene vil bli opprettholdt på et høyt nivå.

Et hovedmål for Regjeringen er å bedre landets økonomi samtidig som en sikrer full sysselsetting og mer rettferdig fordeling. Regjeringen vil føre en aktiv næringspolitikk og styrke utdanning, forskning, utvikling og internasjonalisering.

En videre utbygging av helse- og sosialtjenesten med tilbud for alle vil ha høy prioritet. Regjeringen vil foreslå tiltak for å stimulere veksten i distriktene og for å bedre sysselsettingsmulighetene for kvinnene. Det vil bli fremmet forslag om reformer i skatte- og trygdesystemet med sikte på bedre ressursbruk og en mer rettferdig ordening.

Miljøvernets forebyggende karakter vil bli styrket. Regjeringen vil styrke grunnlaget for livslang læring, og arbeide for rett til utdanning eller arbeid for ungdom under 20 år.

Økonomisk politikk

Arbeiderpartiet overtok regjeringsansvaret i en periode med store økonomiske problemer. Det var også utviklet en skjev økonomisk fordeling de senere årene. I de siste årene med borgerlig styre utviklet det seg en grunnleggende ubalanse i økonomien. Vi bruker mer enn vi produserer og dette overforbruket skaper underskudd i utenriksøkonomien og større utenlandsgjeld. Fra 1984 økte det private forbruket og importen sterkt, mens eksporten stagnerte. I tillegg kom det dramatiske fallet i oljeinntektene. Resultatet er store underskudd i utenriksøkonomien. Det er derfor avgjørende å få dempet veksten i forbruket, redusert importen og økt eksporten.

Regjeringen gikk umiddelbart i gang med å legge om den økonomiske politikken og førsteledd i dette arbeidet var kronenedskrivningen 11. mai. Da krona ble skrevet ned var konkurranseevnen blitt forverret gjennom flere år. Devalueringen var en forutsetning for at de konkurranseutsatte næringene ikke skulle få en ny og kraftig tilbakegang i 1987, med en ytterligere svekkelse av konkurranseevnen på 10 pst. fra 1985 til 1987. Alle opplysninger som er kommet senere bekrefter at det var nødvendig med en betydelig devaluering.

I slutten av mai la Regjeringen fram Revidert Nasjonalbudsjett med forslag til innstramninger i finans- og kredittpolitikken. Innstramningene var på i alt 3,5 milliarder kroner og omfattet både en moderat skatteøkning og nedskjæringer på Statsbudsjettet 1986. Regjeringens forslag ble noe endret under behandlingen i Stor-

tinget, uten at det svekket den sosiale profilen i opplegget vesentlig. Et av hovedmålene med tiltakene i Revidert Nasjonalbudsjett var å dempe veksten i et alt for høyt privat forbruk. Tiltakene har nå begynt å virke, og det var mot slutten av 1986 klare tegn på at det private forbruket flatet ut. Den negative utviklingen de to siste årene lar seg imidlertid ikke stanse med en engangsoperasjon, og det er nødvendig å føre en stram politikk i flere år framover. Kronenedskrivningen og tiltakene i Revidert Nasjonalbudsjett ble fulgt opp i budsjettforslaget for 1987.

De samlede utgifter i forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 1987 (Gul bok) utgjør 247534 mill. kroner ekskl. lån. Statens samlede inntekter er anslått til 247612 mill. kroner for 1987. Etter dette viste forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 1987 et overskudd før lånetransaksjoner på 78 mill. kroner. Sett i forhold til budsjettanslaget for 1986 innebar forslaget for 1987 en reduksjon i overskuddet før lånetransaksjoner på rundt 18 milliarder kroner. Endringene i overskuddet før lånetransaksjoner er sterkt påvirket av utviklingen i oljeskattene. Når en korrigerer for oljeskatter, overføringer fra Norges Bank og statlig petroleumsvirksomhet viser statsbudsjettet et underskudd før lånetransaksjoner anslått til 3,2 mrd. kroner for 1987.

Det økonomiske opplegget er på flere områder svært stramt, og det er mange år siden det er lagt fram et tilsvarende stramt budsjett. Det skjer en reell innstramning ved at inntektene utenom oljeskatter stiger mer enn utgiftene. Innstramningen svarer til omlag 6 milliarder kroner eller mellom 1 og 1,5 prosent av Bruttonasjonalproduktet for Fastlands-Norge. Innstramningen kan blant annet illustreres ved at Regjeringens budsjettforslag ble gjort opp med et overskudd til tross for at oljeskattene blir redusert med 21 milliarder kroner fra 1986 til 1987. Samtidig øker utgiftene mindre enn på mange år. Innenfor de stramme rammene har Regjeringen lagt vekt på tiltak som kan føre til ny vekst i økonomien. Et av de felter som blir særlig prioritert, er forsknings- og utviklingsarbeidet. For kommunesektoren er det lagt opp til nærmest nullvekst.

I Salderingsproposisjonen fant Regjeringen det nødvendig å foreslå en ytterligere innstramning på 1 mrd. kroner på statsbudsjettet for 1987.

Vedtakene i Stortinget om budsjettsaldering og skatteopplegg opprettholdt en budsjettbalanse og en sosial profil som Regjeringen anser forsvarlig.

Selv om oljeprisene skulle bli klart høyere enn i 1986, vil ikke dette være nok til å rette opp den store ubalansen i økonomien. Vi må gjøre oss mer uavhengig av oljen, og erstatte de tapte oljeinntektene med annen produksjon. Derfor legger Regjeringen stor vekt på omstilling og ny vekst i næringslivet. Den delen av næringslivet som konkurrerer med utlandet må styrkes. De nye vekstnæringene må utvikles og det må skapes trygge arbeidsplasser innenfor områder der norsk industri kan hevde seg internasjonalt. Dette er viktige elementer i budsjettet for 1987. For Regjeringen har det samtidig vært avgjørende at den vanskelige økonomien ikke skal svekke velferdssamfunnet.

Skatte- og avgiftsspørsmål

Regjeringen gikk umiddelbart etter at den tiltrådte igang med å forberede et nytt og bedre skatteopplegg. I 1987-budsjettet foreslo Regjeringen en omlegging som gir en mer rettferdig fordeling av skattene mellom de ulike inntektsgruppene. Hoved-

elementet i omleggingen er økt bruttoskatt, mindre nettoskatt og enklere fradragsregler. De som har store inntekter og store fradrag må etter dette betale noe mer. Personer med lave og midlere inntekter og små fradrag får mindre i skatt.

Det blir ikke lenger så lønnsomt for de som tjener mest å ta opp store lån, fordi de ikke lenger får den samme fordelene av fradragsordningene. Skattereformen bidrar også til bedre styring med lånemarkedet og vil bidra til lavere rente. Dessuten får vi et enklere og mer oversiktig system som gjør at likningskontorene får bedre tid til å sette inn kontrollarbeidet der det virkelig trengs.

Reformen har redusert noen av skjevhetene og de mer urettferdige sider ved de gamle reglene. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å lage et bedre og enklere skattesystem, og i løpet av vinteren blir det lagt fram en stortingsmelding.

Prispolitikken

For å styrke økonomien er det avgjørende å få dempet pris og kostnadsveksten. Prisstigningen i Norge har i flere år vært i utakt med utviklingen hos våre handelspartnere og den er fortsatt for høy. Regjeringen Willoch etterlot seg et stort og voksende prisstigningsproblem i norsk økonomi. En ukontrollert sterk forbruksvekst ga et sterkt press på priser og kostnader. Den sterke forbruksveksten og underskuddet i utenriksekonomi gjorde det nødvendig å stramme inn også i form av en devaluering og visse avgiftsøkninger, som bidro til en forbigående øking i prisene.

Regjeringen regner likevel med at prisstigningen vil avta markert gjennom 1987, slik at vi får en klart lavere prisstigning mot slutten av året enn ved årsskiftet. Dette forutsetter imidlertid at vi får til et meget moderat inntektsoppgjør for alle grupper. Regjeringen har i Nasjonalbudsjettet 1987 varslet at den er innstilt på et nært inntektspolitisk samarbeid med organisasjonene i nærings- og arbeidslivet, slik at man i fellesskap kan løse de problemer landet står overfor.

Regjeringen gjorde det tidlig klart at den ikke ville iverksette pris- og lønnsstopp. Som et mer kortsiktig tiltak ble det fra midten av oktober innført skjerpet prisovervåking i form av meldeplikt for større bedrifter og de som fastsetter veiledende utsalgspriser. Sammen med en kampanje for bedret prisopplysning fra de næringsdrivendes side vil dette styrke forbrukernes posisjon og virke dempende på muligheten til ubegrunnede prispåslag.

Utenrikssaker

Hovedlinjene i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk er ført videre. Dette kommer bl.a. til uttrykk gjennom aktiv deltagelse i De forente nasjoner og i det vestlige forsvars samarbeidet.

Regjeringen legger vekt på å spille en aktiv rolle i NATO og si fra om våre standpunkter og interesser på en måte som sikrer oss medinnflytelse. Regjeringen har sluttet opp om de forslag som ble lagt fram under toppmøtet i Reykjavik i oktober 1986 og vi vil oppfordre partene til å fortsette forhandlingene på det grunnlag som kom fram i Reykjavik.

Etter Reykjavikmøtet er det klart at enighet om tolkningen av ABM-avtalen vil være en hovednøkkel til nye omfattende nedrustningsavtaler. ABM-avtalen, som begrenser utbyggingen av forsvarssystemer mot raketter, forbyr utplassering av

forsvarsvåpen i verdensrommet. Regjeringen mener at USA og Sovjetunionen ikke må drive utforskning av forsvars- og romvåpen som går lengre enn det en streng fortolkning av ABM-avtalen tillater. Det er på den måten vi i praktisk politikk best kan forhindre et våpenkappløp i verdensrommet.

Dette formål har også bestemt Norges holdning til viktige kommunikéforhandlinger i NATO. Under forsvarsministermøtet i mai reservertet vi oss mot en tekst som ga støtte til USA's holdning til romvåpen. Dette ville betydd støtte til selve SDI-programmet som tar sikte på utplassering av romvåpen. Under forsvarsministermøtet i oktober kunne Norge unnlate å reservere seg ut fra en totalvurdering fordi kommunikéet bekreftet de begrensninger som ABM-avtalen setter. Kommunikéet etter forsvarsministermøtet i desember avgrenset og presiserte støtten ytterligere. Under utenriksministermøtet i desember ble det bekreftet at SDI nå er gjenstand for forhandlinger med det mål å forhindre et våpenkappløp i verdensrommet. Dette samsvarer med den holdningen Regjeringen hele tiden har hatt.

Regjeringens holdning er at mellomfolkelig tillit er grunnlaget for reell avspenning. Vi deltok aktivt i de forhandlinger på nedrustningskonferansen i Stockholm høsten 1986 som førte fram til enighet om nye tillits- og sikkerhetsskapende tiltak og som innebærer en utvidelse av Helsingforsaktens bestemmelser.

Regjeringen legger stor vekt på utformingen av norsk politikk for nordområdene. Det er et overordnet mål for norsk politikk i nordområdene å bidra til ro og stabilitet i området. Gjennom regelmessige øvelser markeres vestlige forsvarsinteresser i Norskehavet. Det er viktig at denne nødvendige markering ikke får en form og innhold som (i seg selv) leder til ytterligere opptrapping i området.

Regjeringen har under arbeid en stortingsmelding om oppfølging av tre sentrale emner som ble tatt opp av Stortinget i Innst. 225 1984/85. Det gjelder NATO's atomstrategi, atomvåpenfrie soner og innføring av konsekvensanalyser.

Norges forhold til Europa og EF utgjør et annet sentralt område for norsk utenrikspolitikk. Utviklingen av et indre felles «hjemmemarked» i EF gjør det nødvendig for norske myndigheter å tilpasse seg de nye forutsetninger dette innebærer. Forsknings samarbeidet åpner muligheter for norsk forskningsmiljø og næringsliv. Det intensiverte politiske samarbeid EF-landene imellom kan skape problemer for Norge på lengre sikt. For å bedre myndighetskontakten til EF ytterligere besluttet man høsten 1986 å etablere en egen ambassade i Brussel fra 1. januar 1987. Regjeringen har under arbeid en stortingsmelding om Norges forhold til Europa som vil bli framlagt våren 1987.

Den norske satsingen på internasjonalt forskningssamarbeid har i 1986 særlig rettet seg mot europeiske institusjoner. Norge undertegnet en rammeavtale med EF om forskningssamarbeid i juni 1986. Avtalen mellom 19 europeiske stater om EUREKA-samarbeidet ble inngått i juli i år. Norge går inn som fullt medlem av den europeiske romforskningsorganisasjonen ESA fra 1. januar.

En ny gass-salgssavtale er inngått med kontinentale kjøpere i forbindelse med utbygging av Troll og Sleipner. Gassavtalen vil gi en ny dimensjon til det økonomiske samkvem mellom Norge og andre europeiske land. Det er ført drøftinger mellom Norge og Frankrike for å kartlegge mulige områder for et utvidet samarbeid også på andre områder av felles interesse.

Den internasjonale opinion mot apartheidregimet er økt i styrke de siste to år. Kravet om ensidige handelspolitiske tiltak overfor Sør-Afrika har fått økt tilslut-

ning i en rekke land. Regjeringen la i november fram et lovforslag om økonomisk boikott av Sør-Afrika og Namibia. Forslaget omfatter forbud mot varehandel, tjenesteyting og kapitaltransaksjoner mellom Norge og Sør-Afrika, samt råoljetransport på norske skip. Forslaget vil bli behandlet av Stortinget i januar 1987.

De nordiske land har arbeidet for å få FN til å utarbeide en beredskapsplan for bistand til Sør-Afrikas naboland. I budsjettforslaget til Departementet for utviklingshjelp er det for 1987 foreslått bevilget 50 mill. kroner til ekstraordinære støtte-tiltak i det sørlige Afrika.

U-landenes gjeldsforpliktelser utgjør et stadig voksende problem i Nord/Sør-forholdet. Regjeringen har lagt stor vekt på å sikre en samordning av norske holdninger til de internasjonale drøftelser om gjeldsproblemene. Det forberedes dessu-ten retningslinjer for Norges deltakelse i gjeldslettelsesoperasjoner.

Utviklingshjelp

Utviklingshjelpen er ført videre i tråd med fastlagte retningslinjer. Det høye bevilgningsnivået er blitt opprettholdt til tross for økonomiske innstramninger.

Regjeringen har lagt vekt på å opprettholde andelen av bistandsbudsjettet til multilaterale organisasjoner, og har særlig økt støtten til de organisasjoner som arbeider med befolkningsspørsmål, helse og barn samt FN's utviklingsprogram UNDP, som når de fattigste land.

Bistanden til Afrika er blitt prioritert, tildels på bekostning av engasjement i Asia. De langsiktige tiltak i det tørkerammede beltet sør for Sahara er videreført. Regjeringen har lagt opp til økt bistand til SADCC-regionen i det sørlige Afrika. Regjeringen har økt bistanden til Nicaragua og til regionalt samarbeid i Mellom-Amerika betydelig.

Regjeringens fremtidige bistandspolitiske opplegg vil bli presentert i egen melding til Stortinget på nyåret 1987. Denne vil være en tilleggs melding til Regjeringen Willoch's prinsippmelding fra høsten 1984 som ennå ikke er behandlet av Stortinget.

Behovet for en ny giv når det gjelder det økonomiske og handelsmessige samkvem mellom utviklingsland og industriland vil bli et sentralt tema i meldingen, som også vil drøfte den internasjonale gjeldskrisen og Norges rolle i den forbindelse.

Forsvaret

Det er satt igang arbeide med utarbeidelsen av en ny langtidsplan for Forsvaret. Denne vil bli lagt fram for Stortinget høsten 1987. Langtidsplanen vil legge opp til en struktur som gir balanse i forholdet mellom oppgavene og ressursene i Forsvaret.

Innholdet i norsk atomvåpenpolitikk og politikk når det gjelder kjemiske våpen har blitt oppsummert og presisert i Stortinget og NATO.

Personellsituasjonen i Forsvaret har fra mange hold vært viet stor oppmerksomhet det siste året. På visse områder er det problemer med stor avgang av både sivile og militære nøkkelpersoner. Forsvarsdepartementet har oppnevnt et eget hurtigarbeidende utvalg som skal søke å finne fram til egnede tiltak for å bedre situasjonen. Dette utvalget vil også gjennomgå virkningene av den reviderte befalsordningen for å justere eventuelle skjevheter.

Regjeringen har gått inn for å forlenge vårt engasjement i UNIFIL. Det er vår oppfatning at UNIFIL på mange måter har overtatt beskyttelsesfunksjonene til de sivile myndigheter i Libanon som er ute av stand til å beskytte sivilbefolkningen. En tilbaketrekning vil kunne få katastrofale følger for befolkningen i Sør-Libanon.

Utenrikshandel

I forholdet til EF har det skjedd en betydelig aktivitetsøkning på det handelsmessige området. Samarbeidet gjennom EFTA har ført til at Norge nå deltar i et konkret arbeidsprogram for videreutviklingen av ett vest-europeisk marked for industrivarer.

GATT vedtok i september i år igangsettelse av en ny altomfattende forhandlingsrunde (Uruguay-runden). Dette er et vesentlig bidrag til å hindre spredning av internasjonal proteksjonisme. Regjeringen følger arbeidet aktivt opp.

Forhandlingene om forlengelse av GATT's Multifiberavtale (MFA IV) ble avsluttet 31. juli d.å. MFA IV gir hjemmel for å begrense importen av tekstiler fra lavprisland etter bilaterale forhandlinger. Hensikten er at norsk tekstilindustri skal få samme vern mot lavprisimport som industrien i andre industriland.

Arbeidsmarkedet

Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen i Norge i 1986, har det under arbeidsmarkedspolitikken vært lagt større vekt på opplæringstiltak. Særlig har det vært lagt vekt på å få fram tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft til eksportrettet virksomhet.

Den registrerte ledigheten utgjorde ved utgangen av november 33 200 (1,6 pst.). Det var på samme tid om lag 15 000 færre sysselsatte ved arbeidsmarkedstiltak enn samme måned året før. Tilgangen på ledigeplasser har sesongjustert falt noe de siste månedene, men beholdningen av ledige plasser ligger høyere enn noen gang.

Arbeidsmiljø

Det er gjennomført en landsomfattende informasjonskampanje mot bruk av løsemidler. En kampanje mot belastningslidelser i arbeidslivet er satt i gang i regi av Arbeidstilsynet.

Det er tatt initiativ til å få opprettet et ressurscenter i 1987 som skal arbeide med sikte på å utvikle og utdype de ansattes medinflytelse på sine arbeidsplasser.

Distriktsutbygging

Umiddelbart etter tiltredelsen startet Regjeringen arbeidet med å effektivisere distriktspolitikken og å tilpasse virkemiddelbruken til de utfordringene distriktene står overfor (bl.a. endringer i Distriktsskatteloven og transportstøtteordningen).

Regjeringen har i Statsbudsjettet 1987 lagt fram en egen «distriktspakke» på 320 mill. kroner, som inneholder en rekke vekstfremmende prosjekter. En del av denne er «Finmarkspakken».

Det er opprettet en ordning med statlige bevilgninger til kommunale nærings-

fond, tiltaks- og utviklingsprogram for privat tjenesteytende virksomhet, særskilt tiltak for fremme av arbeidsplasser for kvinner.

For å oppfylle den såkalte inntektsgarantien som ble gitt til primær- og fylkeskommunene i forbindelse med overgangen til nytt inntektsystem er det gitt en tilleggsbevilgning på 143 mill. kroner i 1986. I det økonomiske opplegget for kommunene for 1987, er det lagt stor vekt på å få til en omfordeling som sikrer det økonomiske grunnlaget også i distriktskommunene.

Ved kongelig resolusjon av 19. desember 1986 har Regjeringen vedtatt å gi 20 kommuner og 4 fylkeskommuner status som frikommuner fram til 1991. Status som frikommune innebærer at vedkommende kommune/fylkeskommune kan få dispensasjon fra deler av dagens lovverk for å prøve ut alternative løsninger og organisasjonsformer som er mer tilpasset det enkelte lokalsamfunns forutsetninger.

Olje, energi og industri

For å bidra til å stabilisere oljeprisene på et rimelig nivå, har Norge i november og desember 1986 holdt tilbake olje fra markedet og i stedet raffinert og beredskapslagret i Norge. Norsk råoljeeksport ble i nevnte måneder redusert med om lag 10 pst. Samtidig vil målet om 90 dagers sikrede beredskapslagre av oljeprodukter bli nådd.

En ny salgsavtale om gass med kontinentale kjøpere og utbygging av Troll og Sleipner og et nytt gasstransportsystem, har vært den dominerende arbeidsoppgaven i oljesektoren.

Gassavtalen er den største vi hittil har inngått. De feltutbygginger og transportanlegg som inngår i planene er anslått å koste 54 mrd. 1986-kroner. Gjennomføringen vil innebære store muligheter for norsk offshoreindustri.

Avtalen innebærer en langsiktig sikring av betydelige gassleveranser til det europeiske markedet.

På bakgrunn av det sterke fallet i oljeprisene har Regjeringen foreslått betydelige omlegninger og lettelser i oljebeskatningen. Hovedvekten er lagt på endringer som vil stimulere oljeselskapene til fortsatt leting og utbygging på sokkelsen på tross av lavere oljepriser. De nye skatteregler har allerede hatt positiv virkning på konsejssjonssøknadene og har vært en forutsetning for beslutninger om nye feltutbygginger som Troll og Sleipner.

Ut fra Regjeringens mål om en fortsatt skånsom vannkraftutbygging har Regjeringen fremmet en plan for utbygging i Saltsjell/Svartisen. Forslaget medfører betydelige begrensninger i forhold til utbyggerens søknad. Kraftutbyggingsplanen er samkjørt med Regjeringens forslag om opprettelse av en nasjonalpark for regionen.

Det har foregått et betydelig utredningsarbeid for å avklare grunnlaget for bygging av gasskraftverk i Norge. Arbeidet har delvis vært knyttet til feltutviklingsplaner, særlig for Haltenbanken.

Statskraftverkene og Statoil har inngått en rammeavtale for salg av gass til varmekraftverk på Kårstø. Rammeavtalen innebærer leveranser av inntil 1 mrd. m³ gass i året i 25 år fra 1991. Dette vil kunne gi en årlig kraftproduksjon på 5 mrd. kWh.

Flere statsbedrifter er inne i en vanskelig periode. Regjeringen har aktivt medvirket til å få til en bedre tilpasning for disse bedriftene.

Arbeiderpartiet har lagt fram en handlingsplan for næringsutvikling med sterk vekst på nyskapning, forskning og utvikling. I budsjettforslaget for 1987 går Regjeringen inn for et samlet tilskudd til FoU over Industridepartementets budsjett på 770 mill. kroner (inkl. tippemidler). Det er en økning på 20 pst. sammenlignet med total støtte i 1986.

Regjeringen har fremmet for Stortinget en proposisjon og en melding som trekker opp hovedlinjene i en nasjonal politikk for romvirksomheten. Det er foreslått at Norge går inn som fullt medlem i den europeiske romorganisasjonen ESA fra 1. januar 1987. Det er videre foreslått opprettet et Norsk romsenter, som skal ha en sentral rolle i utøvelsen av Regjeringens rompolitikk.

Det arbeides med et fremlegg for Stortinget om omorganisering av den statlige veiledningstjenesten overfor industrien. Gjennom delegering av ansvar og overføring av økonomiske ressurser til fylkeskommunene tas det bl.a. sikte på en organisatorisk forenkling av veiledningstilbudet og bedre utnyttelse av de kompetanseresurser som finnes i den enkelte region.

Skipsfart

Regjeringen la i mai 1986 fram en stortingsmelding om skipsfartspolitiske tiltak som tillegg til St.meld. nr. 36 (1985-86). Det er satt i gang utarbeidelse av en ny melding hvor Regjeringen varsler en rekke nye tiltak for norsk skipsfart og norske sjøfolk. For all skipsfart under norsk flagg skal bl.a. gjelde:

- myndighetenes krav til minimumsbemanning reduseres til det som er nødvendig av sikkerhetshensyn,
- sær-norske krav til skip og utstyr oppheves i den utstrekning de ikke er begrunnet i sjøfolkenes sikkerhet.

Regjeringen er innstilt på å vurdere en omlegging av arbeidsgiver- og velferdsavgiften dersom dette kan sikre norske arbeidsplasser til sjøs. Dersom det blir behov, vil det bli satt iverk spesielle arbeidsmarkedstiltak for sjøfolk som blir ledige p.g.a. omstillingene i skipsfarten. Det opprettes et norsk internasjonalt register for skip i utenriksfart. De ansattes organisasjoner skal forhandle om lønns- og arbeidsvilkår. Ved utforming og praktisering av skatte- og valutaregler legges vekt på likhet mellom skipsfarten og annen norsk næringsvirksomhet.

Fiskeriene

Høsten 1986 ble Norge og EF enige om en langsiktig avtale for regulering av silde-fisket i Nordsjøen. I og med denne avtalen har partene nå fjernet det største tvistespørsmålet mellom EF og Norge i fiskerisektoren, og lagt grunnlag for en tilfredsstillende totalforvaltning av denne bestanden.

Det er fastsatt nye forskrifter om tildeling av konsesjon for å drive torskefiske med trål. De nye forskriftene legger til grunn at det fortsatt er ønskelig å opprettholde en tråleflåte med en distriktsmessig fordeling hvor det tas hensyn til råstoffbehovet ved produksjonsanleggene på land. De nye forskriftene skal tilpasse flåtens kapasitet til ressursgrunnlaget, men vil i større grad enn tidligere ivareta behovet for bedre arbeids- og boforhold om bord, til energiøkonomisering og i en viss grad også for å kunne fryse fangstene.

Utsiktene i norsk fiskerinæring er gode. Ressursene øker og lønnsomheten er bedret. Derfor har det vært mulig å redusere de offentlige overføringene til næringen. Regjeringen fremmet i desember 1986 forslag om 520 mill. kroner i statsstøtte til fiskerinæringen. Et enstemmig Storting bifalst Regjeringens forslag.

Forskningsbudsjettet er økt for Fiskeridepartementets vedkommende med 11,2 pst., hvorav en stor del går til havbruksforskning. I Tromsø kan arbeidet med å etablere en akvakulturstasjon nå begynne i løpet av 1987, etter at startbevilgningen på 25 mill. kr er sikret på 1987-budsjettet.

Landbruk

I jordbruksoppgjøret for 1986 ble det i sterkere grad enn på lenge omfordelt inntekt fra de sentrale deler av landet til distriktsjordbruket. Destørste inntektstilleggene gikk til de produksjoner som er lokalisert i utkanddistriktene, først og fremst kjøtt og melkeproduksjon.

Det er fremmet en proposisjon for Stortinget der Regjeringen går inn for å fjerne taket på 40 000 kroner for den annen ektefelle ved ligning i felles bedrift. Dette skal skje allerede fra inntektsåret 1987. Gjennom denne reformen er kvinnenes status i landbruket bedret vesentlig. Kvinnene i landbruket stiller nå likt med kvinner i andre yrker når det gjelder inntekt, skatt og pensjonsrettigheter.

Etter Tsjernobylyluckyen har Landbruksdepartementet i samarbeid med helsemyndighetene fulgt opp med tiltak for å hindre omsetning av næringsmidler med høy radioaktivitet. Et omhyggelig kartleggings- og registreringsarbeid med påfølgende føringstiltak ga gode resultater. Det er også nedlagt et stort arbeid i å forhindre at enkeltprodusenter skulle bli særlig skadelidende. Dette arbeidet har skjedd i samarbeid med organisasjonene i landbruket.

Samferdsel

Som et ledd i arbeidet med gjennomføringen av omorganisering av televirksomheten har Regjeringen fremmet proposisjon om etablering av et nytt forvaltningsorgan på telekommunikasjonsområdet, Statens Teleforvaltning (STF). Forvaltningsorganet får til oppgave å forestå de forvaltningsfunksjoner som må legges utenfor Televerket når det etableres konkurranse på telesektoren. Regjeringen vil rundt årsskiftet fremme en stortingsmelding om hovedretningslinjene for Televerkets arbeidssoppgave, herunder grensdragning mellom monopol og fri konkurranse.

Regjeringen fremmet i juni 1986 en proposisjon om endringer i telegrafloven. Dette var et ledd i oppmykningen av telemonopolet. Lovendringen gjelder kabelnettvirksomheten, hjemmelsgrunnlag for regulering som følge av en liberalisering av telemonopolet og nye regler om parabolantenner.

En stortingsmelding om trafikksikkerhet og trafikkopplæring er lagt fram. Meldingen behandler tiltak ut over rammene i Norsk Vegplan 1986-89, særlig trafikkopplæring og tiltak rettet mot trafikantene.

Statens vegvesen foreslås i budsjettet for 1987 gitt 25 mill. kroner til økt biltilsyns-kontroll på vegene, økt planleggingsbistand og til opprustning av førerkortregisteret. Videre foreslås 35 mill. kroner til spesielt trafikksikkerhetsorientert vegvedlikehold. Politiets innsats foreslås også økt ved at 26 mill. kroner avsettes til kontrolltiltak og etablering og drift av et «prikkbelastningssystem».

Utdanning, forskning, kulturpolitikk

I budsjettet for 1987 har Regjeringen på skolesektoren prioritert forskning, forsøks- og utviklingsarbeid og etterutdanning for lærere. Det er avsatt midler til et program for utvikling av informasjonsteknologi i yrkesutdanningen. Det er lagt inn en markert vekst i bevilgningene til opplysningsorganisasjonenes arbeid og til de kommunale musikkskolene.

Regjeringen har fremmet en stortingsmelding om revisjon av mønsterplanen for grunnskolen. Det er åpnet for pedagogiske forsøk for seks-åringer i 48 kommuner.

Lærlingeordningen er i sterk vekst. I 1986 er det inngått vel 10 000 nye lærlinge-kontrakter. Nye fag blir lagt under loven, og det er en gledelig økning i antall kvinner som inngår lærlingekontrakter.

Fortrinnretten for funksjonshemmede til inntak i videregående skole er gjennomført med virkning fra skoleåret 1987/88.

I samarbeid med lokale myndigheter, arbeider departementet med et opplegg for å etablere Finnmark som en egen utdanningsregion.

Norges råd for anvendt samfunnsforskning (NORAS) etableres fra 1.1.87 som selvstendig forskningsråd med et budsjett på 39,2 mill. kroner.

Institutt for menneskerettigheter er etablert fra 1.1.1987. Det organiseres som et program via NAVF, men med eget styre. Menneskerettighetsinstituttet gir Norge en god basis for å være medlem i den internasjonale Menneskerettskommisjonen.

Aldersgrensa for behovsprøving ved studiefinansiering blir satt ned fra 20 år til 19 år for alle, og til 18 år for studenter i høyere utdanning. Det arbeides med en melding til Stortinget om inntektsavhengig tilbakebetaling.

I Statsbudsjettet for 1987 er det en økning i antall nyopprettede studieplasser på netto 1 350 i 1987. Det er en nominell økning i budsjettet for høyere utdanning på 14,2 pst. fra 1986. En spesiell styrking får Regjeringens informasjonsteknologiprogram, et program som samordnes i Industridepartementet. Ved dette program skal en i første omgang konsolidere, og så utvide undervisningskapasitet innen et felt av vesentlig betydning for utbygging av norsk industri og næringsliv, foruten at dette vil bidra til en generell opprustning kunnskapsmessig av offentlig tjenesteyting.

En handlingsplan for barn og ungdom 1987 ble lagt fram av Kultur- og vitenskapsdepartementet som vedlegg til Statsbudsjettet 1987.

Fordelingsnøkkelsen mellom idrett og vitenskap er endret slik at idretten vil få 55 pst. av overskuddet for 1986.

Det arbeides med proposisjoner/meldinger om fristilling av Norsk kringkasting, Næringskasting, TV-2-melding, melding om målbruk i offentlig tjeneste, proposisjoner om skrivemåte og bruk av stadnavn, samisk språkløp.

På kirkens område er det lagt spesiell vekt på tiltak som kan bedre de ansattes arbeids- og tjenesteforhold. Arbeidet med å delegerer myndighet til kirkelige organer fortsetter.

Kulturformål har en vekst på 14,5 pst. fra 1986 i Regjeringens budsjettforslag. Dette er for en stor del basert på Lotto-overskuddet.

Helse- og sosialsaker

Regjeringen har nå startet arbeidet med en nasjonal helseplan. Planen vil inneholde en oversikt over helsetilstanden og helsetjenesten i landet, de viktigste

helsepolitiske målsettinger og hvilke tiltak som er nødvendig for å nå disse og hvilke økonomiske og personellmessige ressurser som må legges til grunn.

Effektiviseringsarbeidet i helsesektoren konsentreres nå om visse temaområder og større prosjekter. Et prosjekt går ut på å prøve ut en handlingsplan for ledelsesutviklingen på to sykehus. Et stort og et mellomstort sykehus er valgt som prøvesykehus for prosjektet som vil omfatte områdene service, pasienttilgjengelighet, organisering og arbeidsglede. Det vil bli lagt stor vekt på å finne frem til målestørrelser for produktivitet og kvalitet i sykehus, samt å prøve alternative organisasjonsformer i hvert enkelt sykehus. Det er gjennom avtaler med de aktuelle fylkeskommuner og organisasjonene oppnådd optimal delegering i både økonomiske og personalpolitiske saker til sykehusstyret.

Som informasjonssystem til hjelp ved planlegging og styring av somatiske sykehus, utredes spørsmålet om bruk av såkalte diagnoserelaterte grupper (DRG).

En arbeidsgruppe har fremmet forslag om fristilling av to hjertekirurgiske enheter (Ullevål og Rikshospitalet). Dette vil øke den totale operasjonskapasitet uten vesentlig økning i ressursforbruket.

Det er viktig at det enkelte sykehus og den enkelte sykehusavdeling får de best mulige rammevilkår for en effektiv drift. Sosialdepartementet arbeider for en desentralisert beslutningsmyndighet ved det enkelte sykehus og den enkelte avdeling med mulighet for hver enhet å drive effektivt etter «bedriftsøkonomiske» rammevilkår så langt disse passer. Desentraliseringen må omfatte såvel økonomiforvaltning som personalforvaltning.

Det er nedsatt en intern arbeidsgruppe i departementet som skal se på spørsmålet om EDB i større utstrekning kan tas i bruk i helsevesenet med sikte på bedre service og mer effektiv drift. Utvalget vil avgi sin rapport i første halvdel av 1987.

Sosialdepartementet arbeider med et opplegg hvor et fylke vil få mulighet til å se bruken av folketrygdens midler til behandling og pleie i sammenheng med trygdemidlene som går til sykepengene.

Det er nå ca. 3 000 ubesatte årsverk for sykepleiere. Etter arbeidstidsforkortelsen pr. 1. januar 1987 vil mangelen øke til ca. 4 500 sykepleierårsverk. Det er stor mangel på spesialutdannede sykepleiere innenfor spesialiteter som er helt sentrale ved operativ virksomhet i sykehusene, operasjonssykepleiere, anestesisykepleiere og intensivsykepleiere. Dette fører til redusert kapasitetsutnyttelse ved våre sykehus. Det har derfor vært nødvendig å finne løsninger som kan snu den uheldige utviklingen. Regjeringen har derfor nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe til å foreta en rask utredning av problemer knyttet til mangelen på pleiepersonell og hvilke tiltak som bør settes igang.

Sosialdepartementet er delegert myndighet til å godkjenne kommersielle sykehus. Departementet foretar i første omgang en foreløpig vurdering ut i fra de gitte helsepolitiske prinsipper. Ved endelig behandling skal det bl.a. tas hensyn til faren for en eventuell tapping av helsepersonell fra det offentlige helsevesen.

Ved den endelige behandlingen av søknaden fra Privat Hospital om konsesjon på drift av sykehus på Mesnalia, fant Regjeringen å måtte avslå søknaden. Begrunnelsen var den vanskelige personellsituasjonen i Oppland og Hedmark. I begge fylkene står mange stillinger ledige. Særlig er det vanskelig å rekruttere spesialsykepleiere. Arbeidstidsforkortelsen som var forhandlet fram etter Regjeringen Willochs foreløpige og betingede tilsagn om konsesjon, vil gjøre personellsituasjonen enda

vanskeligere. Privat Hospital på Mesnalia ville derfor ikke gitt noen reell avlastning av de offentlige sykehusene, slik retningslinjene for godkjenning av private sykehus bl.a. krever.

I forbindelse med statsbudsjettet for 1987 la Regjeringen fram en egen handlingsplan mot HIV-epidemien. Planen innebærer forslag om bevilgning av ialt 80 mill. kroner til bekjempelse av epidemien og behandlingstiltak for AIDS-syke i 1987. I tillegg kommer de bevilgninger som blir gitt over fylkeskommunenes og kommunenes budsjetter.

Det pågår et omfattende arbeid i kommunesektoren og i departementet for å forberede den vedtatte overføring av ansvaret for sykehjemmene fra fylkeskommunene til kommunene i 1988. For at fylkeskommunene lettere skal være i stand til å åpne nye sykehjem er det bevilget 108 mill. kroner som særlig tilskudd til drift i 1987.

I Statsbudsjettet for 1987 er barnetrygdsatsene foreslått økt med 13,9 pst. i gjennomsnitt fra 1986 til 1987. Enslige forsørgere får gjeninnført den lovbestemte rett til barnetrygd for ett barn mer enn de faktisk har. Foreldre med alvorlig syke barn får ved barnas sykdom rett til en selvstendig stønadsordning for hvert barn, slik at sykepengene kan ytes i inntil 52 uker pr. barn.

Med virkning fra 1. mai er det vedtatt utvidelse av den betalte permisjon ved svangerskap og fødsel for yrkesaktive fra 18 til 20 uker. Utvidelse av den betalte permisjon ved adopsjon for yrkesaktive fra 12 til 14 uker og heving av grensa for barnets alder fra ett til 15 år. Retten til betalt permisjon ved barns sykdom økes fra 10 til 20 dager pr. år for foreldre med kronisk syke eller funksjonshemmede barn. Tilsvarende utvides permisjonen fra 20 til 40 dager for enslige forsørgere. Sluttpoengtallet for minste tilleggspensjon for fødte og unge uføre heves fra 2 til 2,5.

Det understrekes at disse viktige reformene foreslås i en periode med vanskelig økonomi fordi Regjeringen ønsker å prioritere tiltak som kan gi bedre levevilkår for barn og unge.

Den sterke satsingen på barnehageutbyggingen må også sees i denne sammenheng.

Økte bevilgninger til forskning og utredning gjør det mulig å styrke innsatsen vesentlig innenfor de prioriterte feltene trygdeforskning, helsestjenesteforskning, forskning om narkotikaforebyggende tiltak samt forskning om seksualisert vold.

Boligsaker

Topprenten for nyere oppføringslån i Husbanken er vedtatt senket med 1 pst. og i det 6. året skal renten senkes med 0,5 pst.

Igangsettingen av nye boliger økte ytterligere i oktober 1986 og lå sesongjustert 22 pst. høyere enn samme måned året før. Dersom igangsettingen resten av året blir som gjennomsnittet august-oktober, vil antall igangsatte boliger øke med 9 pst. fra 1985 til 1986. Igangsettingen av bygg utenom boliger lå på samme tid 30 pst. høyere enn samme måned 1985, og veksten på årsbasis i 1986 vil trolig også bli over 30 pst.

Samiske spørsmål

Regjeringen har arbeidet med forslag til lov om sameting og andre samiske

rettsforhold med sikte på fremlegging våren 1987. Lovens formål vil være å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe i Norge kan sikre og utvikle sin egen kultur.

Regjeringen har arbeidet med oppfølging av Samekulturutvalget - herunder bl.a. et forslag til samisk språklav.

Barnehageutbygging

Barnehageutbyggingen er ett av de høyt prioriterte områder i statsbudsjettet for 1987. Etter at tallet på nye barnehageplasser gikk ned under regjeringen Willoch er det lagt opp til 5 500 nye plasser i 1987, mot ca 4 000 året før.

Dette følges opp med en betydelig økning i satsene for statstilskuddet til drift av barnehagene. Statens andel har i de senere år vært synkende, men økes betydelig i 1987. Tilskuddssatsene er innrettet slik at de dyreste plassene, dvs. de med lang åpningstid og de yngste barna styrkes mest.

Det beløp som stilles til disposisjon for Husbankens utlånsvirksomhet for barnehager er mer enn fordoblet i forhold til budsjettet for 1986.

Rettsvern

I en proposisjon om endring i barneloven (vold og annen mishandling av barn), er foreslått forbud mot vold og annen mishandling av barn. Bestemmelsen retter seg for det første mot at foreldre bruker slag, spark eller annen vold mot sine barn.

I en proposisjon om endring i straffeprosessloven (særskilte etterforskningsorganer) er foreslått opprettet uhildede etterforskningsorganer som skal lede etterforskningen i saker hvor politifolk er anmeldt for rettsstridig adferd i tjenesten.

Det er utarbeidet forskrifter om offentlighetslovens anvendelse på EDB-lagret informasjon. Offentlighetsloven vil derved sikre at media og den enkelte får innsyn i forvaltningens virksomhet både når opplysninger framgår av dokumenter og er lagret på EDB.

Statspensjoner

Mellom 1976 og 1985 sank statspensjonene gradvis i relativ verdi. Derfor vedtok Stortinget i juni et nytt reguleringsprinsipp. Pensjonene blir etter dette regulert i takt med økningen i folketrygdens grunnbeløp.

Forbrukersaker

Regjeringen Willoch foretok i perioden 1981-86 en svekkelse av forbrukerinstitutionene og dermed forbrukerpolitikken.

Regjeringen legger nå opp til en viss økning i rammene for Forbrukerrådet og at både Forbrukerombudet og Statens institutt for forbruksforskning skal kunne styrke sin aktivitet.

Opprioriteringen av forbrukerpolitikken kommer også til uttrykk ved at Forbrukerrådet gis noe større mulighet til selv å påvirke sine inntektsmuligheter.

Miljøvern

Norge har undertegnet to IAEA-avtaler om varsling om bistand ved kjernekraftulykker. Videre har Norge og Sverige inngått en avtale om løpende informasjon om kjernekraft, uavhengig av om det skjer en ulykke eller ikke. Dette er et ledd i arbeidet for større sikkerhet. Det arbeides med å forhandle fram liknende avtaler med DDR, Vest-Tyskland, Nederland og Storbritannia.

Kjernekraftulykken i Sovjetunionen avdekket mangelfullt internasjonalt samarbeid ved slike ulykker, og at beredskapen i Norge ikke er tilfredsstillende. Regjeringen oppnevnte et interdepartementalt utvalg for å vurdere disse spørsmål. På bakgrunn av utvalgets forslag tar regjeringen sikte på å bygge opp en samlet norsk beredskap for å håndtere liknende ulykker i framtiden. Arbeidet med utplassering av måleutstyr er allerede i gang.

Spørsmålet om sur nedbør og reduksjoner av utslippene av svovel og kvelstoff er tatt opp med miljøvernministre i flere land. Regjeringen vil intensivere forskning og informasjon omkring konsekvensene av sur nedbør, og opprettholde presset på britiske myndigheter for at England skal redusere sine utslipp. Norge er videre en pådriver i arbeidet med å få til forpliktende avtaler om reduksjon av utslippene i kvelstoff (NOx). Norge er også pådriver i internasjonale forhandlinger med sikte på å begrense utslipp av stoffer som virker inn på ozon-laget. Det vil bli lagt fram en nasjonal handlingsplan for forskning og begrensnng av slike utslipp i Norge.

Regjeringen vedtok 3. november 1986 å innføre avgasskrav på linje med bl.a. USA og Sverige for nye personbiler fra modellåret 1989.

Regjeringen la i september fram en handlingsplan for å stoppe den negative forurensningsutviklingen i Mjøsa. Første del av planen vil bli gjennomført i tidsrommet 1987-1989 og vil omfatte tiltak mot forurensninger fra landbruket, industrien, fosfatholdige vaskemidler og kommunale utslipp.

Regjeringen har foreslått en nasjonalpark i Saltfjellet/ Svartisen. I tillegg er det foreslått landskapsvernområder i Saltfjellet og Gåsvatnan. Nasjonalparken blir den første som når helt ut til havet, og hele verneområdet blir det første som rekker fra havet til grensen. Ingen andre nasjonalparker i Norge vil dekke samme variasjonsbredde i natur.

Det er igangsatt et større arbeid med Akerselva «nasjonalpark». På budsjettet for 1987 er det avsatt ca. 8 mill. kroner til diverse miljøfremmende tiltak i samarbeid med Oslo kommune. Det legges vekt på å bevare både industribebyggelse og arbeiderboliger.

Aktuelt Perspektiv

Ved siste årsskifte var bladets betalte netto-opplag ca. 19.500 eksemplarer. Bladet har mistet mange abonnenter både i 1985 og 1986. Årsaken til denne utviklingen er klar: Det legges alt for liten vekt på nytegning av abonnenter i partiorganisasjonen. Aktuelt Perspektiv markedsføres ikke på noen annen måte. Hvis man unnlater å gjøre en innsats lokalt, slår dette derfor straks ut i tilbakegang.

På grunn av bladets særdeles anstrengte økonomi i 1986, etter overgangen til ukeavis, har det ikke vært tilstede ressurser til sentralt å medvirke til et effektivt abonnementsarbeid. Det vil i 1987 bli gjort langt mere. Siden siste landsomfattende abonnementsaksjon (1983-84) ga et overraskende svakt resultat, vil det nå bli satset på fylkesvise aksjoner.

Faglig/ politisk utvalg abonnerer på bladet for 8000 arbeidsplasskontakter. En del kommunepartier abonnerer for sine styremedlemmer og medlemmer i kommunestyre og viktige utvalg. Resten er personlige abonnenter.

Høsten 1985 begynte partisekretæren og redaktøren Larsen å arbeide med planer om å legge bladet om til ukeavis. Det ble tidlig klart at en slik omlegging, hvis den ble økonomisk mulig, ville bety en dramatisk bedring av partiets interne informasjon - med en fordel ingen andre informasjonstiltak i samme grad kunne ha: Informasjonen ville kunne gå begge veier, ut fra Landspartiet til avdelinger og medlemmer, og gjennom innlegg, intervjuer og reportasjer i distriktene inn til partiets ledelse og ansatte.

Redaktøren utarbeidet et notat som 3. juni 1985 ble lagt fram for Sentralstyret, som gjorde følgende vedtak: «Sentralstyret slutter seg til tanken om å la Aktuelt Perspektiv legges om til ukeavis fra 1. januar 1986. Partikontoret får fullmakt til å nedsette et hurtigarbeidende utvalg som raskest mulig legger fram en vurdering av de praktiske sidene ved overgang, og de forslag til vedtak som er nødvendige».

Utvalget fikk følgende sammensetning: partisekretær Ivar Leveraas, Landspartiets administrative leder Herlof Gjerde, utredningssekretær Thorbjørn Jagland, direktør Aslak Ona i Arbeiderbladet og redaktør Johs. Skeide Larsen. Utvalget la 19. august 1985 fram en delinnstilling for Sentralstyret, som enstemmig gjorde to vedtak: 1. Aktuelt Perspektiv utkommer som ukeavis fra 1. januar 1986. 2. Bladets redaksjon utvides med to medarbeidere som tiltrer i oktober/november 1985.

Sin fullstendige innstilling la utvalget fram på Sentralstyrets møte 9. desember 1985. Følgende vedtak ble da enstemmig gjort: 1. Aktuelt Perspektiv skal fra 1. januar 1986 drives som en selvstendig del av Partikontoret, med eget budsjett og et økonomisk bidrag fra Landspartiet som ikke overstiger det som fra starten i 1979 har vært forutsetningen. 2. Bladet skal ha et styre med 3 medlemmer. Partisekretæren er styrets leder. Ansvarlig redaktør møter i styret uten stemmerett. 3. Redaktørplakaten gjøres gjeldende for bladet. 4. Redaktør Johs. Skeide Larsen overtar fra 1. januar 1986 funksjonene som ansvarlig redaktør og disponent.

På samme møte vedtok Sentralstyret følgende vedtekter for bladet:

FORMÅL: Aktuelt Perspektiv er Det norske Arbeiderpartisorgan og skal til enhver tid gi uttrykk for partiets offisielle politikk, og avspeile holdninger og syns-

punkter i partiets grunnorganisasjon. Bladet skal være en informasjonskanal mellom Landspartiet og medlemmene, hvor informasjonen går begge veier. Det skal legges stor vekt på å bringe reportasjer fra partilivet i distriktene. Bladet skal også legge vekt på utenrikspolitisk informasjon. Særlig viktig er informasjon om Arbeiderpartiets søsterpartier i andre land, og det arbeidet som gjøres gjennom Sosialistinternasjonalen. Aktuelt Perspektiv skal være åpen for - og stimulere til - en bred debatt om partiets organisasjon og politikk.

STYRET: Bladet skal ha et styre med 3 medlemmer. Partisekretæren skal være styrets leder. Ansvarlig redaktør møter i styret uten stemmerett. Styret velges av Sentralstyret.

STYRETS MYNDIGHETSOMRÅDE: Styret er ikke beslutningsdyktig hvis lederen er fraværende. Minst to medlemmer må være til stede for at styret skal være beslutningsdyktig. Ved stemmelikhet er lederens dobbeltstemme utslagsgivende. Bladets budsjett godkjennes av styret. Styret foretar alle ansettelser unntatt ansvarlig redaktør/disponent.

SENTRALSTYRETS ROLLE: Sentralstyret fastsetter bladets vedtekter. Sentralstyret forelegges årlig bladets regnskap og årsmelding til godkjenning. På samme møte som regnskapet behandles, velger Sentralstyret bladets styre, og det gis anledning til en generell debatt om bladets drift med bakgrunn i årsmeldingen. Sentralstyret ansetter ansvarlig redaktør/disponent.

DRIFTSGRUNNLAG: Grunnlaget for bladets drift skal være bladpengene, som fastsettes av styret, statsstøtten og prissubsidiering fra Landspartiet som ikke må overstige 450.000 79-kroner.

REDAKTØR/DISPONENT: Bladets ansvarlige redaktør/disponent forestår bladets daglige ledelse innenfor de rammer budsjett og vedtekter gir. Vises forsømmelse i tjenesten kan han/hun sies opp eller suspenderes av styret, som plikter å legge saken fram for Sentralstyret. Redaktøren/disponenten er Aktuelt Perspektivs forretningsfører og har den daglige ledelse av bladets forretningsmessige virksomhet. Økonomiske disposisjoner av større rekkevidde skal forelegges styret.

Sentralstyret valgte dette styre for 1986 - 1987: Partisekretær Ivar Leveraas (leder), sentralstyremedlem Anne Lise Haugen, Sogn og Fjordane og sentralstyremedlem Ole Knapp (formann i det sentrale faglig-politiske utvalget). Da Ivar Leveraas fratrådte som statssekretær, gikk Thorbjørn Jagland automatisk inn som ny leder av styret.

Det var en forutsetning for Sentralstyrets vedtak om ukeavis at det første året skulle oppfattes som et prøveår. For å greie det økonomiske løftet ble bladpengene satt opp fra 75 kroner til 110 kroner årlig. Resultatet av bladets første år som ukeavis var tilfredsstillende, derfor beholdes samme abonnementspris i 1987.

Johs. Skeide Larsen har vært bladets redaktør i heleperioden. Partisekretær Ivar Leveraas sto som redaksjonelt ansvarlig fram til 1. januar 1986 da Skeide Larsen overtok som ansvarlig redaktør. Fram til samme tidspunkt var Landspartiets økonomileder/administrativ leder bladets disponent. Da overtok ansvarlig redaktør også disponent-funksjonen.

Bladets redaksjon var ellers ved årsskiftet: Redaksjonssekretær Vidar Grønli og journalistene Egil Johansson, Heidi Johnsen og Solveig Larsen. Johansson og Johnsen begynte høsten 1986, Larsen 1. januar 1987.

På grunn av prøvedriften var det i desember 1985 ikke mulig å foreta ansettelser

av journalister. Derfor ble Odd Gunnar Nordengen og Inger-Anne Ravlum tilknyttet redaksjonen på kontrakt. De sluttet begge høsten 1986. Sommeren 1986 sluttet journalist Arvid Christensen for å overta som redaktør av postforbundenes blad «Posthornet».

Kontormedarbeider Vesla Haug sluttet ved utgangen av april 1986. Stillingen ble omgjort til kontorleder. Rolf Hobson tiltrådte i stillingen i august 1986. Ved siden av det ordinære kontorarbeidet, er bladets regnskap og deler av bladets abonnementsarbeid nå tillagt stillingen.

Svein Bakken arbeidet fram til mars 1986 på frilansbasis som fotograf og annonseakvisitør.

Høsten 1986 ble det bestemt at heretter skal Aktuelt Perspektiv inneholde all informasjon fra Landspartiet til enkeltmedlemmer. Dermed har partiet sentralt sluttet å sende ut sitt informasjonsbrev «Fakta & argumenter». Det kommer nå istedet som fast spalte i bladet. Tanken er at Aktuelt Perspektiv skal utvikle seg til å bli det verktøy alle aktive partifeller må ha for å kunne fungere i politiske og organisasjonsmessige tillitsverv. Dermed er det blitt enda viktigere enn før at abonnementsarbeidet vurderes som en av de aller viktigste arbeidsoppgaver i partiorganisasjonen.

Kvinnebevegelsen

Landskvinnekonferansen 1985

Den 27. Landskvinnekonferansen ble holdt i Oslo 1. - 3. mars 1985. Åpningshøytideligheten ble arrangert i Folkets Hus store sal.

Programmet startet med teatergruppa «Youngstorgets Basar», som fremførte «Hva nå lille mann?», - et program i 2 avdelinger. Første avdeling handlet om mannen som skulle stelle hjemme, den andre delen var internasjonalt preget.

Kvinnesekretariatets leder, Harriet Andreassen ønsket representanter og gjester vel møtt og mintes de partifeller som var gått bort siden siste Landskvinnekonferanse.

Blant de innbudte gjester var Mari Roxana fra «Mødrekomiteen» El Salvador. Harriet Andreassen ønsket henne spesielt velkommen og orienterte kort om Mødrekomiteens arbeid.

Harriet Andreassen ønsket de øvrige utenlandske gjester velkommen:

Mai Lis Løøw, Sverige, Aulikki Hildunen og Helene Haaranen, Finland.

Hun refererte også en hilsen fra Sosialdemokratiske kvinneorganisasjoner i Frankrike og Storbritannia.

Aulikki Hildunen, Finland, hilste på vegne av de nordiske gjestene.

Einar Førde, DNAs nestleder, hilste på vegne av de norske gjestene.

Landskvinnekonferansens program:

1. Åpning
2. Konstituering
3. Beretning for 1983-84
4. Regnskap for Thina Thorleifsens Studiefond
5. Innsendte forslag
6. Kvinnepolitisk handlingsprogram «Ny hverdag»
Hovedinnledning v/ programkomitéens leder Sissel Rønbeck
Delinnledninger om:
«Kvinner i Distrikts-Norge» v/ Bjørn Skogstad Aamo.
«Internasjonalt samarbeid» - Mødrekomiteén i El Salvador v/ Mari Roxana fra Mødrekomiteén
7. Den politiske situasjonen
Innledning v/ partiets leder, Gro Harlem Brundtland
8. Rachel Grepp Heimens vedtekter
Orientering om utviklingen ved Heimen v/ styrets leder, Aase Morin
9. Valg
10. Redaksjonskomitéens innstillinger
11. Avslutning

Lørdag formiddag var det avsatt tid til: Aksjon «Ut på by'n!» Landskvinnekonferansens deltakere delte ut løpesedler forskjellige steder i Oslo.

Landskvinnekonferansen behandlet ellers de lovbestemte landsmøtesaker og

innsendte forslag fra kvinneavdelingene. De er trykket i egen protokoll fra Landskvinnekonferansen, som også inneholder foredragene.

Kvinnesekretariatet

På Landskvinnekonferansen 1985 gikk følgende representanter ut av Kvinnesekretariatet:

Leder Harriet Andreassen, nestleder Anneliese Dørum, medlem Erna Borgen, varamedlem Turid Sand.

Det nye Kvinnesekretariatet fikk følgende sammensetning:

Leder:	Sissel Rønbeck
Nestleder:	Åshild Hauan
Sekretær:	Britt Schultz
Medlemmer:	Oddrunn Pettersen Grete Knudsen Kari Rolstad Aase Morin Kari Nordheim Larsen
Varamedlemmer:	Grete Tennefoss Bjørge Gausdal Tine Øverlier Eirin Faldet Gro Balas

Andre som er valgt av respektive organisasjoner:

Sentralstyrets repr.:	Herlof Gjerde
Vararepr.:	Gerd Hagen Schei
LO-observatør:	Evy Buverud Pedersen
AUFs observatør:	Grete Berget
AUFs vararepr.:	Inger Anne Ravlum
Framfylkingens obs.:	Kari Korsmo
Vararepr.:	Lisbeth Raiby

Dessuten har sekretær Siri Bjerke og Aktuelt Perspektiv hatt møterett i Kvinnesekretariatet.

Arbeidsutvalget

I Kvinnesekretariatets møte 14. mars ble disse valgt:

Sissel Rønbeck, Åshild Hauan, Britt Schultz. Sekr. Siri Bjerke tiltrådte arbeidsutvalget.

Senere i perioden har Turid Birkeland møtt mens Siri Bjerke hadde svangerskapspermisjon.

Sekretariatet

Følgende personer har i perioden vært tilknyttet sekretariatet:

Kvinnebevegelsens sekretær, Britt Schultz, daglig leder.

Sekretær Siri Bjerke.

I tiden november 1985 til september 1986 hadde Siri Bjerke svangerskapspermisjon, og Turid Birkeland vikarierte fram til mai 1986.

Kontorfullmektig Olga Rudsengen.

Fra 1. oktober 1986 ble Siri Bjerke ansatt som utredningssekretær på partikontoret. Margit Pedersen ble fra samme tidspunkt ansatt som sekretær tilknyttet Kvinnesekretariatet.

Kvinnesekretariatets møter:

I 1985: 10 møter i Kvinnesekretariatet.

I 1985: 10 møter i Arbeidsutvalget.

I 1986: 9 møter i Kvinnesekretariatet.

I 1986: 9 møter i Arbeidsutvalget.

Kvinnesekretariatets komitéer, utvalg, råd og arbeidsgrupper

Programkomite «Velferdsstat på kvinners vis»

Sammensetning:

Anne-Lise Bakken, leder, Tone Bratteli, Anne Marie Tannæs, Aslaug Mala, Liv Nilsson, Wallborg Krosshaug, Heidi Rudi, Kari Korsmo.

Siri Bjerke og Turid Birkeland har vært programkomitéens sekretærer.

Nord-Norge-program «Kvinner i nord»

Sammensetning:

Åshild Hauan, Kvinnesekretariatet, leder, Aud Overå Fyhn, Troms, Turid Kjellmann Pedersen, Finnmark, Sissel Eidissen/Anne Lind, Nordland.

Siri Bjerke var komiteens sekretær.

Internasjonalt utvalg

Solveig Larsen, leder, Margit Pedersen, sekretær, Inger Lise Gjørvi, Eirin Faldet, Inger Anne Ravlum, Liv Undhjem.

Studieråd

Gro Balas, leder, Britt Schultz, sekretær, Aase Morin, Tine Øverlier, Inger Lise Husøy.

Utvalg om Kvinner og pensjon

Grete Knudsen, leder, Tone Bratteli, Kari Gjestebø, Margrete Cappelen.

Siri Bjerke var utvalgets sekretær.

Arbeidsgruppe om Kvinner og mediapolitikken

Grete Berget, leder, Turid Dankertsen.

Arbeidsgruppe i forbindelse med kvinnebevegelsens organisasjonsoffensiv
Britt Schultz, leder, Ranveig Frøiland, Brit Jørgensen, Turid Birkeland, sekretær.

Arbeidsgruppe til å forberede kvinnebevegelsens tiltak i forbindelse med partiets 100-års jubileum 1987

Tone Nordenborg, leder, Britt Schultz, Eirin Faldet, Inger Lise Gjørsv, Gina Lund.

Arbeidsgruppe om Kunstig befruktning

Oddrunn Pettersen, leder, Britt Schultz, Aase Morin, Aud Blegen Svindland.

Arbeidsgruppe om Beskatning av barnebidrag

Gro Balas, leder, Britt Schultz, Brit Jørgensen, Siri Bjerke.

Fellesmøter

19. mars 1986

Fellesmøte med kvinnene i stortingsgruppa.

Sissel Rønbeck innledet om de saker Kvinnesekretariatet arbeider med. Grete Knudsen innledet om innstillingen «Kvinner og pensjon».

11. juni 1986

Fellesmøte med kvinnene i stortingsgruppa, kvinnene i Regjeringen, herunder kvinnelige statssekretærer og personlige sekretærer.

26. november 1986

Fellesmøte med kvinnene i stortingsgruppa og Regjeringen. Anne-Lise Bakken innledet om programforslaget «Velferdsstat på kvinners vis».

Landsstyret

Landsstyret består av de til en hver tid valgte ledere i fylkeskvinneutvalgene og Kvinnesekretariatet.

I perioden er landsstyret innkalt til møte 5 ganger.

1985:

28. februar på partikontoret, Oslo.

Følgende saker ble behandlet:

1. Landskvinnekonferansen:
 - Innstillinger i henhold til saklista.
2. Kvinnesekretariatet arbeidsform:
 - Innstilling fra en arbeidsgruppe.

31. mai - 1. juni i Samfunnshuset, Oslo

Følgende saker ble behandlet:

1. Landskvinnekonferansen 1987.
2. Valgkampen.

2. og 3. november i Samfunnshuset, Oslo.

Følgende saker ble behandlet:

1. «Arbeidet fram mot Landskvinnekonferansen 1987»
Innledning ved Sissel Rønbeck.
2. Sissel Rønbeck orienterte om «Arbeiderpartiets alternative budsjett».

1986

19. og 20. april på Hotell SAS Royal i Bergen.

Følgende saker ble behandlet:

1. Innstilling om «Kvinner og pensjon», innleder Grete Knudsen.
2. Partiets frihetsdebatt.
Innledning v/ Thorbjørn Jagland.
3. Internasjonal kvinnepolitikk.
Innledning v/ Bjørg Leite.

23. og 24. oktober i Samfunnshuset, Oslo.

Følgende saker ble behandlet:

1. Programforslaget: «Velferdsstat på kvinners vis»
Innledning v/ Anne-Lise Bakken.
2. Verdens mest kvinnedominerte regjering, hva betyr det for likestillingspolitikken? Innledning v/ Gro Harlem Brundtland.
3. Landskvinnekonferansen
 - a) Sakslista
 - b) Arbeidsordningen
4. Kvinnebevegelsens organisasjonsoffensiv. Det ble gitt rapporter fra Finnmark, Telemark, Hordaland og Nord-Trøndelag.

Landsstyret ga også en uttalelse om sluttkommunikéet fra forsvarsministermøtet i Gleneagles 21.- 22. oktober, vedr. SDI - programmet.

Korttidssekretærer i fylkeskvinneneutvalgene

Kvinnesekretariatet har i 1985 og 1986 fått et rammebeløp fra partiet som ble nytet til korttidssekretærer i distriktene.

I 1985 var beløpet kr 150 000,- som etter søknad ble fordelt til følgende fylker:

Troms	kr 30 000,-
Nordland	kr 30 000,-
Hordaland	kr 30 000,-
Hedmark	kr 30 000,-
Buskerud	kr 30 000,-

I 1986 var beløpet kr 150 000,- som etter søknad ble fordelt til følgende fylker:

Nord-Trøndelag	kr 25 000,-
Sør-Trøndelag	kr 25 000,-
Oppland	kr 25 000,-
Aust-Agder	kr 25 000,-
Østfold	kr 25 000,-
Akershus	kr 25 000,-

De fleste fylker har nyttet sine ledere eller andre medlemmer i kvinneutvalgene til engasjementene. Gjennom ordningen med korttidssekretærer er det skapt økt aktivitet, og flere kvinner er blitt med i partiarbeid.

Landsdelskvinnekonferanser

Landsdelene avholder sine konferanser i løpet av perioden. Her har de forskjellige landsdeler anledning til å ta opp sine spesielle saker av interesse for deres landsdel.

Vi har nord-norsk kvinnekongress som arrangeres i Finnmark, Troms og Nordland.

Midt-norsk kvinnekongress som Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal står for.

Vestlandskvinnekongressen dekker Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland.

Østlandskvinnekongressen dekker mange fylker. Her er innlandsfylkene Oppland og Hedmark representert. Videre Oslo, Akershus, Telemark, Buskerud, Vestfold og Østfold.

Organisasjons- og studiarbeidet

Organisasjonsoffensiven

Høsten 1985 vedtok Kvinnesekretariatet å sette i gang en organisasjonsoffensiv i kvinnebevegelsen.

1986 ble utpekt til organisasjonsåret som skulle brukes til å sette søkelys på egen organisasjon. Målet var å skape en levende organisasjon med bedre rekruttering av jenter og en friere debatt.

Et tips- og arbeidshefte er utarbeidet og sendt ut til kvinneavdelingene og kvinnekontaktene. Heftet som har fått navnet «Ta spranget, jenter!», inneholder tips til nye aktiviteter, andre måter å organisere partiarbeidet, og erfaringer fra fylkeskvinneutvalg og lokale kvinneavdelinger som har prøvd utradisjonelle tiltak med hell.

Fylkeskvinneutvalgene ble pålagt et spesielt ansvar for å følge opp organisasjonsoffensiven i egne fylker.

Kvinnesekretariatet nedsatte en arbeidsgruppe til å følge med organisasjonsoffensiven, samle opp erfaringer og trekke opp nye linjer for det videre arbeidet med offensiven.

Det har vist seg at planlegging og oppfølging i fylkene og lokalt kom senere igang enn det Kvinnesekretariatet hadde forutsatt. På landsstyremøtet i oktober 1986 ble det gitt rapporter fra noen utvalgte fylker, og disse kunne fortelle om varierende oppfølging og gjennomføring av organisasjonsoffensiven. Det realistiske er derfor å bruke en del av 1987 til fortsettelse av offensiven.

Studiarbeidet

Det er i perioden holdt en rekke kurs og konferanser i kvinneutvalgenes regi. Temaene har i stor grad vært basert på diverse studie- og debatttilbud fra Kvinnesekretariatet.

Formålet med kvinnebevegelsens studiearbeid skal være å skolere og aktivisere flere kvinner til deltakelse i den politiske og organisatoriske virksomheten.

Høsten 1985 valgte Kvinnesekretariatet et studieråd.

Studierådet har lagt opp til en studieplan som tar sikte på å gi grunnleggende organisatorisk og politisk skoleing til kvinnene lokalt.

Den studieplan som er under arbeid er kalt studieplan - del 1. Kurstilbudet skal være allsidig, kunne brukes fleksibelt og være et tilbud utfra ulike interesseområder.

Studieopplegget utvikles i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund og vil bli stønadsberettiget.

I neste omgang, som skal være studieplan - del 2, planlegges å utvikle videregående kurstilbud med bl.a. flere emnekurs, fordypningskurs, oppfølgingsskoleing av kvinnelige tillitsvalgte m.m.

Thina Thorleifsens studiefond

Det er i perioden gitt en del bevilgninger til kurs og konferanser.

Flere bevilgninger er gitt til likestillingskonferanser i AUFs fylkeslag. Det er også bevilget penger fra fondet til Nordisk Studieuke i 1985 og 1986.

På forrige Landskvinnekonferanse ble det vedtatt at kontingenten skulle være lik for alle og ble fastsatt til kr 100,- pr. år. Den nye satsen ble gjort gjeldende f.o.m. 1986, og en regner med at fondet vil øke betydelig i tiden framover.

Målet må være å gjøre Thina-fondet til et solid studiefond for kvinnebevegelsen.

Valgkampen 1985

«Kvinne kan - kvinner vill!» var kvinnebevegelsens appell i valgkampen 1985. Kvinnebevegelsens nye program «Ny hverdag» var det politiske grunnlaget for kvinnevalgkampen. Kvinnevalgkampen ble på dette grunnlaget lagt opp som en del av partiets valgkamp.

Det ble gjennomført ulike kvinnepolitiske aktiviteter rundt om i landet. 24. august var avsatt til en spesiell kvinnepolitisk aksjonsdag over hele landet. Alle kvinnelige stortingsrepresentanter var anmodet om å delta på arrangementer i respektive fylker. Sentralt var det lagt opp til et fellesarrangement mellom Kvinnesekretariatet og Oslo Arbeiderpartis kvinnevalg, torsdag 22. august i Samfunnsalen, Oslo. Kvinnesekretariatet hadde utarbeidet en «Kvinnenes trontale» som ble lest opp av Åse Kleveland. Trontalen ble også trykt opp og sendt kvinneavdelingene.

Foruten programmet «Ny hverdag» og trontalen var det produsert følgende materiell til bruk i kvinnevalgkampen:

- Nord-Norge-programmet «Kvinner i nord»,
- løpeseddel «Kvinner vinner fram»,
- opprop «Kvinner og valget 1985» (uttalelse vedtatt på Landskvinnekonferansen),
- plakat: Ny hverdag,
- kvinnebutton «kvinner vil - kvinner kan»,
- foredragsdisposisjon om hovedsakene i likestillingspolitikken,
- i tillegg ble det utarbeidet en del fakta og argumenter om aktuelle kvinnepolitiske saker.

Kvinnesekretariatet var med i den tverrpolitiske kvinneaksjonen «Slipp kvinnen til!». Aksjonen rettet seg mot de politiske partiene med appell om å nominere flere kvinner på listene.

Kvinnesekretariatet sendte også et brev til NRK Radio og Fjernsyn med henstilling om å ta opp temaet kvinner og politikk spesielt, i valgsendingene.

8. mars — den internasjonale kvinnedagen

1985:

Kvinnedagen ble dette året lagt opp i samarbeid med LOs utvalg for familiepolitikk og likestilling og AUFs likestillingsutvalg.

Det politiske grunnlag for markering var kvinnebevegelsens program «Ny Hverdag» og likestillingssakene i LOs handlingsprogram. Det ble laget en løpeseddel om 6-timersdagen til massespredning.

1986:

Kvinnedagen var denne gang et eget opplegg fra Kvinnesekretariatet.

Temaene for markeringen var: «Kvinner og folketrygden», «Kvinner i den tredje verden», «Kvinner og media».

Det ble laget en ny 8. mars-løpeseddel.

Det har de siste åra vært en gledelig oppsving i markeringen av kvinnedagen blant arbeiderpartikvinnene rundt om i landet.

Nord-Norge programmet «Kvinner i nord»

På Landskvinnekonferansen 1985 lanserte kvinnebevegelsens nyalgte leder, Sissel Rønbeck, ideen om å lage en handlingsplan for kvinner i Nord-Norge.

På en av Kvinnesekretariatets første møter etter Landskvinnekonferansen ble det nedsatt en programkomite med kvinnebevegelsens nestleder Åshild Hauan som leder.

Grappa arbeidet seg fram til et handlingsprogram som fikk tittelen «Kvinner i nord».

«Kvinner i nord» ble presentert på pressekonferanser i de tre nordligste fylkene 8. august 1985.

Kvinnesekretariatet har bistått kvinneutvalgene i Nordland, Troms og Finnmark med oppfølgingsarbeidet, Åshild Hauan har vært ansvarlig for dette arbeidet.

Det ble innkalt til møte 19. november 1986 i Tromsø der et politisk regnskap for «Kvinner i nord» ble presentert på en pressekonferanse.

Innstilling om kvinner og pensjon

Temaet «Kvinner og pensjon» skapte stort engasjement på siste Landskvinnekonferanse og ble videre fulgt opp av kvinner som deltok på partiets landsmøte.

Like etter Landskvinnekonferansen nedsatte Kvinnesekretariatet et utvalg til å utarbeide en innstilling om «Kvinner og pensjon».

Innstillingen ble sendt ut til debatt i mars 1986.

Det sentrale forslaget i innstillingen går ut på å øke minstepensjon til en solidaritetslønn som tilsvarer 3 G. Forslaget har skapt stor oppmerksomhet og debatt. Det kan også trygt sies at det er lenge siden et tema har skapt så stort engasjement og interesse som «Kvinner og pensjon» har gjort.

Kvinner og media

Som en oppfølging av «Ny hverdag»-programmet ble det i januar 1986 sendt ut et informasjons- og studiehefte om temaet: Kvinner og media. I heftet blir søkelyset satt spesielt på kvinnenes rolle i media, og viktige utfordringer i den framtidige mediapolitikken er tatt opp.

Innstiftelse av «Blid jente-Pris»

Kvinnesekretariatet vedtok i november 1986 å innstifte kvinnebevegelsens «Blid jente-pris». Dette var en oppfølging av forslag i «Ny hverdag»-programmet og heftet om «Kvinner og media» som hadde følgende tekst:

«Etter mønster av pressefotografenes «Snill gutt»-statuett til offentlige personer som har vært spesielt samarbeidsvillige, innstifter Arbeiderpartiets kvinnebevegelse en «Blid jente-pris» som gis den redaktør/journalist i A-presse som vier kvinnepolitikken god oppmerksomhet.

Prisen skal deles ut på hver Landskvinnekonferanse. Første gangs utdeling skjer på Landskvinnekonferansen 1987 og Kvinnesekretariatet valgte følgende jury til å foreslå kandidat: Åshild Hauan, leder, Gro Balas og Turid Birkeland.

Fellesaksjonen mot pornografi og prostitusjon

Landskvinnekonferansen 1985 vedtok at Arbeiderpartiets kvinnebevegelse skulle meldes inn i Fellesaksjonen mot pornografi og prostitusjon.

Fellesaksjonens plattform og forutsetninger ble grundig drøftet i Kvinnesekretariatet. På det tidspunktet medlemskap ble drøftet hadde Fellesaksjonen kommet med sterke angrep på Arbeiderpartiet i forbindelse med endringen av § 211 i Straffeloven, den såkalte «pornoparagrafen». Kvinnesekretariatet støttet lovendringen, og det gjorde seg derfor gjeldende sterke tvil om grunnlaget for å melde seg inn i Fellesaksjonen.

I mai 1985 besluttet imidlertid Kvinnesekretariatet å søke medlemskap med forbehold om ikke å delta i ulovlige aksjoner. Det ble knyttet betingelse om å ta medlemskap opp til ny revisjon dersom forutsetningene ble endret.

Spesielle tiltak

Statsbudsjett

I forbindelse med Arbeiderpartiets arbeid med statsbudsjettene og langtidsbudsjett har Kvinnesekretariatet deltatt aktivt for å ivareta kvinnebevegelsens merkesaker.

Arbeiderpartiets alternative budsjett for 1986 fikk en fin kvinnepolitisk profil. Det ble også utarbeidet en egen aksjonsplan for likestilling som ble presentert i

samarbeid mellom Kvinnesekretariatet og stortingsgruppa. Under arbeidet med statsbudsjettet for 1987 hadde Arbeiderpartiet overtatt regjeringen. Kvinnesekretariatets prioriteringer i forbindelse med dette budsjettet var krav om å forsere barnehageutbygging og utvide svangerskapspermisjon. Videre ble det pekt på aleneforeldrenes levekår, utbygging av eldreomsorgen og situasjonen for kvinnene i Distrikts-Norge.

Kvinnesekretariatet utarbeidet en samlet oversikt over likestillingstiltakene i statsbudsjettet som ble sendt kvinneavdelingene.

Alternativt langtidsprogram

I 1985 utarbeidet Arbeiderpartiet et alternativ til den borgerlige regjeringens langtidsprogram for perioden 1985 - 1989. Kvinnesekretariatet ble invitert til samarbeid og det resulterte i at langtidsprogrammet fikk et eget hovedkapittel om familie- og likestillingspolitikken der de viktigste likestillingspolitiske saker er ivaretatt. Hovedkapitlet ble trykket opp særskilt og sendt kvinneavdelingene til bl.a. bruk i valgkampen 1985.

Handlingsplan for likestilling

Vinteren 1985 la Arbeiderpartiets stortingsgruppe fram en alternativ handlingsplan for likestilling for perioden 1986-89. Planen ble utarbeidet i samarbeid med Kvinnesekretariatet. Handlingsplanen var bygd på partiets langtidsprogram.

Arbeiderpartiets familiepakke

Da den borgerlige regjering la fram en stortingsmelding om familiepolitikken vinteren 1985 utarbeidet Arbeiderpartiets stortingsgruppe et alternativ som ble kalt: Arbeiderpartiets familiepakke. Kvinnesekretariatet trykket familiepakken opp i et opplag som ble sendt kvinneavdelingene, og dokumentet ble også brukt i valgkampen 1985.

Handlingsplan for næringsutvikling

Mens Arbeiderpartiet fortsatt var i opposisjon ble det våren 1985 lagt fram en handlingsplan for næringsutvikling. Kvinnesekretariatet tok initiativ til at planen skulle inneholde kvinneretta tiltak. Resultatet ble at kvinnene ble viet betydelig plass i handlingsplanen, noe som kan sies å være historisk i en slik sammenheng.

Uttalelser

Kvinnesekretariatet har også avgitt en del uttalelser om aktuelle saker i perioden. Bl.a. om:

- Mønsterplanen,
- Frivillig Heimevernstjeneste for 16-åringer,
- Bistandssamarbeid med Nicaragua,
- Bistandsmeldingen
- SDI - USAs romvåpenprogram
- Beskatning av underholdsbidrag.

Programarbeidet

I februar 1986 nedsatte Kvinnesekretariatet programkomiteen som fikk følgende mandat:

«Hva er velferdsstaten i 90-åra? Hvordan kan vi levdegjøre fellesskapet og

organisere arbeid, utdanning og omsorg slik at disse rettigheter blir imøtekommet? Hva må til for at offentlige tilbud blir mer attraktive for både brukere og ansatte?»

«Velferdsstat på kvinners vis» ble tittelen på programforslaget som har tatt opp viktige områder i velferdsstaten. Programforslaget ble behandlet på kvinnebevegelsens landsstyremøte 23. oktober 1986 i Oslo. Programforslaget ble også presentert på en pressekonferanse samme dag.

«Velferdsstat på kvinners vis» er også lagt opp til å være kvinnebevegelsens konkrete bidrag til partiets frihetsdebatt.»

Arbeiderkvinnenes minnesamling

Arbeidet med å samle inn stoff om arbeiderkvinner har fortsatt ved at kvinnebevegelsens tidligere sekretær Bjørg Bergh har reist rundt i fylkene og intervjuet eldre partikvinner som har vært aktive.

Til nå er det samlet inn intervjustoff fra Vestfold, Hedmark, Østfold, Oslo, Akershus, Telemark og Buskerud.

Minnesamlingene gjøres i samarbeid med Arbeiderbevegelsens Arkiv.

Internasjonal virksomhet

Kvinnebevegelsens Internasjonale Utvalg (KIU)

Kvinnesekretariatet valgte 18. april 1985 et internasjonalt utvalg på seks medlemmer.

Utvalgets mandat bygger på kapitlene i «Ny hverdag» som omhandler internasjonale spørsmål, og på retningslinjer for virksomheten til internasjonale utvalg i fylkeskvinneutvalg ene.

Utvalget kom i arbeid høsten 1985. Omtrent samtidig opprettet kvinnebevegelsen sitt eget fond for internasjonal kvinnesolidaritet i Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomitee (AIS).

Hovedtyngden av virksomhet i perioden ble lagt på solidaritetskampanjen for «Mødrekomiteen Oscar Arnulfo Romero».

Kvinnebevegelsen deltok med sin egen kampanje i AIS-aksjonen «Frihet for Sør-Afrika». Beløpet som kom inn har gått direkte til Kvinneorganisasjonen i frigjøringsbevegelsen African National Council (ANC).

Høsten 1986 ble det foretatt en kontaktreise til Uruguay, for å studere virksomheten til AMULP og opprette nærmere kontakt med kvinnene i Partido Socialista (PS). Det er lagt opp til et felles nordisk samarbeid med PS-kvinnene. I første omgang vil det bli gitt hjelp til å opprette informasjonskontor i Montevideo.

Det er opprettet nær kontakt med den nye kvinnekomiteen i fagorganisasjonen FENASTRAS (som AIS har støttet siden 1983) i El Salvador. Gjennom AIS og med egenandel fra fondet er det skaffet midler til oppbygging av komiteen og skoling av fagorganiserte kvinner.

Medlemmer av KIU har hatt utstrakt kontakt med grupper og enkeltpersoner fra utlandet som har besøkt Norge. Dette har hatt betydelig informasjonsverdi.

På landsplan har det mange steder vært stor aktivitet i forbindelse med kampanjen for Mødrekomiteen og til dels under aksjonen «Frihet for Sør-Afrika». Selv

om bredden i aksjonen kunne ha vært større, er det all grunn til å si seg meget fornøyd med det økonomiske resultatet. Spredningen av informasjonsmaterieil har vært stor, og flere steder har kvinneavdelinger og enkeltpersoner klart å markere saken gjennom lokale media.

Sosialistkvinneinternasjonalen (SIW)

Kvinnesekretariatet har i perioden drevet et aktivt arbeid i forhold til SIW. Oppfølging av FNs kvinnekongress i Nairobi, SIWs arbeidsformer og forholdet til Sosialistinternasjonalen har vært de sentrale debattemaer i organisasjonen.

På SIW-kongressen som ble holdt i juni 1986 i Lima, Peru ble Anita Gradin, Sverige valgt til ny president.

Deltaker fra Norge var Grete Knudsen. Hun deltok også på Sosialistinternasjonalens kongress som ble holdt rett etter Kvinnekongressen.

Øvrige møter som har vært i SIWs regi i perioden:

Byråmøte og konferanse om miljøvernsspørsmål, juni 1985 i Stockholm: Deltaker: Britt Schultz

Byråmøte, oktober 1985 i Roma: Deltakere: Sissel Rønbeck og Tone Bratteli

Byråmøte, mars 1986 i Madrid: Deltakere: Åshild Hauan og Grete Knudsen

Byråmøte, oktober 1986 i Bonn: Deltaker: Grete Knudsen

FNs Kvinnekongress i Nairobi

Det ble holdt to konferanser i Nairobi, - en offisiell og en uoffisiell. Konferansene ble holdt i juli 1985, og ble markert som avslutning på FNs Kvinnetiår (1975-85).

Tittel på konferansen var: Likestilling, utvikling og fred.

På den uoffisielle konferansen - Forum deltok Åshild Hauan og Britt Schultz fra Kvinnesekretariatet.

I den offisielle delegasjonen som var oppnevnt av regjeringen deltok bl.a. Grete Knudsen og Oddrunn Pettersen fra Kvinnesekretariatet.

Delegasjonsreiser

FNs Kvinnekongress - Forum i Nairobi, juli 1985: Deltakere: Åshild Hauan og Britt Schultz.

Kontaktreise til Mødrekomiteen i El Salvador, februar 1986: Deltakere: Sissel Rønbeck og Solveig Larsen.

Kontaktreise til Mødrekomiteen i El Salvador, juli 1986: Deltaker: Solveig Larsen.

Fellesnordisk studiereise til Uruguay, september 1986: Deltakere: Margit Pedersen og Tine Øverlier.

Nordisk samarbeid

Samarbeidet mellom de nordiske lands sosialdemokratiske kvinneorganisasjoner har også i denne perioden fungert godt ved gjensidig representasjon og felles arrangementer. De nordiske kvinnesekretærene har faste møter som bl.a. planlegger de nordiske styrekongressene og Nordisk Studieuke.

Styrekongresser

Nordiske styrekongresser holdes vanligvis en gang pr.år, og fra hvert land kan det møte 5 representanter.

I 1985 ble det ikke holdt styrekonferanse. Nordisk styrekonferanse ble sist holdt 8.-9. februar 1986 i Stockholm. Temaene på konferansen var Internasjonalt solidaritetsarbeid og Nordisk Råds arbeid.

Norske deltakere var:

Sissel Rønbeck, Åshild Hauan, Britt Schultz, Oddrunn Pettersen, Solveig Larsen.

Faglig/ politisk sekretærmøte

5. mai 1986 ble det for første gang holdt et felles sekretærmøte mellom nordiske faglige og politiske kvinnesekretærer.

Møtet vedtok å samarbeide om Nordisk Studieuke 1986 og forberedelser til Nordisk Arbeiderkongress 1986.

Nordisk Studieuke

1985:

Studieuka ble arrangert i Norge 28. juli - 3. august på LO-skolen, Sørmarka.

Temaet var: Sosialisme i Norden - et bilde av framtiden.

Tilsammen deltok 25 deltakere, fra Danmark, Sverige, Finland, Åland, Island og Norge.

1986:

Studieuken ble arrangert i Sverige 10.- 16. august på Ågestadgården kursgård like utenfor Stockholm.

Tema var: «Kvinnens vilkår i arbeidslivet».

Studieuka ble arrangert i faglig/ politisk samarbeid. Deltakerne ble denne gang valgt både fra den politiske kvinnebevegelsen og kvinner fra fagbevegelsen.

Nordisk Ministerråd Kvinnekonferanse

Konferansen ble holdt 25.- 26. september 1985 i Reykjavik, og var en oppfølging av FNs Kvinnekonferanse i Nairobi.

Fra Kvinnesekretariatet deltok Tine Øverlier.

Rachel Grepp Heimem

Rachel Grepp Heimens styre ble valgt på Landskvinnkonferansen 1985.

Følgende ble valgt: Aase Morin, Helga Syrrist, Mary Johansen, Britt Schultz.

V.medl.: Randi Ihlen, Anneliese Dørum, Eva Semmerud, Evy Boverud Pedersen.

I tillegg velger Oslo kommune 2 medlemmer, de ansatte 1 medlem og beboerne 1 medlem.

I følge vedtektene velger styret selv leder og nestleder. På første møte etter Landskvinnkonferansen ble Aase Morin valgt til leder og Helga Syrrist til nestleder.

Avslutningsord

Kvinnebevegelsens organisasjon og arbeidsområder

I en så stor bevegelse som vår skjer det i løpet av noen år forandringer både når

det gjelder selve organisasjonen og arbeidet innenfor den. Vi har sett hvilken fart og omfang arbeidet omkring de saker kvinnebevegelsen arbeider med har fått i de senere år. Det var for å få et bilde av bevegelsen over hele landet at vi høsten 1986 sendte fylkeskvinneutvalgene et brev hvor vi bl.a. ba om en oversikt over antall nye kvinneavdelinger og kontakter. Det som er nytt er alle de nye lokale kvinneutvalgene som er dannet i de enkelte kommuner og som blir et koordineringsorgan for kvinner, grupper og kontakter. Det ser ut som aktiviteten har økt på de stedene der man har opprettet slike kvinnevalg.

Tendensen viser at mye av den politiske debatten er preget av kvinnene i partiet. Det har selvfølgelig forklaring i kvinnenes store inntog i partiet og i kommunestyre, fylkesting, Storting og regjering.

Kjønnskoteringsbestemmelsen

Erfaringene med kjønnskoteringsbestemmelsen er gode, og en kan trygt si at det er blitt et effektivt virkemiddel for å øke kvinnerepresentasjonen.

Stortingsvalget ga en økning i Arbeiderpartiets kvinneandel fra 33 % til 42,3 %. Det var verdensrekord. Kjønnskoteringen ble naturlig fulgt opp i forbindelse med konstituering av stortingsgruppa, - i komiteene, lederposisjonene og presidentskapet.

Ny verdensrekord i kvinnerepresentasjon ble satt da Arbeiderpartiets leder, Gro Harlem Brundtland, dannet sin andre regjering 9. mai 1986. Kjønnskoteringsbestemmelsen ble fulgt systematisk, slik at blant regjeringens 18 ministre, ble det 8 kvinner, d.v.s. 44 %. Også blandt statssekretærer og personlige sekretærer, er bestemmelsen om minst 40 % oppfylt.

Selv om man skal være oppmerksom på at det ikke alle steder er like lett å oppfylle koteringsbestemmelsen, spesielt lokalt kan det være vanskelig, er Kvinnesekretariatet svært fornøyd med resultatet av kjønnskoteringsbestemmelsene i partiet. På tross av tidligere strid har den etter hvert slått rot og blitt en naturlig del av partiets likestillingspolitikk.

Arbeidernes Ungdomsfylking

AUF vokser raskt. I løpet av de siste to årene har vi opplevd en meget sterk medlemsvekst. AUF står i dag med 18 035 betalende medlemmer. Dermed er AUF helt klart Norges største politiske ungdomsorganisasjon. Det er ikke bare politiske faktorer, men like mye en bevisst organisasjonsmessig satsing som har gitt dette utslaget.

Likevel er det ingen grunn til å leggeskjul på at det mangler AUFLAG i mangelokal miljøer. Derfor trengs det atskillig flere lag før AUF dekker hele landet. Det er også for mange lag som har for liten aktivitet.

I perioden er det dannet 116 nye AUF-lag, og selv om en del lag er lagt ned, er den netto økningen på 73 lag. Når det gjelder medlemstilveksten, er den på 35 prosent for perioden som helhet.

AUFs politiske virksomhet spenner over et vidt felt, men de to aller viktigste sakene er nedrustning og fordelingspolitikk. Etter at Arbeiderpartiet overtok regjeringmakten våren 1986 ble AUFs oppgave som «vaktbikkje» overfor partiet synliggjort på ny. AUF applauderte den klare avvisningen av det amerikanske stjernekrigsprogrammet. Regjeringen ga uttrykk for i mai, mens AUF sa at det var brudd mot partiprogrammet, når kritikken av det amerikanske stjernekrigsprogrammet senere på året ble snudd til støtte.

Når det gjelder nedrustningsspørsmål ellers, har AUF vært opptatt av å få forgang i arbeidet for en atomvåpenfri sone i Norden. AUF har også krevd at alle mellomdistanseraketter blir fjernet fra Europa, og understreket behovet for flere konkrete avspenningsforslag, som blant annet Palme-kommisjonen tok til orde for.

Når det gjelder fordelingspolitikken, har skattepolitikken stått sentralt gjennom hele perioden. AUF betrakter rentefradragsordningen som roten til mye av det skjeve i skattesystemet og i norsk økonomi som helhet. AUF har kjempet hardt for en omlegging av rentefradragsordningen, slik at alle får like stor skattefordel uansett inntekt. Med denne bakgrunnen så AUF positivt på forslaget om progressiv bruttoskatt slik AP-regjeringen lanserte det høsten 1986.

I den siste delen av perioden la AUF stor vekt på å sette søkelyset på den ulike fordelingen av goder og byrder gjenerasjonene imellom. Situasjonen er slik i dag at unge i etableringsfasen og en del eldre, har langt dårligere kår enn 40-50-åringene. På denne bakgrunnen har AUF krevd omfordeling av godene mellom generasjonene. AUF har også gjentatt kravet om en egen ungdomsgaranti, som skal garantere arbeid eller utdanning til all ungdom. AP fulgte opp dette med et lovforslag i Stortinget, som dessverre ble nedstemt av de borgerlige partiene.

Ellers har AUF i løpet av perioden lagt vekt på å fokusere nye saker som for eksempel motorpolitikk. Ungdom og trafikk hører sammen, og AUF var den første politiske organisasjonen som gjorde trafikksikkerhet til en politisk sak. Mange av kravene AUF stilte ble fulgt opp i Regjeringens trafikksikkerhetsmelding.

Som tidligere har AUF hatt et aktivt internasjonalt engasjement, spesielt har vi rettet søkelyset mot Det sørlige Afrika og Nicaragua. I tillegg til stillingtagen i politiske spørsmål har AUF et mer praktisk rettet internasjonalt engasjement gjennom

AIS, og også på egenhånd. Sommeren 1986 ble «Complejo Olof Palme» innviet i Managua. Det er en skole AUF har bygd for Ungsandinistene i Nicaragua i samarbeid med SSU («Sverige Sosialdemokratiske Ungdom») og med støtte fra Ungdomskampanjen og NORAD.

I 1984-85 var sekretariatet til Forbundet Nordens Sosialdemokratiske Ungdom, FNSU, lagt til AUF, og dette innebar en oppvurdering av det nordiske arbeidet.

Foran landsmøtet i 1987 har det vært i gang et omfattende programarbeid: «Nye AUF» er en fullstendig gjennomgang av AUF som organisasjon, og inneholder en lang rekke målsettinger og forslag som tilsammen vil gjøre AUF til en langt sterkere organisasjon.

Arbeidsprogrammet tar stilling til en stor mengde politiske saker. Det er en gjennomgang av AUFs politiske standpunkter fra A til Å.

Landsmøtet i 1987 behandler også et eget miljøprogram, og miljøspørsmål vil prege AUFs arbeid i tiden framover, i langt større grad enn det som har vært tilfelle tidligere.

Landsmøtet 1985

AUFs 39. landsmøte ble avviklet i Samfunnssalen i Oslo i dagene 19. - 22. februar 1985. Det møtte 300 representanter fra fylkeslagene, sammen med landsstyret, sentralstyret, kontoret og gjester fra inn- og utland.

Landsmøtet behandlet og vedtok 2 nye politiske programmer. Arbeiderpartiets leder Gro Harlem Brundtland innledet om den politiske situasjonen.

Den sittende ledelsen hadde frasagt seg gjenvalg, og Jens Stoltenberg og Ståle Dokken erstattet henholdsvis Egil Knudsen og Solveig Torsvik som leder og sekretær. Grete Berget ble ny nestleder etter Jens Stoltenberg.

Landsstyret

Landsstyret er AUFs høyeste organ mellom landsmøtene. Landsstyret består av lederne i fylkeslagene samt sentralstyrets medlemmer. Det er avholdt 5 møter i perioden.

Sentralstyret og kontoret

Etter landsmøtet fikk sentralstyret denne sammensetningen:

Jens Stoltenberg, leder, Grete Berget, nestleder Ståle Dokken, sekretær, Gørild Sæland, Synnøve Nymo, Vidar Bjørnstad, Linda Bjørgan, Dag Arne Syverinsen, Anne Grethe Krogh, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Inger Anne Ravlum.

Pr. 1. januar var disse ansatt ved AUFs kontor: Karin Torp (kontorleder), Lise Nyland, Laila Norderud (kontorassistenter), Bjørn Olav Kleppen (materiellekspedisjonen), Ann Jorun Thoresen, EDB-ansvarlig, Ingunn Hoem (skolesekretær), Sigve Brekke (faglig sekretær), Bjarne Christiansen, (kultursekretær/internasjonalt sekretær) Anders Bjartnes (redaktør), Geir Axelsen (informasjonssekretær), Tom Olsen (Utøya-sekretær).

Organisasjonsarbeidet

Det har vært en målsetting for AUF å styrke organisasjonsarbeidet i perioden. Lagene er nerven i AUFs arbeid, og for å få lagene til å fungere godt er fylkeslagene viktige. Langt flere fylkeslag fungerer bedre nå enn tidligere, og det har vist seg at ansatte sekretærer er selve nøkkelen.

Derfor har vi store forhåpninger til ordningen med ungdomssekretærer, som er under innføring. Dette vil føre til faste sekretærordninger i alle fylker i løpet av 1987.

Valgkampen 1985

Arbeiderpartiet hadde en fin framgang blant ungdom ved valget i 1985. Også skolevalgene vist at Arbeiderpartiet har framgang blant ungdom. Partiet ble størst ved skolevalget.

Praksis

Høsten 1986 skiftet Arbeiderungdommen navn til Praksis. Bakgrunnen for dette var et ønske om å modernisere avisa, og navneskiftet ble foretatt etter lang og intens diskusjon.

Opplaget har i den siste tiden vært på ca. 42 000. Dette er en økning som i første rekke skyldes AUFs medlemstilvekst. Fagbundenes kollektive abonnement utgjør den største delen av opplaget. For 1987 er det inngått en avtale med Reklamekontoret A/S, som skal stå for annonseformidlingen. Dette sikrer Praksis en betydelig inntektsinnngang.

Avisa har i løpet av perioden kommet ut med 19 nummer, herav to dobbeltnummer.

Dag Nystrøm var redaktør fram til desember 1985. Da overtok Anders Bjartnes. Inger Anne Ravlum var ansatt som journalist fram til desember 1985, deretter var Wenche Helene Schjønberg ansatt i journaliststillingen fram til oktober 1986.

Fra 1.1.1987 er Geir Axelsen ansatt i halvtidsstilling. Avisa er i hele perioden trykket hos Oppland Arbeiderblad, og det har vært en tilfredsstillende løsning.

Styret i Praksis:

Grete Fossli, leder	Guri Wormdal
Sven Pettersen	Siri Bjerke
Harry Jørgensen	Frode Forfang
Kirsten Rogstad	Rikke Lind
Evy Boverud Pedersen	Ane Tømmerås
Per Skau	Anne Jorun Thoresen
Jens Stoltenberg	Anders Bjartnes, sekretær
Ståle Dokken	

Utøya

I perioden som har gått har stadig flere deltatt på Utøya-leirene. Det er lagt omfattende planer for nybygging og restaurering på Utøya. Pinse- og landleirene er høydepunktene.

Sommeren 1985 så en de første resultatene av satsingen som er gjort på Utøya, i form av to utslippsanlegg for gråvann, og to sanitærbygg. I planene var det også lagt opp til bygging av 10 hytter og nytt vanninntak sommeren 1986, men dette ble utsatt på grunn av vanskeligheter med å skaffe tilfredsstillende tilbud og entreprenører.

De planlagte og gjennomførte investeringene er mulig gjort gjennom innsamlingsaksjonen «Operasjon Utøya», samt støtte fra fagbevegelsen og andre deler av arbeiderbevegelsen.

Ungdomslotteriet

Ungdomslotteriet ble første gang gjennomført i 1986. Bakgrunnen for dette prosjektet er at AUF ønsker å styrke egenfinansieringen. Loddsalget kom i tillegg til - og ikke istedenfor - andre aktiviteter, og fylkeslagene gjorde en solid innsats for å få solgt de 110 000 loddene.

For 1987 er det planlagt å gå over til forhåndstrukne lodder. Dette vil lette arbeidet med lotteriet i framtiden.

Daglig leder for Ungdomslotteriet er Jan Torkehagen, og lotteriet administreres fra Gjøvik.

Styret i Ungdomslotteriet:

Ståle Dokken, leder

Guri Wormdal

Norvald Moe

Lars Erik Flatø

Libe Solberg

Bjarne H. Christiansen

Jan Torkehagen, sekretær

Kari Magnussen

Sosialdemokratisk Studentforbund

En annen tilvekst iløpet av året er Sosialdemokratisk Studentforbund. Det har lenge vært behov for en egen studentorganisasjon i arbeiderbevegelsen, og våren 1986 ble SSF dannet. I løpet av høsten oversteget man medlemsmålsettingen på 1500, og pr. i dag har SSF aktive lokallag på høyere læresteder over hele landet. Gina Lund ble valgt som leder i SSF på det første landsmøtet.

Politiske saker

AUFs politiske arbeid har i perioden spesielt vært rettet inn mot sikkerhetspolitikk, fordelingspolitikk og ungdomspolitik. AUF har blant annet fulgt opp disse sakene konkret:

- Krav om norsk motstand mot det amerikanske stjernekrigsprogrammet.
- Atomvåpenfri sone i Norden.
- Økt u-hjelp - spesielt til Nicaragua.
- Krav om større vektlegging på miljøvern.
- Krav om et nytt og rettferdig skattesystem.
- Krav om omfordeling mellom generasjonene - bedre bolig og studiefinansiering.
- Et eget eldrepolitisk program.
- Et motorpolitisk program som omhandler ungdom og trafikk.
- Krav om lovfestet rett til arbeid eller utdanning for unge.

A-pressen 1985 og 1986

Arbeidet for og med de utsatte nr. 2-avisene har i stor grad preget de sentrale kontorene i denne 2-års perioden. Endringene i eierforholdene i flere av våre aviser, en fortsatt opprustning av de tekniske anleggene i avisene og bygging av nye pressehaller og installering av store, moderne offset-rotasjonspresser i 4 av de største avisene våre, er andre oppgaver som har preget A-pressen.

Teknisk utvikling

Hamar Arbeiderblad, Akershus Arbeiderblad og Fremtiden bestilte sammen i 1985 hver sin store, nye offset-rotasjonspresse. I tillegg har disse avisene hver for seg bygget nye pressehaller. De totale maskinmessige investeringene for disse avisene var på hele 60 millioner kroner. I tillegg kommer de investeringene som er gjort i bygningsmassen for å kunne utnytte dette utstyret på en effektiv måte.

Oppland Arbeiderblad har også investert i en ny, stor offset-rotasjonspresse i den samme tidsperioden. Her er det også foretatt til dels store, bygningsmessige påbygg.

Flere av de mindre avisene våre har også fått utvidet sin pressekapasitet i denne perioden. Dette har vært nødvendig for å møte det økende krav til farger både i annonser og redaksjonell bildebruk.

Med noen få unntak har alle våre aviser gått over til direkte innskriving av den redaksjonelle teksten i avisenes dataanlegg. Dette har hevet kvaliteten på avisproduktene, samtidig som det er både tidsbesparende og arbeidskraftbesparende. Med noen få unntak har våre aviser kjøpt utstyr fra Norsk Data.

I Østfold har våre 5 aviser nå innledet et meget nært samarbeid. 4 av avisene trykker på den samme pressa i Sarpsborg. I tillegg samarbeider de med Halden Arbeiderblad om utgivelsen av et ukentlig radio- og TV-magasin.

Endring i eierstruktur

Til tross for gjeldssanering og tilførsel av ny, frisk kapital, viste det seg å være umulig å drive Dagbladet Sørlandet videre. Det ble derfor høsten 1986 vedtatt å avvikle avisdriften vår i Kristiansand. Like før nedleggelsen var et faktum, kom Kapital-redaktør Trygve Hegnar inn på arenaen. Han ønsket å overta forlagsrettighetene, kjøpe produksjonsutstyret og leie våre lokaler. En tilfredsstillende avtale, som bl.a. innebar at de fleste av de ansatte fikk beholde jobbene sine, ble inngått med Hegnar.

Romsdal Folkeblad har i mange år slitt med store underskudd og et synkende opplag. Til tross for gjeldsettergivelse og tilførsel av frisk kapital, var det ikke mulig å få avisen til å gå i balanse. Det ble derfor vedtatt å avvikle selskapet høsten 1986. Samtidig opprettet vår avis i Kristiansund, Tidens Krav, et nytt datterselskap som overtok forlagsrettighetene og fortsatte utgivelsen av Romsdal Folkeblad. Det er i dag et nært samarbeid mellom de to avisene både på det redaksjonelle, tekniske og salgsmessige området.

Rjukan Arbeiderblad ble i 1986 overtatt av Telemark Arbeiderblad. De store endringene vil ikke dette føre til i første omgang, bl.a. skal man beholde en teknisk avdeling i Rjukan.

Karmøybladet ble i 1986 overtatt av lokale partilag og fagforeninger. Samtidig har avisen økt utgivelseshyppigheten fra 2 til 3 dager ukentlig.

Sunnmøre Arbeideravis, som tidligere ble overtatt helt av lokale eiere, men som fortsatt var et organ for Det norske Arbeiderparti, gikk konkurs høsten 1985.

Østfold-Posten, som tidligere var en del av Sarpsborg Arbeiderblad, ble i 1985 skilt ut som eget aksjeselskap. Avisens eiere er de andre av avisene i Østfold, lokale partilag og fagforeninger og Norsk Arbeiderpresse A/S.

Antall aviser

Ved utgangen av 1986 bestod A-pressen av 40 aviser. Disse fordeler seg med 27 aviser som kommer ut alle virkedager, 4 femdagers aviser, 8 tredagers aviser og 1 avis som utkommer to dager ukentlig.

Opplaget

Både 1985 og 1986 gav nye opplagsrekorder for A-pressen. I 1985 passerte totalopplaget 533.000 aviseksemplarer daglig. Når dette skrives, er ikke tallene for 1986 klare, men vi forventer at opplaget vil passere 550.000 eksemplarer. En klar tendens er at det er de største avisene som har den største framgangen. Den desidert hyggeligste framgangen har vår avis i Bodø, Nordlands Framtid, stått for. Fra å være en utsatt nr. 2-avis, har den nå blitt like stor som konkurrenten.

Som det framgår av den etterfølgende tabelloversikt, som kun gjelder fram til og med 1985, har A-pressen selv med sin økning i opplaget, problemer med å holde sin andel av landets samlede avisopplag. De to store løssalgavisene, Dagbladet og Verdens Gang, øker stadig mer enn de øvrige avisene. Det er grunn til å tro at trenden for 1986 vil være omtrent den samme som for 1985.

Lokalpressen	Antall aviser	Antall eks. 1985	Prosentandel				
			1985	1984	1983	1982	1981
A	40	476.095	29.5	29.5	29.6	29.5	29.9
H	27	396.531	24.6	24.2	24.7	25.1	25.0
S	11	86.387	5.3	4.6	4.6	5.2	5.2
V-DnF	10	69.584	4.3	5.6	6.1	6.1	6.2
Øvrige	54	585.501	36.3	36.1	35.0	34.1	33.7
S u m	142	1.614.098	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hele pressen	Antall aviser	Antall eks. 1985	Prosentandel				
			1985	1984	1983	1982	1981
A	41	533.095	21.1	21.2	21.3	21.5	21.9
H	31	657.801	26.0	25.9	26.6	27.3	27.3
S	12	107.078	4.2	3.8	4.0	4.3	4.3
V-DnF	11	74.010	2.9	3.8	4.1	4.2	4.3
Øvrige	65	1.160.766	45.8	45.3	44.0	42.7	42.2
S u m	160	2.532.750	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Økonomi

1985 og 1986 har vært to relativt sett gode økonomiske år for A-pressens aviser. Imidlertid er det grunn til å understreke at det er de sterke avisene som blir sterkere, mens de svake avisene har hatt en relativt sett svakere utvikling. Pressegruppens samlede resultat før avskrivninger, avsetninger m. v. var i 1985 75 millioner kroner og forventes i 1986 å bli ca. 100 millioner kroner.

Den statlige produksjonsstøtten har ikke på noen måte i de senere årene hatt samme økningstakt som prisstigningen. Fra 1981 og fram til og med 1986 var produksjonsstøtten i alle år ca. 115 millioner kroner. For 1987 er det bevilget ca. 120 millioner kroner. Den manglende økningen i produksjonsstøtten har uten tvil vært med på å gjøre det vanskeligere for de utsatte nr. 2-avisene.

Opplæring

A-pressen har satset relativt store midler på opplæring de 2 siste årene. Opplæringen har stort sett vært rettet mot nytilsatte ledere og personer som kan tenke seg å påta seg en framtidig lederrolle i pressegruppen. Videre er det også gitt opplæringsstilbud til de faglig/ politiske medarbeiderne i avisene.

Styresammensetningen

Ved utgangen av 1986 hadde styret i Norsk Arbeiderpresse A/S følgende sammensetning:

Styremedlemmer:

Personlige vararepresentanter

Tor Halvorsen (formann)

Ole Knapp

Svein-Erik Oxholm (nestform.)

Margit Kvalvik Sæther

John Stene

Harald Sjom

Gro Harlem Brundtland

Einar Førde

Ivar Leveraas

Herlof Gjerde

Per Brunvand

Wiktør Martinsen

Otto K. Thoresen

Leif Sveen

Avisens navn, deres redaktører og disponenter pr. 31.12.1986

Nedenfor gis en oppstilling over våre avisers navn, deres utgiversted og navnene på avisenes redaktører og disponenter ved utgangen av 1986.

Avisens navn:	Utgiversted:	Redaktør:	Disponent:
<i>Alle hverdager:</i>			
Arbeiderbladet	Oslo	Per Brunvand	Aslak Ona
Arbeider-Avisa	Trondheim	Terje Dalen	Arnulf Nordgård
Bergens Arb.blad	Bergen	Olav Terje Bergo	Olav Terje Bergo
Dagningen	Lillehammer	Knut Helge Larsen	Odd Dissen
Demokraten	Fredrikstad	Charlie Jansson	Øyvind Tveter
Finnmark Dagbl.	Hammerfest	Reidar Nielsen	Aksel Olsen
Finnmarken	Vadsø	Erling Arvola	Ivar Karlsen
Fremover	Narvik	Roger Bergersen	Ole Fr. Olsen
Fremtiden	Drammen	Ole Kr. Mortensen	Runar Hannevold
Glåmdalen	Kongsvinger	Sturle Lyberg	Øivind Taugbøl
Halden Arb.blad	Halden	Arvid Johansson	Kjell Løvhaug
Hamar Arb.blad	Hamar	Magne Bjørnerud	Jostein Nådland
Helgel.Arb.blad	Mosjøen	Are Andersen	Olav Jensen
Moss Dagblad	Moss	Tom Ullsgård	Einar Haaland
Namdal Arb.blad	Namsos	Morten Nordmeland	Arne Varem
Nordl. Framtid	Bodø	Ragnar Larsen	Kurt Borgen
Nordlys	Tromsø	Ivan Kristoffersen	Otto K. Thoresen
Oppl. Arb.blad	Gjøvik	Leif Sveen	Asmund Opperud
Rana Blad	Mo i Rana	Øivind Hirsti	Sverre Riksvold
Rogalands Avis	Stavanger	Engwall P.-Iversen	Svein Haugland
Romsdal Folkebl.	Molde	Rune Jørgensen	Per H. Pedersen
Sarpsb. Arb.blad	Sarpsborg	Eirik Moe	Kjell Sønsteby
Sogn Dagblad	Høyanger	Norvald Stedje	Jarle Øren
Telem. Arb.blad	Skien	Jørund A. Ruud	Gunnar Toft
Tidens Krav	Kristiansund	Asbjørn Jordahl	Per Helge Pedersen
Vestf. Arb.blad	Tønsberg	Birger Steen	Einar Roaldseth
Østfold-Posten	Askim	Jan Oskar Walsøe	Kristoffer Werner
<i>5 ganger ukentlig:</i>			
Akersh. Amtstid.	Drøbak	Kai Albertsen	Ole Egeland
Akersh. Arb.blad	Lillestrøm	Thor Bjurstrøm	Ole Egeland
Romerikes Blad	Jessheim	Thor Bjurstrøm	Ole Egeland
Rjukan Arb.blad	Rjukan	Ola Torp	Konrad Anderson
<i>3 ganger ukentlig:</i>			
Arbeidets Rett	Røros	Hans L. Grytbakk	Hans L. Grytbakk
Aura Avis	Sunnalsøra	Arve Ødegård	Tor Bach
Aust-Agder Blad	Risør	Oddvar Mykland	Oddvar Mykland
Bygdeposten/ Eikerposten	Vikersund	Odd Flattum	Roar Holther
Firdaposten	Florø	Norulv Øvrebotten	Oddbj. Svarthumle

Avisens navn:	Utgeversted:	Redaktør:	Disponent:
Hardanger Folkebl.	Odda	Øivind Madssen	Kjell Jacobsen
Stjørdalens Blad	Stjørdal	Bjarne Salberg	Arnulf Nordgård
Karmøybladet	Kopervik	Odd Atle Urvik	Odd Atle Urvik
<i>2 ganger ukentlig:</i>			
Oppdalingen	Oppdal	Ove Karlsvik	Tor Bach

I Arbeiderpressens Samvirke A/L har styret ved utgangen av 1986 bestått av:

Styremedlemmer:	Personlige vararepresentanter:
Otto K. Thoresen, Nordlys (form.)	Olav Jensen, Helgeland Arbeiderblad
Johs. Skeide Larsen, DNA (nestform.)	Vidar Grønli, DNA
Aslak Ona, Arbeiderbladet	Ole Egeland, Akershus Arb.presse A/L
Leif Sveen, Oppland Arbeiderblad	Ragnar Larsen, Nordlands Framtid
Terje Dalen, Arbeider-Avisa	Knut Helge Larsen, Dagningen
Arne Varem, Namdal Arbeiderblad	Runar Hannevold, Fremtiden
Odd Dissen, Dagningen	Asmund Opperud, Oppland Arb.blad
Olav T. Bergo, Bergens Arb.blad	Eirik Moe, Sarpsborg Arb.blad
Magne Nedregård, N. Arb.presse A/S	Fritjof Ekelund, N. Arb.presse A/S
Jens O. Simensen, APF	Ingrid Sagranden, APF
Karl Helskog, A-prensens faktorgr.	Oskar Theodorsen, A-prensens faktorgr.
Gerd Gjærum Johansen,	Skjermoperatør Kirsten Osmo Eriksen,
De ansattes repr. fra NGF og HK	De ansattes repr. fra NGF og HK
Knut-Erik Mikalsen, De ansattes	Nils Ottar Ask, De ansattes repr. fra
repr. fra Norsk Journalistlag	Norsk Journalistlag

Administrasjonen

Disponent for selskapene Norsk Arbeiderpresse A/S og Arbeiderpressens Samvirke A/L har i 1985 og 1986 vært Einar Olsen.

Redaktør for A-prensens Oslo-redaksjon har i 1985 og 1986 vært Arvid Jacobsen. Soussjef i selskapet Norsk Arbeiderpresse A/S har vært Tor J. Andersen, og han har også fungert som soussjef i Arbeiderpressens Samvirke A/L.

Arbeiderpressens Tarifforening, som nå er skilt ut som eget selskap, har vært ledet av disponent Henning Dahl.

Media-Riks A/S, som er avisenes riksannonsesamkjøring, har vært ledet av disponent Lars Glans.

Arbeiderbladet A/S

Selskapets virksomhet

Norsk dagspresse er mer enn de fleste andre bransjer avhengig av den generelle økonomiske utvikling. Arbeiderbladet har oppnådd et bedre resultat enn på flere år. Mens det generelle bildet er at de største avisene har en større fremgang enn de mindre, har Arbeiderbladet en større vekst enn de fleste andre aviser.

Personalet

Antall ansatte pr. 31.12.1986: 180 personer.

Opplaget

Også i 1985 og 1986 økte Arbeiderbladet opplaget mer enn de fleste andre aviser. I 1985 og 1986 ble økningen ca. 2.000 eksemplarer. Det er spesielt abonnementet som har økt. Det er spesielt i «Stor-Oslo»-området og Nord-Norge opplaget har økt. Hovedårsaken til avisas fremgang skyldes et bedre produkt, bedre driftssikkerhet i produksjonen og mer profesjonell markedsføring av avisa.

Arbeiderbladet leses daglig av over 240.000 personer over 15 år. Antall lesere under 30 år har økt med 50 % i løpet av 3 år.

Driften

I 1985 og 1986 er det investert for over 6 millioner kroner i teknisk utstyr. Antall sider i gjennomsnitt pr. dag var i 1984 43,7 sider, 1985 47,2 sider og i 1986 50,4 sider.

I 1985 og 1986 økte annonsemengden med henholdsvis 17 % og 27 %. Annonseinntektene har dermed økt med 65 % i løpet av to år.

I de senere år har selskapet hatt følgende omsetning og resultat før årsoppgjørdisposisjoner:

Resultat:	Omsetning:
1982: Underskudd 2,9 mill. kroner	91,1 mill. kroner
1983: Overskudd 3,3 mill. kroner	101,7 mill. kroner
1984: Overskudd 4,6 mill. kroner	119,5 mill. kroner
1985: Overskudd 5,1 mill. kroner	132,6 mill. kroner
1986: Overskudd 5,5 mill. kroner	146,0 mill. kroner

Soliditeten og likviditeten har bedret seg i løpet av perioden.

I 1986 startet byggingen av Arbeiderbladets nye avishus på Hasle. Etter planene vil innflyttingen skje i årsskiftet 1987/88.

Selskapets styre og ledelse

Styret: Aksjonærvalgte: Ivar Leveraas, formann, Ole Knapp, nestformann, Tor Halvorsen, Martin Mæland, Svein Larsen, Per Brunvand, Varamenn: Lars Skytøen, Kari Wilhelmsen.

Valgt av de ansatte: Jan Kristiansen, Jan Granlie, Pål Nordenborg. Varamenn:
Arne Kristoffersen, Bjørg Larsson, Tor-Erik Røberg-Larsen.

Ledelse: Ans. redaktør: Per Brunvand, adm. direktør: Aslak Ona.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Årene 1985 - 86 var arkivets 76. og 77. driftsår.

Innkjøp og gaver.

Uten om den løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser er det i toårsperioden mottatt 145 overføringer av trykt og uttrykt stoff fra organisasjoner og privatpersoner. Av større arkivsamlinger vi har mottatt kan nevnes Samarbeidsrådet LO - NAF, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelindustriarbeiderforbundet, Chile-aksjonen i Norge, Oslo Transportarbeiderforening, Arbeiderpartiets Stortingssgruppes arkiv og personarkivene etter Petter Larsen og Emil Løvlien. En spesiell samlinger Sølve Harms bildearkiv, som er anslått til 29 000 fotografier. Vi setter særlig pris på at bevegelsens veteraner stadig tilfører arkivet verdifullt materiale.

Det er i perioden kjøpt inn 1 413 bøker og skrifter. Av disse var 76 utrykte hovedoppgaver. Bevilgningene til mikrofilm er brukt både til kjøp av avisfilm og til filming av arkivmateriale.

Serviceytelser

I toårsperioden ble ca. 4 900 betjent på lesesalen. Det ble utlånt 2 245 bøker og skrifter, 2 100 fotos og 51 faner. En stor mengde litteratur som ble brukt på lesesalen, er da ikke med i statistikken. Henvendelser pr. brev og telefon er fortsatt svært mange. Brukerne spenner fra forskere som benytter mikrofilm, arkivstoff, tidsskrifter og bøker til bevegelsens egne folk som arbeider med historie eller aktuelle samfunnsproblemer. Arkivet driver en utstrakt rådgivende virksomhet i arbeid med historie som foregår i bevegelsens regi.

Internt arbeid

De nye lokalene har begge beretningsårene medført et betydelig arbeid med flytting og reorganisering. Resultatet er da også blitt gode arbeidsforhold, både med hensyn til kontorarbeidsplasser og magasinplass. En ny arkivkatalog er utarbeidet for forbundssakivene. Omlegginga av bildesamlinga har fortsatt.

Faner og plakater blir samlet inn og avfotografert. Et eget register over plakatsamlinga er under utarbeidelse. En oversikt over materiale om internasjonale fagsekretariater i de nordiske arkivene er nå fullført. Ordning og registrering av innkommet materiale pågår som vanlig. Det samme gjør registrering av kjøpte og mottatte bøker. Arbeidet med å oppsøke arkivstoff hos veteraner og institusjoner er fulgt opp. Nye intervjuer er blitt lagt til minnesamlinga.

Forbindelser og konferanser

Arkivet har i beretningsperioden deltatt i et komitearbeid med formål å utrede

drift og finansiering av arbeiderbevegelsens lokalarkiver. Lokalarkivene var et av hovedtemaene for LOs kulturkonferanse i oktober 1986, der komitéens framlegg om økt støtte til lokalarkivene fra arbeiderbevegelsens sentrale organisasjoner fikk allmenn tilslutning. I tilknytning til konferansen arrangerte arkivet et eget seminar for representanter fra lokalarkivene.

Flere av arkivets personale har holdt en rekke forelesninger på seminarer og kurs i arbeiderbevegelsens regi, og også i andre historiefaglige sammenhenger.

Arkivet har vært representert på den årlige konferanse for arbeiderbevegelsens historikere i Linz og ved Den internasjonale sammenslutningen av arbeiderbevegelsens arkivers møter i Brussel og Paris. Videre deltok arkivet på den nordiske konferansen for forskning i arbeiderbevegelsens historie på Island 1986 og på nordisk arkivkonferanse i Finland samme år. Lill-Ann Jensen og Aud Lundemo Aas av arkivets ansatte mottok i 1986 studiestipend for fastlønte i arbeiderbevegelsen for å studere nærmere driften av arbeiderbevegelsens arkiver i Stockholm og København, og en har mottatt tysk-norsk samarbeidsstipend for å spore opp og skaffe kopier av relevant historisk kildemateriale ved sentrale arkiver i BRD. Arkivet deltar også i det nystartede Landslaget for lokal- og privatarkiver, og var representert på Norsk Arkivseminar i Stavanger.

Informasjon og utstillinger

Arkivet har jevnlig besøk av grupper som blir vist omkring og orientert om arkivets virksomhet. Den årlige boklista «Aktuelle bøker og skrifter i Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek» er sendt ut. Melding over vår tilvekst av utenlandsk litteratur, samt norske og utenlandske tidsskrifter, er sendt Universitetsbibliotekets samkatalog.

I anledning 50 års jubileet for regjeringa Nygaardsvold laget arkivet en egen utstilling som er vist i Oslo og Trøndelag. Utstillinga «Bildet som våpen» er i denne toårsperioden vist i Nordland, Troms og Akershus.

Arkivet tok i 1986 også del i den tyskproduserte utstillingen «Mein Vaterland ist international», om 1. mai dagens historie i Europa.

Arne Kokkvoll er blant redaktørene for verket Arbeiderbevegelsens historie i Norge, og han skal også skrive det siste av de 6 bindene Lill-Ann Jensen sitter i redaksjonen og har ansvaret for bilderedaksjonen av verket.

Tidsskrift for arbeiderbevegelsens historie har i perioden kommet ut på Tiden Norsk Forlag, men er nå besluttet nedlagt.

Arkivet har vært representert i LOs kulturutvalg og i styret for Eilert Sundts forskningsfond.

Styret

Arkivets styre var ved inngangen til perioden Jan Aaboen, formann, Frank Andersen, Ingeborg Botnen, Kari Lund Bråthen, Knut Johannessen, Kjell Lien og Odd Harald Røst. Frank Andersen, Kari Lund Bråthen, Kjell Lien og Odd Harald Røst er trådt ut av styret. De er blitt etterfulgt av Knut Endreson, Herlof Gjerde, Lill-Ann Jensen (Sissel Pettersen for en kort periode) og Kåre Myrvold.

Det ble holdt 9 styremøter i perioden. Av viktige saker styret har behandlet kan nevnes nybygget, årsmeldinger og arbeidsplaner, tilsetninger og budsjetter.

Budsjett og personale

Arkivets budsjett var kr. 3 600 000 for 1985 og kr. 4 257 000 for 1986. Statstilskuddet var henholdsvis kr. 1 189 000 og 1 257 000. De øvrige midlene kom fra Opplysnings- og Utviklingsfondet og ved direkte bevilgning fra LO.

Arkivleder har hatt delvis permisjon for å bestyre Olavsgruva og Storwartz leirskole, men har heletida hatt ansvaret som leder av arkivet. Arnfinn Malme har i perioden vært engasjert som nestledervikar. Kirsten Hofseth hadde permisjon i 1986.

Arkivets personale har hatt følgende sammensetning: Arkivleder Arne Kokkvoll, arkivar og nestleder Arnfinn Malme (for Svein Damslora), bibliotekarene Kari Lund Bråthen og Sissel Pettersen (Elin Tidemann fra 21.7.1986), arkivsekretærene Kåre Auale, Kirsten Horseth (Stig Audun Hansen vikar fra 1.3.1986) og Vivi Melkersen (½ stilling fra 1.1.1986), kontorsekretær Aud Lundemo Aas, arkivarene Einar Terjesen, Einhart Lorenz (fast ansatt fra 1.10.1986) og Solveig Halvorsen (vikar). Ebba Skalstad og Gro Langaker (Fra 7.10.1986) har hospitert på halv tid, mens Abdul Wadud var engasjert på sysselsettingsmidler fra 1.7.1985 til 31.12.1985. Ellers har arkivet også denne perioden brukt en del timebetalt ekstrahjelp.

Fonds og stipend

Conrad Mohrs legat og Chr. Holtermann Knudsens stipend

Partiets medlemmer av komiteen som skal innstille kandidater, var i 1985 og 1986 Britt Schultz og Ivar Leveraas.

Conrad Mohrs legat for 1985 ble tildelt:

Tømrer Dag Solberg, Oslo, cand. polit. Dag Tangen, Oslo, journalist Diis Irene Bøhn, Oslo, stud. øk. Idar Austgulen, Bodø,

og for 1986:

Tove Karoline Knutsen, Trondheim.

Chr. Holtermann Knudsens stipend for 1985 ble til delt Ove Engevik, Skotbu, og for 1986 Jan Aaboen, Oslo.

NOTATER
